

การมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชน อำเภอรัตนบุรี จังหวัดสุรินทร์

พระครูปลัดสุพัฒ ผาสุโก (แก้วประเสริฐ)

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชารัฐศาสตร์การปกครอง
คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
ธันวาคม 2558
(ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย)

การมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชน อำเภอรัตนบุรี จังหวัดสุรินทร์

พระครูปลัดสุพัฒ ผาสุโก (แก้วประเสริฐ)

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชารัฐศาสตร์การปกครอง
คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
ธันวาคม 2558
(ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย)

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์และคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ได้พิจารณาวิทยานิพนธ์ของ พระครูปลัดสุพัฒ ผาสุโก (แก้วประเสริฐ) ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์การปกครอง ของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ได้

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

..... อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก
(ดร.ไพรัช พื้นชมภู)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมเกียรติ เกียรติเจริญ)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
()

..... กรรมการ
()

..... กรรมการ
()

คณะสังคมศาสตร์ อนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์การปกครอง ของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

..... คณบดีคณะสังคมศาสตร์
(พระมหาอรุณ ปญฺญารุโณ)
วันที่ เดือน ธันวาคม 2558

56207503111012: สาขาวิชา: รัฐศาสตร์การปกครอง; ร.ม.(รัฐศาสตร์การปกครอง)
คำสำคัญ: การมีส่วนร่วม/การเมืองในระบอบประชาธิปไตย/ประชาชนอำเภอรัตนบุรี จังหวัดสุรินทร์

พระครูปลัดสุพัฒ ผาสุโก (แก้วประเสริฐ): การมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนอำเภอรัตนบุรี จังหวัดสุรินทร์.(RESIDENTS'PARTICIPATION IN DEMOCRATIC POLITICS IN RATANA BURI DISTRICT,SURIN PROVINCE). คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์: ดร. ไพรัช พื้นชมภู Ph.D., ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมเกียรติ เกียรติเจริญ D.P.A., 129 หน้า., ปี พ.ศ. 2558.

วิทยานิพนธ์นี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนอำเภอรัตนบุรี จังหวัดสุรินทร์, 2) เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนอำเภอรัตนบุรี จังหวัดสุรินทร์ที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพต่างกัน, และ 3) เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนอำเภอรัตนบุรี จังหวัดสุรินทร์ ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งและอาศัยอยู่ในเขตพื้นที่อำเภอรัตนบุรี จังหวัดสุรินทร์ รวมทั้งสิ้นจำนวน 68,055 คน ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามสูตรการคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างของ ทาโร ยามาเน่ ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 398 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่าห้าระดับ จำนวน 30 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.87 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และเปรียบเทียบโดยใช้t-test (Independent Samples) และวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) โดยการทดสอบ F-test

ผลการวิจัยพบว่า 1) การมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนอำเภอรัตนบุรี จังหวัดสุรินทร์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับระดับมากสองด้าน และอยู่ในระดับปานกลางหนึ่งด้าน เรียงจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการติดตามข่าวสารทางการเมือง ด้านการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง และด้านการร่วมกิจกรรมทางการเมือง ตามลำดับ 2) ผลการเปรียบเทียบ พบว่า ประชาชนอำเภอรัตนบุรี จังหวัดสุรินทร์ ที่มี เพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ ต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย โดยรวม และรายด้าน ไม่แตกต่างกัน 3) ข้อเสนอแนะของประชาชนเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนอำเภอรัตนบุรี จังหวัดสุรินทร์ ลำดับความถี่สูงไปหาต่ำสามอันดับแรก คือ ควรรณรงค์ประชาสัมพันธ์เผยแพร่ข้อมูลข่าวสารการเลือกตั้งทั้งระดับท้องถิ่นและระดับชาติอย่างต่อเนื่อง,ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับนโยบายทางการเมืองกับนักการเมืองทั้งระดับท้องถิ่นและระดับชาติ,และควรรณรงค์ส่งเสริมด้านความรู้ความเข้าใจในการปกครองระบอบประชาธิปไตยแก่ประชาชนมากยิ่งขึ้น

56207503111012: MAJOR: POLITICAL SCIENCE; M.Pol.Sc. (GOVERNMENT)
KEYWORDS: RESIDENTS'PARTICIPATION / DEMOCRATIC POLITICS / RATANA BURI DISTRICT,SURIN PROVINCE

PHRAKRUPALAT SUPAT PHASUGO (JAWPASAD): RESIDENTS'PARTICIPATION IN DEMOCRATIC POLITICS IN RATANA BURI DISTRICT,SURIN PROVINCE.ADIVISORY COMMITTEEE: DR.PHAIRAT PHUENCHOMPHOO Ph.D., ASST.PROF.DR. SOMKIET KIETJAREON D.P.A., 129 PP. 2015.

This thesis aims to study 1) residents'participation in democratic politics in Ratana Buri district,surin province, 2) to compare the political participation of citizens in democratic districts with Surin rattanaburi, sex, age, level of education and occupation, and 3) to study the recommendations regarding the political participation of citizens in democratic rattanaburi district province of Surin. The population used in the research: the people who have the rights to vote and to live in a zone province district and rattanaburi of Surin amounts 68055 researchers who have a sample size calculation, based on a sample of size ne Yamaguchi tharroe of Mykonos is a sample number of 398 people, tools used in research as a query about scaling up to five levels. 30 hotel deals with entire confidence value equals the 0.87 statistics used in the data analysis: per cent average, standard deviation, and t-test to compare by using the (Independent Samples) and one way ANOVA (One-way ANOVA) by the F-test test.

The results showed that 1) political participation of citizens in democratic rattanaburi district, Surin by included in the high level. When considering a side, it was found that the high level and medium level from one side the average descending, i.e. the tracking of political news, the right to vote and participate in political activities, according to the results of comparing two sequence) found that people with ratburana district, Surin, sex, age, education and occupation are different levels. Political participation in democracy and the mass does not vary, 3) people's suggestions about the political participation of citizens in democratic rattanaburi district province of Surin to high frequency low series three first public relations campaign should publish all the election news and local and national-level ongoing, should enable people to post comments about the political policy with politicians on both the local and national level, and should campaign promotes knowledge and understanding in a democracy people.

The objectives of this research were: 1) to study eligible voters' participation in local politics in Tambon Rob Muang Administrative Organization's constituencies in Muang district, Roi et province, 2) to compare their participation in local politics in its authorized area, resting upon differences in their genders, ages, educational

backgrounds and careers and 3) to study the recommendations on their participation in local politics here. The sample group comprised of 388 eligible voters in its constituency formulated through Taro Yamane's formula. The instrument used for collecting data was Likert-type questionnaires, each of which was endowed with the reliability at.89. Statistical tools used for analyzing data encompassed frequency, percentage, arithmetic mean ($\overline{X}$) and standard deviation (S.D.), comparing differences of means by using t-test and F-test (One-way ANOVA).

Research's results indicated the following findings: 1) Eligible voters' participation in local politics in Tambon Rob Muang Administrative Organization's constituencies in Muang district, Roi et province was rated at the 'neutral' scales in the overall aspect. With a single aspect taken into account, one aspect was found at the high level but another three aspects at the middle level. which these aspects placed in descending order of means were: exercising their universal suffrage, participating in activities of local politics, participating in development of local politics, and monitoring of local politics respectively. 2) The hypothesis testing result indicated that eligible voters with differing genders, ages, educational backgrounds and careers, had the same participation in Tambon Rob Muang Administrative Organization's constituencies in Muang district, Roi et province in the overall aspect, which were not in conformity with the reformulated hypotheses. 3) Suggestions from this research in descending order of first three frequencies. Firstly, Should launch campaigns for eligible voters' participation in monitoring of the fraud election, Secondly, the responsible agency should launch campaigns and public relations to raise their awareness for exercising more election, Finally, should launch campaigns and public relations to raise their awareness for the significances of participation in local political activities rather than current day.

ประกาศคุณูปการ

วิทยานิพนธ์นี้สำเร็จลงได้ด้วยดี เพราะความอนุเคราะห์จากทางมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด และคณาจารย์ ทุกท่านที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ ตลอดจนเจ้าหน้าที่ทุกท่านที่ให้คำแนะนำเป็นอย่างดีมาโดยตลอด

ขออนุโมทนาขอบคุณ ดร.ไพรัช พื้นชมภู และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมเกียรติ เกียรติเจริญ ที่ได้กรุณารับเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาหลักวิทยานิพนธ์ อาจารย์ที่ปรึกษาร่วมวิทยานิพนธ์ตามลำดับ ที่ให้ความรู้ คำแนะนำ คำปรึกษา และตรวจแก้ไข วิทยานิพนธ์เล่มนี้อันเป็นประโยชน์แก่ผู้วิจัย

ขออนุโมทนาขอบคุณ ดร.สุวัฒน์ จิตต์จันทร์ อาจารย์ประจำหลักสูตรรัฐศาสตร์การปกครอง มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด,ดร.ประพิศ โบราณมูล อาจารย์ประจำหลักสูตรรัฐศาสตร์การปกครอง มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด และนางเทียบนภา เห็นจงชม ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลธาตุ อำเภอรัตนบุรี จังหวัดสุรินทร์ ที่ให้ความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือเพื่อการวิจัย จนทำให้วิทยานิพนธ์เล่มนี้สำเร็จลงได้อย่างสมบูรณ์

ขออนุโมทนาขอบคุณ นายอำเภอรัตนบุรี จังหวัดสุรินทร์ ที่ให้ความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล และนายกองค์การบริหารส่วนตำบล บุคลากร พนักงาน กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และประชาชน ในเขตรับผิดขอบของอำเภอรัตนบุรี จังหวัดสุรินทร์ ทุกท่านที่ให้ความช่วยเหลือในด้านการให้ข้อมูลและการเก็บรวบรวมข้อมูลจนทำให้วิทยานิพนธ์เล่มนี้สำเร็จลงได้อย่างสมบูรณ์

ขออนุโมทนาขอบคุณ บิดา มารดา ที่คอยช่วยเหลือและเป็นกำลังใจในการศึกษาเล่าเรียน ผู้วิจัยขอมอบความดีในส่วนของการศึกษาค้นคว้านี้แก่บุพการีชน ผู้มีพระคุณทั้งมวล อุปัชฌาย์ ครู-อาจารย์ ผู้เคยอบรมสั่งสอนแก่ผู้วิจัย ตลอดจนขอขอบคุณเพื่อนๆ นักศึกษาสาขาวิชารัฐศาสตร์การปกครอง (บรรพชิต) ทุกท่านที่คอยให้ความช่วยเหลือ ให้คำแนะนำและเป็นกำลังใจเสมอมาจนกระทั่งประสบความสำเร็จด้วยดี

พระครูปลัดสุพัฒ ผาสุโก (แก้วประเสริฐ)

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย..... ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ..... ฉ
ประกาศคุณูปการ..... ซ
สารบัญ..... ฌ
สารบัญตาราง..... ฎ
สารบัญภาพ..... ฐ
บทที่
1 บทนำ..... 1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา..... 1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย..... 3
1.3 สมมติฐานของการวิจัย..... 3
1.4 ขอบเขตของการวิจัย..... 3
1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ..... 4
1.6 คำนิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย..... 4
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง..... 7
2.1 แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง..... 7
2.2 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง..... 20
2.3 แนวคิดเกี่ยวกับการเมืองของประชาชน..... 23
2.4 ทฤษฎีการพัฒนาทางการเมือง..... 39
2.5 สภาพพื้นที่ที่ใช้ในการวิจัย..... 50
2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง..... 53
2.7 สรุปกรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย..... 57
3 วิธีดำเนินการวิจัย..... 58
3.1 การวิจัยเชิงปริมาณ..... 58
3.1.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง..... 58
3.1.2 เทคนิควิธีการสุ่มตัวอย่าง..... 59
3.1.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย..... 61
3.1.4 การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ..... 61

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

บทที่
3 วิธีดำเนินการวิจัย(ต่อ).....

3.1 การวิจัยเชิงปริมาณ(ต่อ)
3.1.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล 63
3.1.6 การวิเคราะห์ข้อมูล 63
3.1.7 สถิติที่ใช้ในการวิจัย 64
3.2 **การวิจัยเชิงคุณภาพ** 66
3.2.1 วิธีดำเนินการวิจัย 66
3.2.2 กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัย 66
3.2.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย 66
3.2.4 การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ 67
3.2.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล 67
3.2.6 การวิเคราะห์ข้อมูล 67
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล 69
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล 69
ลำดับขั้นตอนการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล 70
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล 70
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ 96
สรุปผล 97
อภิปรายผล 100
ข้อเสนอแนะ 110
บรรณานุกรม 114
ภาคผนวก 119
ภาคผนวก ก รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือเพื่อการวิจัย 120
ภาคผนวก ข หนังสือขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือเพื่อการวิจัย 122
ภาคผนวก ค หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูล 126
ภาคผนวก ง แบบสอบถามเพื่อการวิจัย 128
ภาคผนวก จ ค่าอำนาจจำแนก และค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม 135
ภาคผนวก ฉ ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถามเพื่อการวิจัย 138
ภาคผนวก ช แบบสัมภาษณ์ 143
ภาคผนวก ซ ภาพประกอบการสัมภาษณ์ 147
ประวัติผู้วิจัย 154

สารบัญภาพ

ภาพที่ หน้า

1 แสดงสรุปกรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย..... 57

บทที่ 3
วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนอำเภอรัตนบุรี จังหวัดสุรินทร์” เป็นการวิจัยแบบผสม (Mixed Method Research) ผู้วิจัยได้เสนอวิธีการดำเนินการวิจัยตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

3.1 การวิจัยเชิงปริมาณ

3.1.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.1.2 เทคนิควิธีการสุ่มตัวอย่าง

3.1.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.1.4 การสร้างและทดสอบคุณภาพเครื่องมือ

3.1.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1.6 การวิเคราะห์ข้อมูล

3.1.7 สถิติที่ใช้ในการวิจัย

3.2 การวิจัยเชิงคุณภาพ

3.2.1 วิธีดำเนินการวิจัย

3.2.2 กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัย

3.2.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.2.4 การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

3.2.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.2.6 การวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 การวิจัยเชิงปริมาณ

3.1.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1) ประชากร

ได้แก่ ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งและอาศัยอยู่ในเขตพื้นที่อำเภอรัตนบุรี จังหวัดสุรินทร์ รวมทั้งสิ้นจำนวน 68,055 คน

2) กลุ่มตัวอย่าง

ได้แก่ ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งและอาศัยอยู่ในเขตพื้นที่อำเภอรัตนบุรี จังหวัดสุรินทร์ รวมทั้งสิ้นจำนวน 68,055 คน ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามสูตรการคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างของ ทาโร ยามาเน่ (Taro Yamane) (บุญชม ศรีสะอาด, 2545,หน้า 43) ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 398 คน

3.1.2 เทคนิควิธีการสุ่มตัวอย่าง

ในการวิจัยครั้งนี้ได้กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยวิธีการใช้สูตรการคำนวณขนาดของกลุ่มตัวอย่างของ ทาโร ยามาเน่ (Taro Yamane) (บุญชมศรีสะอาด, 2545, หน้า 43)จากประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งและอาศัยอยู่ในเขตพื้นที่อำเภอรัตนบุรี จังหวัดสุรินทร์ รวมทั้งสิ้นจำนวน

68,055คน นำมาหาอัตราส่วนของประชากร (Proportional Size) เพื่อหากลุ่มตัวอย่าง ตามสูตรนี้ (กัลยาวานิชย์บัญชา, 2548, หน้า 19)

$$n = \frac{N}{1+N\,(e)^2}$$

เมื่อ n คือ ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

N คือ ขนาดของประชากร

e คือ ความคลาดเคลื่อนของการสุ่มตัวอย่าง ซึ่งในรายงานการวิจัย กำหนดให้มีความคลาดเคลื่อนได้ร้อยละ 5 หรือ 0.05

$$n = \frac{68,055}{1 + 68,055\,(0.05)^2}$$

$$=397.66$$

ดังนั้น ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง (n) n = 398

ทั้งนี้ เพื่อเกิดความสะดวกแก่การคำนวณและกลุ่มตัวอย่างที่ได้สามารถเป็นตัวแทนของประชากรได้อย่างสมบูรณ์ยิ่งขึ้น จึงใช้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 398คนในการวิจัยโดยแยกออกเป็นแต่ละตำบลจากการคำนวณดังกล่าว กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยจึงมีจำนวนดังตารางที่ 3.1

ตารางที่ 3.1 แสดงตำบล ในเขตพื้นที่อำเภอรัตนบุรี จังหวัดสุรินทร์ จำนวนประชากรที่มีสิทธิเลือกตั้ง และ กลุ่มตัวอย่าง

ที่	ตำบล	จำนวนประชากรที่มีสิทธิเลือกตั้ง (คน)	กลุ่มตัวอย่าง (คน)
1	รัตนบุรี	6,729	39
2	ธาตุ	5,865	34
3	แก	4,359	25
4	ดอนแรด	9,980	58
5	หนองบัวทอง	2,577	15
6	หนองบัวบาน	9,942	58

7	ไผ่	9,044	53
8	เบิด	4,250	25
9	น้ำเขียว	3,725	22
10	กุดขาคีม	4,935	29
11	ยางสว่าง	3,960	23
12	ทับใหญ่	2,869	17
	รวม	**68,055**	398

3) การสุ่มแบบง่าย (Simple Random Sampling) โดยวิธีการจับสลาก ซึ่งมีขั้นตอนในการสุ่มตัวอย่างดังต่อไปนี้

(1) จัดทำบัญชีรายชื่อประชาชนที่มีสิทธิเลือกตั้งแต่ละตำบล

(2) เขียนชื่อประชาชนที่เป็นมีสิทธิเลือกตั้งลงในแผ่นกระดาษ โดยใช้ 1 ชื่อต่อ 1 แผ่น แล้วม้วนสลากลงในกล่องเขย่าให้คละกันโดยจัดทำทีละตำบล

(3) จับขึ้นมาทีละแผ่น โดยแต่ละครั้งที่หยิบมาได้ต้องนำแผ่นสลากมาจดบันทึกไว้ว่าใครได้

(4) ม้วนสลากแผ่นเดิมลงในกล่องเดิม เขย่าให้คละกัน แล้วจับสลากขึ้นมาใหม่

(5) กรณีหยิบได้ชื่อเดิมก็จะไม่จดบันทึกอีกครั้ง นำใส่ลงไปในกล่องเดิมแล้วจับขึ้นมาใหม่ เพื่อที่จะให้โอกาสถูกเลือกทุกคนเท่ากัน

(6) ดำเนินการตาม (1) – (5) จนได้กลุ่มตัวอย่างครบจำนวนตามที่ได้กำหนด

3.1.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลที่สร้างขึ้นเอง โดยแบ่งออกเป็น 3ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1แบบสอบถามปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศอายุ และระดับการศึกษา และอาชีพลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ

ตอนที่ 2แบบสอบถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนอำเภอรัตนบุรี จังหวัดสุรินทร์สามด้าน ได้แก่ 1) ด้านการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง,2) ด้านการติดตามข่าวสารทางการเมือง,และ 3)ด้านการร่วมกิจกรรมทางการเมือง จำนวน 30 ข้อ มีลักษณะแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) โดยแบ่งระดับของการวัดออกเป็น 5 ระดับ โดยกำหนดเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

5	หมายถึง	มีส่วนร่วมมากที่สุด
4	หมายถึง	มีความคิดเห็นมาก
3	หมายถึง	มีส่วนร่วมปานกลาง
2	หมายถึง	มีส่วนร่วมน้อย
1	หมายถึง	มีส่วนร่วมน้อยที่สุด (บุญชม ศรีสะอาด, 2535, หน้า41)

ตอนที่ 3 แบบสอบถามปลายเปิด (Open-ended) เพื่อสอบถามข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนอำเภอรัตนบุรี จังหวัดสุรินทร์

3.1.4 การสร้างและทดสอบคุณภาพเครื่องมือ

ผู้วิจัยดำเนินการสร้างตรวจคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้ดำเนินการตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

1) ศึกษาวิธีการสร้างแบบสอบถามจากเอกสาร แนวคิดทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความคิดเห็นการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนอำเภอรัตนบุรี จังหวัดสุรินทร์

2) ร่างแบบสอบถามตามวัตถุประสงค์ และนิยามศัพท์เฉพาะที่กำหนดไว้เกี่ยวกับความคิดเห็นของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น

3) เสนออาจารย์ที่ปรึกษาขอคำแนะนำในการกำหนดประเด็นคำถามที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ ตรวจสอบสำนวนภาษา ความสมบูรณ์ และความถูกต้องของแบบสอบถาม และปรับปรุงแก้ไขตามที่อาจารย์ที่ปรึกษาเสนอแนะ

4) แก้ไขตามอาจารย์ที่ปรึกษาเสนอแนะ และนำแบบทดสอบที่สร้างขึ้นตามเนื้อหาและวัตถุประสงค์ เสนอผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเพื่อปรับปรุงแก้ไขความเที่ยงตรงทั้งด้านโครงสร้างเนื้อหา และสำนวนภาษา จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความสอดคล้อง กับข้อคำถามประเมินความถูกต้องโดย ใช้สูตร IOC (สมชัย วงษ์นายะ และ ทวนทอง เชาว์กีรติพงศ์, 2551, หน้า 7) มีเกณฑ์ ดังนี้

+1 หมายถึง แน่ใจว่าข้อคำถามหรือข้อความนั้นสอดคล้องกับวัตถุประสงค์

0 หมายถึง ไม่แน่ใจ

-1 หมายถึง แน่ใจว่าข้อคำถามนั้นหรือข้อความนั้นไม่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์

โดยใช้สูตรดัชนีความสอดคล้อง ดังนี้

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ

IOC แทน ดัชนีความสอดคล้อง

$\sum R$ แทน ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

N แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด

โดยเลือกข้อคำถามที่มีค่าตั้งแต่ 0.67 ขึ้นไป ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ประกอบด้วย

1. ดร.สุวัฒน์ จิตต์จันทร์ วุฒิการศึกษา น.บ.(นิติศาสตร์),พ.ม.(รัฐประศาสนศาสตร์),ปร.ด. (วัฒนธรรมศาสตร์) ตำแหน่ง อาจารย์ประจำหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด

2.ดร.ประพิศ โบราณมูล วุฒิการศึกษา กศ.ม. (สังคมศึกษา), ปร.ด. (วัฒนธรรมศาสตร์) ตำแหน่ง หัวหน้าฝ่ายบริหารทั่วไปและบริการวิชาการ ศูนย์บริการวิชาการ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด

3.นางเทียบนภา เห็นจงชม วุฒิการศึกษา ร.บ.(รัฐศาสตร์), ร.ม. (รัฐศาสตร์) ตำแหน่ง ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลธาตุ อำเภอรัตนบุรี จังหวัดสุรินทร์

5) นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วไปวิเคราะห์ค่า IOC จากการหาค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (content Validity) ของผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน ผลปรากฏว่าได้ค่า IOC ที่ระดับ 1 จำนวน-30 ข้อ

6) นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญแล้วไปทดลองใช้ (Try–out) กับประชาชนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในเขตอำเภอรัตนบุรี จังหวัดสุรินทร์จำนวน 30 คน เพื่อหาคุณภาพของเครื่องมือ

7) การทดสอบคุณภาพของแบบสอบถาม ดำเนินการเป็นลำดับ ดังนี้

(1) หาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (Power of Discrimination) โดยวิธีหาค่า t-test พิจารณาข้อที่มีคุณภาพผ่าน30 ข้อ ได้ค่าอำนาจจำแนกระหว่าง 0.62 - 0.90

(2) นำข้อที่มีค่าอำนาจจำแนกผ่านเกณฑ์ จำนวน 30 ข้อ หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยใช้วิธีคำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ตามวิธีการของครอนบาค (Cronbach) (บุญชม ศรีสะอาด, 2535 ค, หน้า 96) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.87

8) จัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

3.1.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล

การดำเนินการจัดเก็บข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการจัดเก็บข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

1) ขอหนังสือขอความอนุเคราะห์จากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด นำเรียนนายอำเภอรัตนบุรี จังหวัดสุรินทร์เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

2) ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยทำการชี้แจงรายละเอียดของแบบสอบถามให้กลุ่มตัวอย่างฟังโดยแจกแบบสอบถามจำนวน 398 ฉบับ และได้รับแบบสอบถามคืนมาจำนวน 398 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

3) เก็บรวบรวมแบบสอบถามที่ได้จากการตอบแล้วทั้งหมด เพื่อดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

3.1.6 การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่รับคืนมาแล้วตรวจสอบความสมบูรณ์แล้วนำมาวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป ตามลำดับขั้นตอนดังนี้

1) แบบสอบถามตอนที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงค่าความถี่ (Frequency) และหาค่าร้อยละ (Percentage)ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษาและอาชีพ

2) แบบสอบถามตอนที่ 2การมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนอำเภอรัตนบุรี จังหวัดสุรินทร์วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และหาค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)ตามมาตรส่วนประเมินค่า (Rating Scale) ซึ่งมีอยู่ 5 ระดับ ดังนี้

คะแนน	ระดับการมีส่วนร่วม
5	หมายถึง มากที่สุด

4 หมายถึง มาก
3 หมายถึง ปานกลาง
2 หมายถึง น้อย
1 หมายถึง น้อยที่สุด

จากนั้นจึงนำคะแนนของผู้ตอบแบบสอบถามมาวิเคราะห์ข้อมูลและกำหนดเกณฑ์ค่าเฉลี่ยในการประเมินดังนี้

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 4.51 - 5.00 หมายถึงมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมากที่สุด
ค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.51 - 4.50 หมายถึงมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก
ค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.51 - 3.50 หมายถึงมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง
ค่าเฉลียระหว่าง 1.51 - 2.50 หมายถึงมีส่วนร่วมอยู่ในระดับน้อย
ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.00 - 1.50 หมายถึงมีส่วนร่วมอยู่ในระดับน้อยที่สุด

3) วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อหาค่าความแตกต่างการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนอำเภอรัตนบุรี จังหวัดสุรินทร์ ตามปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์ด้วยค่า t-test (Independent Samples) สำหรับเพศ และทำการทดสอบค่า F-test (One-way ANOVA) สำหรับอายุ และระดับการศึกษา ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ. 05 พร้อมทั้งใช้วิธีการของเชฟเฟ (Schaffer's Method) เพื่อหาความแตกต่างรายคู่

4) แบบสอบถามตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะของประชาชนเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนอำเภอรัตนบุรี จังหวัดสุรินทร์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าความถี่แล้วนำเสนอเป็นตารางประกอบคำอธิบาย

3.1.7 สถิติที่ใช้ในการวิจัยเชิงปริมาณ

1) การหาคุณภาพของแบบสอบถาม

1.1) การหาค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อของแบบสอบถาม

$$r = \frac{Ru - Rl}{f}$$

เมื่อ r แทน อำนาจจำแนก
f แทน จำนวนคนในกลุ่มสูงหรือกลุ่มต่ำซึ่งเท่ากัน
Ru แทน จำนวนคนกลุ่มสูงที่ตอบถูก
Rl แทน จำนวนคนกลุ่มต่ำที่ตอบถูก

1.2) การหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ตามวิธีการของครอนบาค (Cronbach) คำนวณจากสูตร ดังนี้

$$\alpha = \frac{k}{k-1}\left(1 - \frac{\sum S_i^2}{S_t^2}\right)$$

เมื่อ α แทน ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่น
K แทน จำนวนข้อของเครื่องมือวัด

S_i^2 แทน ผลรวมของความแปรปรวนของแต่ละข้อ

S_t^2 แทน ความแปรปรวนของคะแนนรวม

2)การวิเคราะห์ข้อมูล ค่าสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล มีดังนี้

2.1) ค่าร้อยละ (Percentage) คำนวณจากสูตร ดังนี้

$$P = \frac{f}{N} \times 100$$

เมื่อ P แทน ร้อยละ

f แทน ความถี่ที่ต้องการแปลงให้เป็นร้อยละ

N แทน จำนวนความถี่ทั้งหมด

2.2)ค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$)คำนวณจากสูตร ดังนี้

$$\overline{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ $\overline{X}$ แทน ค่าเฉลี่ย

$\sum X$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมดในกลุ่ม

N แทน จำนวนคน

2.3)ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) คำนวณจากสูตร ดังนี้

$$S.D. = \sqrt{\frac{N\sum X^2 - (\sum X)^2}{N(N-1)}}$$

เมื่อ S.D. แทน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

X แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมดในกลุ่ม

X^2 แทน ผลรวมกำลังสอง ของคะแนนในกลุ่ม

N แทน จำนวนคน

$\sum$ แทน ผลรวม

2.4) ค่า t-test ในการเปรียบเทียบตัวแปรอิสระสองกลุ่ม

$$t = \frac{\overline{X}_1 - \overline{X}_2}{\sqrt{\frac{S_1^2}{n_1} + \frac{S_2^2}{n_2}}}$$

เมื่อ t แทน ค่าสถิติที่จะใช้เปรียบเทียบกับค่าวิกฤตในการแจกแจงแบบ t เพื่อทราบความมีนัยสำคัญ

$\overline{X}_1$ $\overline{X}_2$ แทน ค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่ 1 และกลุ่มที่ 2 ตามลำดับ

S_1 S_2 แทน ความแปรปรวนของกลุ่มตัวอย่างที่ 1 และกลุ่มที่ 2 ตามลำดับ

n_1 n_2 แทน จำนวนสมาชิกกลุ่มตัวอย่างในกลุ่มที่ 1 และกลุ่มที่ 2 ตามลำดับ

2.5) ค่า F-test ในการเปรียบเทียบตัวแปรอิสระตั้งแต่สามกลุ่มขึ้นไป

$$F = \frac{MS_B}{MS_W}$$

เมื่อ F แทน ค่าที่ใช้พิจารณาใน F-distribution
MS_B แทน ค่าความแปรปรวนระหว่างกลุ่ม
MS_W แทน ค่าความแปรปรวนภายในกลุ่ม

3.2 การวิจัยเชิงคุณภาพ

3.2.1 วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนอำเภอรัตนบุรี จังหวัดสุรินทร์ ผู้วิจัยใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยใช้แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-Stuctureed Interview Protocol) เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนอำเภอรัตนบุรี จังหวัดสุรินทร์ และเพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนอำเภอรัตนบุรี จังหวัดสุรินทร์

3.2.2 กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้เลือกกลุ่มเป้าหมายแบบเจาะจง (Purposive Selection) จากบุคคลซึ่งมีบทบาทเกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนอำเภอรัตนบุรี จังหวัดสุรินทร์ เป็นผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) โดยได้เลือกกำนันหรือผู้แทนทุกตำบล จำนวน 12 คน เป็นผู้ให้ข้อมูล

3.2.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่แบบสัมภาษณ์ ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นจากการศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องตามกรอบแนวคิดและวัตถุประสงค์ของการวิจัย

1) แบบสัมภาษณ์ แบบกึ่งโครงสร้าง(Semi - Structured Interview)

2) กล้องถ่ายรูป และเทปบันทึกเสียง

3.2.4 การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้แบบสัมภาษณ์เป็นเครื่องมือในการวิจัยเพื่อให้ได้ข้อมูลตามที่ต้องการ วิธีการสร้างเครื่องมือ มีขั้นตอนดังนี้

1) นำข้อมูลจากผลการวิจัยเชิงปริมาณแต่ละด้านมาใช้เป็นแนวทางในการสร้างแบบสัมภาษณ์เพื่อที่ผู้ถูกสัมภาษณ์จะได้แสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนอำเภอรัตนบุรี จังหวัดสุรินทร์

2) ร่างแบบสัมภาษณ์นำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์พิจารณาความครบถ้วน ครอบคลุม การใช้ภาษาโครงสร้างและรูปแบบสัมภาษณ์ เสร็จแล้วนำมาปรับปรุงตามคำแนะนำให้สมบูรณ์

3) นำแบบสัมภาษณ์ที่ปรับปรุงแล้วนำไปเสนอผู้เชี่ยวชาญสามท่าน เพื่อพิจารณาคำแนะนำให้สมบูรณ์ก่อนนำไปจัดพิมพ์ และใช้ประกอบเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป ดังนี้

1. ดร.สุวัฒน์ จิตต์จันทร์ วุฒิการศึกษา น.บ.(นิติศาสตร์),พ.ม.(รัฐประศาสนศาสตร์),ปร.ด. (วัฒนธรรมศาสตร์) ตำแหน่ง อาจารย์ประจำหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด

2.ดร.ประพิศ โบราณมูล วุฒิการศึกษา กศ.ม. (สังคมศึกษา), ปร.ด. (วัฒนธรรมศาสตร์) ตำแหน่ง หัวหน้าฝ่ายบริหารทั่วไปและบริการวิชาการ ศูนย์บริการวิชาการ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด

3.นางเทียบนภา เห็นจงชมวุฒิการศึกษา ร.บ.(รัฐศาสตร์), ร.ม. (รัฐศาสตร์) ตำแหน่ง ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลธาตุ อำเภอรัตนบุรี จังหวัดสุรินทร์

4) นำแบบสัมภาษณ์ฉบับสมบูรณ์ไปสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมายตามที่กำหนด

3.2.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล

1) การสัมภาษณ์กำนันหรือผู้แทนทุกตำบล จำนวน 12 คน ในเขตอำเภอรัตนบุรี จังหวัดสุรินทร์เพื่อทราบความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนอำเภอรัตนบุรี จังหวัดสุรินทร์จำนวนสามด้าน คือ1) ด้านการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง,2) ด้านการติดตามข่าวสารทางการเมือง,และ 3)ด้านการร่วมกิจกรรมทางการเมือง

3.2.6 การวิเคราะห์ข้อมูล

1) วิเคราะห์ผลที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึกเป็นหลัก โดยการประมวลความคิดเห็นของกลุ่มเป้าหมายเพื่อให้ได้ความคิดเห็นที่สอดคล้องและแตกต่างกันของผู้ให้สัมภาษณ์ในแต่ละคนและแต่ละข้อ และนำข้อมูลที่ได้ไปใช้ตอบคำถามในการวิจัยต่อไป

2) ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนอำเภอรัตนบุรี จังหวัดสุรินทร์โดยการวิเคราะห์เนื้อหาจากการสัมภาษณ์และนำข้อมูลที่ได้ไปใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนอำเภอรัตนบุรี จังหวัดสุรินทร์ต่อไป

บทที่ 4
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนอำเภอรัตนบุรี จังหวัดสุรินทร์ เป็นการวิจัยแบบผสม (Mixed Method Research) ซึ่งผลของการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้นำเสนอตามลำดับดังต่อไปนี้

4.1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

4.2 ขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูล

4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อความเข้าใจที่ตรงกันในการแปลความหมายข้อมูล จึงกำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

n	แทน	ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง
$\overline{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ย (Mean)
S.D.	แทน	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standeard Deviation)
MS	แทน	ค่าเฉลี่ยผลรวมกำลังสอง (Mean Square)
df	แทน	ชั้นแห่งความเป็นอิสระ (Degree of Freedom)
SS	แทน	ผลรวมกำลังสอง (Sum of Squares)
t	แทน	ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาความมีนัยสำคัญจากการแจกแจงแบบ t (t-distribution)
F	แทน	ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาความมีนัยสำคัญจากการแจกแจงแบบ F (F- distribution)
Sig	แทน	ระดับนัยสำคัญทางสถิติ (Significance)
*	แทน	ความมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4.2 ขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ ใช้การวิเคราะห์หาค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) และนำเสนอในรูปตารางประกอบการบรรยาย

ตอนที่ 2 การมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนอำเภอรัตนบุรี จังหวัดสุรินทร์ ใช้การวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

ตอนที่ 3 การทดสอบสมมติฐานการวิจัย ใช้การทดสอบค่าที (t-test) และการทดสอบความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-way ANOVA)

ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะของประชาชนเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนอำเภอรัตนบุรี จังหวัดสุรินทร์ ใช้การวิเคราะห์โดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) แล้วเรียงลำดับความถี่ (Frequency) และนำเสนอในรูปตารางประกอบการบรรยาย

ตอนที่ 5 วิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์

4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏตามตารางที่ 4.1-4.4

ตารางที่ 4.1 แสดงจำนวน และร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเพศ

เพศ	จำนวน(คน)	ร้อยละ
ชาย	215	54.02
หญิง	183	49.98
รวม	**398**	**100.00**

จากตารางที่ 4.1 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 215 คน คิดเป็นร้อยละ 54.02 และเพศหญิง จำนวน 183 คน คิดเป็นร้อยละ 49.98

ตารางที่ 4.2 แสดงจำนวน และร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามอายุ

อายุ	จำนวน	ร้อยละ
18-32 ปี	112	28.14
33-47 ปี	130	32.66
48 ปีขึ้นไป	156	39.20
รวม	**398**	**100.00**

จากตารางที่ 4.2 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 48 ปีขึ้นไป จำนวน 156 คน คิดเป็นร้อยละ 39.20 รองลงมามีอายุระหว่าง 33-47 ปี จำนวน 130 คน คิดเป็นร้อยละ 32.66 และมีอายุ 18-32 ปี จำนวน 112 คน คิดเป็นร้อยละ 28.14

ตารางที่ 4.3 แสดงจำนวน และร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
ประถมศึกษา	151	37.94
มัธยมศึกษา	139	34.92
สูงกว่ามัธยมศึกษา	108	27.14
รวม	**398**	**100.00**

จากตารางที่ 4.3 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับประถมศึกษาจำนวน 151 คน คิดเป็นร้อยละ 37.94 รองลงมามีระดับการศึกษามัธยมศึกษา จำนวน 139 คน คิดเป็นร้อยละ 34.92 และมีการศึกษาระดับสูงกว่ามัธยมศึกษา จำนวน 108 คน คิดเป็นร้อยละ 27.14

ตารางที่ 4.3 แสดงจำนวน และร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามอาชีพ

อาชีพ	จำนวน	ร้อยละ
เกษตรกร/รับจ้าง	190	47.74
ค้าขาย/อาชีพส่วนตัว	112	28.14
ข้าราชการ/พนักงานของรัฐ	96	24.12
รวม	**398**	**100.00**

จากตารางที่ 4.4 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีอาชีพเป็นเกษตรกร/รับจ้าง จำนวน 190 คน คิดเป็นร้อยละ 47.74 รองลงมามีอาชีพค้าขาย/อาชีพส่วนตัว จำนวน 112 คน คิดเป็นร้อยละ 28.14 และมีอาชีพเป็นข้าราชการ/พนักงานของรัฐ จำนวน 96 คน คิดเป็นร้อยละ 24.12

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนอำเภอรัตนบุรี จังหวัดสุรินทร์

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏตามตารางที่ 4.5-4.9

ตารางที่ 4.5 แสดงค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนอำเภอรัตนบุรี จังหวัดสุรินทร์ โดยรวมและรายด้าน

การมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่น		ระดับการมีส่วนร่วม			
		$\overline{X}$	S.D.	อันดับ	แปลผล
1	ด้านการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง	**3.56**	**0.64**	2	มาก
2	ด้านการติดตามข่าวสารทางการเมือง	**3.62**	**0.87**	1	มาก
3	ด้านการร่วมกิจกรรมทางการเมือง	**3.44**	**0.82**	3	ปานกลาง
	รวม	**3.54**	**0.77**	**-**	มาก

จากตารางที่ 4.5 พบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนอำเภอรัตนบุรี จังหวัดสุรินทร์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับระดับมากสองด้าน และอยู่ในระดับปานกลางหนึ่งด้าน เรียงจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการติดตามข่าวสารทางการเมือง ด้านการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง และด้านการร่วมกิจกรรมทางการเมือง ตามลำดับ

ตารางที่ 4.6 แสดงค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนอำเภอรัตนบุรี จังหวัดสุรินทร์ ด้านการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง โดยรวมและรายข้อ

ข้อ	ด้านการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง	ระดับการมีส่วนร่วม			
		$\overline{X}$	S.D.	อันดับ	แปลผล
1	การช่วยหาเสียงให้กับผู้สมัครรับเลือกตั้ง	**2.75**	**0.65**	8	ปานกลาง
2	การตรวจบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิลงคะแนนก่อนไปใช้สิทธิเลือกตั้ง	**4.60**	**0.74**	3	มากที่สุด
3	การไปใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิกและผู้บริหารองค์กรปกครอง				มากที่สุด

	ส่วนท้องถิ่น	**4.75**	**0.60**	1	
4	การไปใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา	**4.72**	**0.44**	2	มากที่สุด
5	การเป็นกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง	**1.44**	**0.54**	10	น้อยที่สุด
6	การแจ้งเบาะแสการซื้อสิทธิ์ขายเสียงในการเลือกตั้งแก่เจ้าหน้าที่	**2.45**	**0.68**	9	น้อย
7	การติดตามผลการนับคะแนนของการเลือกตั้งทั้งระดับท้องถิ่นและระดับชาติ	**4.55**	**0.62**	4	มากที่สุด
8	การรณรงค์ประชาสัมพันธ์ต่อต้านการซื้อสิทธิขายเสียง	**2.90**	**0.74**	7	ปานกลาง
9	การรณรงค์ประชาสัมพันธ์เผยแพร่ข่าวสารข้อมูลการเลือกตั้งทั้งระดับท้องถิ่นและระดับชาติเพื่อกระตุ้นให้ผู้อื่นไปใช้สิทธิลงคะแนนเลือกตั้ง	**3.47**	**0.64**	6	ปานกลาง
10	การชักชวนเพื่อนบ้านไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้งทั้งระดับท้องถิ่นและระดับชาติ	**3.98**	**0.74**	5	มาก
	รวม	**3.56**	**0.64**	**-**	**มาก**

จากตารางที่ 4.6 พบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนอำเภอรัตนบุรี จังหวัดสุรินทร์ ด้านการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดสี่ข้อ ระดับมากหนึ่งข้อ ระดับปานกลางสามข้อ ระดับน้อยหนึ่งข้อ และอยู่ในระดับน้อยที่สุดหนึ่งข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ข้อ 3 ที่ว่า “การไปใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิกและผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น” รองลงมา คือ ข้อ 5 ที่ว่า “การไปใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา” ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ข้อ 5 ที่ว่า “การเป็นกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง”

ตารางที่ 4.7 แสดงค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนอำเภอรัตนบุรี จังหวัดสุรินทร์ ด้านการติดตามข่าวสารทางการเมือง โดยรวมและรายข้อ

ข้อ	ด้านการติดตามข่าวสารทางการเมือง	ระดับการมีส่วนร่วม			
		$\overline{X}$	S.D.	อันดับ	แปลผล
1.	การติดตามข่าวสารความเคลื่อนไหวทางการเมืองทั้งระดับท้องถิ่นและระดับชาติก่อนการเลือกตั้ง	**4.34**	**0.97**	4	มาก
2.	การสนทนาแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารทางการเมืองทั้งระดับท้องถิ่นและระดับชาติกับเพื่อนบ้าน	**4.05**	**0.89**	5	มาก
3.	การสนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับนโยบายทางการเมืองกับนักการเมืองทั้งระดับท้องถิ่นและระดับชาติ	**2.32**	**0.88**	10	น้อย
4.	การติดตามข่าวสารการดำเนินงานของนักการเมืองทั้งระดับท้องถิ่นและระดับชาติ	**4.04**	**0.92**	6	มาก
5.	การสนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานของนักการเมืองทั้งระดับท้องถิ่นและระดับชาติกับเพื่อนบ้าน	**3.88**	**0.88**	9	มาก
6	การติดตามฟังการปราศรัยหาเสียงของนักการเมืองทั้งระดับท้องถิ่นและระดับชาติ	**4.47**	**0.86**	1	มาก
7	การเฝ้าสังเกตการณ์การใช้สิทธิ์ลงคะแนนเสียงเลือกตั้งทั้งระดับท้องถิ่นและระดับชาติ	**3.93**	**0.80**	8	มาก

8	การเฝ้าสังเกตการณ์การนับคะแนนการเลือกตั้งทั้งระดับท้องถิ่นและระดับชาติ	**4.00**	**0.94**	7	มาก
9	การวิพากษ์วิจารณ์ผลการเลือกตั้งหลังจากทราบผลอย่างเป็นทางการกับบุคคลที่รู้จัก	**4.43**	**0.82**	2	มาก
10	การติดตามข่าวสารทางการเมืองทั้งระดับท้องถิ่นและระดับชาติหลังการเลือกตั้ง	**4.36**	**0.77**	3	มาก
	รวม	**3.62**	**0.87**	**-**	**มาก**

จากตารางที่ 4.7 พบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนอำเภอรัตนบุรี จังหวัดสุรินทร์ ด้านการติดตามข่าวสารทางการเมือง โดยรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ อยู่ในระดับมากเก้าข้อ และอยู่ในระดับน้อยหนึ่งข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ข้อ 6 ที่ว่า “การติดตามฟังการปราศรัยหาเสียงของนักการเมืองทั้งระดับท้องถิ่นและระดับชาติ” รองลงมา คือข้อ 9 ที่ว่า “การวิพากษ์วิจารณ์ผลการเลือกตั้งหลังจากทราบผลอย่างเป็นทางการกับบุคคลที่รู้จัก” ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือข้อ 3 ที่ว่า “การสนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับนโยบายทางการเมืองกับนักการเมืองทั้งระดับท้องถิ่นและระดับชาติ”

ตารางที่ 4.8 แสดงค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนอำเภอรัตนบุรี จังหวัดสุรินทร์ ด้านการร่วมกิจกรรมทางการเมือง โดยรวมและรายข้อ

ข้อ	ด้านการร่วมกิจกรรมทางการเมือง	ระดับการมีส่วนร่วม			
		$\overline{X}$	S.D.	อันดับ	แปลผล
1	การรณรงค์ส่งเสริมความรู้ความเข้าใจการปกครองระบอบประชาธิปไตย	**3.27**	**0.85**	9	ปานกลาง
2	การรณรงค์ต่อต้านการทุจริตเลือกตั้งทุกรูปแบบ	**3.37**	**0.72**	4	ปานกลาง
3	การแสดงความคิดเห็นทางการเมืองและลงประชามติในเวทีสาธารณะ	**3.86**	**0.88**	1	มาก
4	การสนับสนุน โครงการ/กิจกรรมเกี่ยวกับการพัฒนาชุมชนที่หน่วยงานท้องถิ่นได้ดำเนินการ	**3.69**	**0.82**	3	มาก
5	การชุมนุมคัดค้านในกรณีที่หน่วยงานท้องถิ่นไม่ได้ดำเนินงานตามนโยบายที่แถลงไว้	**3.23**	**0.87**	10	ปานกลาง
6	การชุมนุมคัดค้าน กฎ ระเบียบหรือข้อบัญญัติของหน่วยงานท้องถิ่นที่ไม่ชอบธรรมหรือไม่ยุติธรรม	**3.31**	**0.92**	6	ปานกลาง
7	กิจกรรมต่างๆ เช่นการรณรงค์ต่อต้านยาเสพติดทุกชนิดที่หน่วยงานท้องถิ่นได้ขอความร่วมมือ	**3.81**	**0.75**	2	มาก
8	การร้องเรียนปัญหาต่างๆ ของส่วนรวม ที่ได้รับความเดือดร้อนจากการทำงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	**3.28**	**0.77**	8	ปานกลาง
9	การลงชื่อเพื่อถอดถอนนักการเมืองระดับชาติที่มีพฤติกรรมส่อไปในทางทุจริต	**3.30**	**0.81**	7	ปานกลาง
10	การชุมนุมทางการเมืองของกลุ่มสีเสื้อต่างๆ	**3.34**	**0.80**	5	ปานกลาง
	รวม	**3.44**	**0.82**	-	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.8 พบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนอำเภอรัตนบุรี จังหวัดสุรินทร์ ด้านการร่วมกิจกรรมทางการเมือง โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ อยู่ในระดับมากสามข้อ และอยู่ในระดับปานกลางเจ็ดข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ข้อ 3 ที่ว่า “การแสดงความคิดเห็นทางการเมืองและลงประชามติในเวทีสาธารณะ” รองลงมา คือข้อ 7 ที่ว่า “กิจกรรมต่างๆ เช่นการรณรงค์ต่อต้านยาเสพติดทุกชนิดที่หน่วยงานท้องถิ่นได้ขอความร่วมมือ” ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือข้อ 10 ที่ว่า “การชุมนุมคัดค้านในกรณีที่หน่วยงานท้องถิ่นไม่ได้ดำเนินงานตามนโยบายที่แถลงไว้”

ตอนที่ 3 การทดสอบสมมติฐานการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏตามตารางที่ 4.9-4.14

ตารางที่ 4.9 แสดงค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนอำเภอรัตนบุรี จังหวัดสุรินทร์ โดยรวมและรายด้าน จำแนกตามเพศ

การมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนอำเภอรัตนบุรี	เพศ					
	ชาย			หญิง		
	$\overline{X}$	S.D.	แปลผล	$\overline{X}$	S.D.	แปลผล
1 ด้านการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง	**3.57**	**0.62**	มาก	3.55	0.66	มาก
2 ด้านการติดตามข่าวสารทางการเมือง	**3.65**	**0.86**	มาก	3.59	0.88	มาก
3 ด้านการร่วมกิจกรรมทางการเมือง	**3.48**	**0.80**	ปานกลาง	3.40	0.84	ปานกลาง
รวม	3.57	0.76	มาก	3.51	0.79	มาก

จากตารางที่ 4.9 พบว่า ประชาชนอำเภอรัตนบุรี จังหวัดสุรินทร์ที่มี เพศต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย โดยรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาตามเพศ พบว่า อยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน โดยประชาชนเพศชาย มีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย มากกว่าเพศหญิง ตามค่าเฉลี่ย

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่ามีดังนี้

ด้านการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ประชาชนอำเภอรัตนบุรี จังหวัดสุรินทร์ที่มี เพศต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาตามเพศ พบว่า อยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน โดยประชาชนเพศชาย โดยประชาชนเพศชาย มีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย มากกว่า เพศหญิง ตามค่าเฉลี่ย

ด้านการติดตามข่าวสารทางการเมือง พบว่า ประชาชนอำเภอรัตนบุรี จังหวัดสุรินทร์ที่มีเพศต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาตามเพศ พบว่า อยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน โดยประชาชนเพศชาย โดยประชาชนเพศชาย มีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย มากกว่า เพศหญิง ตามค่าเฉลี่ย

ด้านการร่วมกิจกรรมทางการเมือง พบว่า ประชาชนอำเภอรัตนบุรี จังหวัดสุรินทร์ที่มี เพศต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาตามเพศ พบว่า อยู่ในระดับปานกลางเช่นเดียวกัน โดยประชาชนเพศชาย โดยประชาชนเพศชาย มีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย มากกว่า เพศหญิง ตามค่าเฉลี่ย

ตารางที่ 4.10 แสดงเปรียบเทียบค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนอำเภอรัตนบุรี จังหวัดสุรินทร์ โดยรวมและรายด้าน จำแนกตามเพศ

การมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนอำเภอรัตนบุรี	เพศ						t	Sig
	ชาย			หญิง				
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล		
1 ด้านการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง	**3.57**	**0.62**	มาก	3.55	0.66	มาก	1.63	.20
2 ด้านการติดตามข่าวสารทางการเมือง	**3.65**	**0.86**	มาก	3.59	0.88	มาก	1.47	.39
3 ด้านการร่วมกิจกรรมทางการเมือง	**3.48**	**0.80**	ปานกลาง	3.40	0.84	ปานกลาง	1.71	.30
รวม	3.57	0.76	มาก	3.51	0.79	มาก	1.54	.35

จากตารางที่ 4.10 พบว่า ประชาชนอำเภอรัตนบุรี จังหวัดสุรินทร์ที่มี เพศต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย โดยรวม และรายด้าน ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.11 **แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนอำเภอรัตนบุรี จังหวัดสุรินทร์ โดยรวมและรายด้าน** จำแนกตามอายุ

การมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนอำเภอรัตนบุรี	อายุ								
	18-32 ปี			33-47 ปี			48 ปีขึ้นไป		
	$\overline{X}$	S.D.	แปลผล	$\overline{X}$	S.D.	แปลผล	$\overline{X}$	S.D.	แปลผล
1 ด้านการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง	3.60	0.64	มาก	3.55	0.67	มาก	3.53	0.62	มาก
2 ด้านการติดตามข่าวสารทางการเมือง	3.58	0.85	มาก	3.66	0.84	มาก	3.62	0.87	มาก
3 ด้านการร่วมกิจกรรมทางการเมือง	3.40	0.83	ปานกลาง	3.45	0.82	ปานกลาง	3.47	0.84	ปานกลาง
รวม	3.53	0.77	มาก	3.55	0.78	มาก	3.54	0.78	มาก

จากตารางที่ 4.11 พบว่า ประชาชนอำเภอรัตนบุรี จังหวัดสุรินทร์ ที่มีอายุต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย โดยรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาตามช่วงอายุ พบว่าอยู่ในระดับมากทั้งสามช่วงอายุ เรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ช่วงอายุ 33-47 ปี, ช่วงอายุ 48 ปีขึ้นไป,และช่วงอายุ18-32 ปี ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่ามีดังนี้

ด้านการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง พบว่า ประชาชนอำเภอรัตนบุรี จังหวัดสุรินทร์ ที่มีอายุต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย โดยรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาตามช่วงอายุ พบว่าอยู่ในระดับมากทั้งสามช่วงอายุ เรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ช่วงอายุ18-32 ปี, ช่วงอายุ 33-47 ปี, และช่วงอายุ48 ปีขึ้นไป ตามลำดับ

ด้านการติดตามข่าวสารทางการเมือง พบว่า ประชาชนอำเภอรัตนบุรี จังหวัดสุรินทร์ ที่มีอายุต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย โดยรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาตามช่วงอายุ พบว่าอยู่ในระดับมากทั้งสามช่วงอายุ เรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ช่วงอายุ 33-47 ปี,ช่วงอายุ48 ปีขึ้นไป, และช่วงอายุ18-32 ปี ตามลำดับ

ด้านการร่วมกิจกรรมทางการเมือง พบว่า ประชาชนอำเภอรัตนบุรี จังหวัดสุรินทร์ ที่มีอายุต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาตามช่วงอายุ พบว่าอยู่ในระดับปานกลางทั้งสามช่วงอายุ เรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ช่วงอายุ 48 ปีขึ้นไป, ช่วงอายุ 33-47 ปี,และช่วงอายุ18-32 ปี ตามลำดับ

ตารางที่ 4.12 แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนความแตกต่างระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนอำเภอรัตนบุรี จังหวัดสุรินทร์ โดยรวมและรายด้าน จำแนกตามอายุ

การมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนอำเภอรัตนบุรี	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
1 ด้านการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง	ระหว่างกลุ่ม	0.04	2	0.02	0.33	.72
	ภายในกลุ่ม	27.65	395	0.07		
	รวม	27.69	397			
2 ด้านการติดตามข่าวสารทางการเมือง	ระหว่างกลุ่ม	0.06	2	0.03	0.43	.66
	ภายในกลุ่ม	27.65	395	0.07		
	รวม	27.71	397			
3 ด้านการร่วมกิจกรรมทางการเมือง	ระหว่างกลุ่ม	0.04	2	0.02	0.24	.78
	ภายในกลุ่ม	35.55	395	0.09		
	รวม	35.59	397			
โดยรวม	ระหว่างกลุ่ม	0.08	2	0.04	0.50	.62
	ภายในกลุ่ม	31.60	395	0.08		
	รวม	31.68	397			

จากตารางที่ 4.12 พบว่า ประชาชนอำเภอรัตนบุรี จังหวัดสุรินทร์ ที่มีอายุต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย โดยรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.13 แสดงค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนอำเภอรัตนบุรี จังหวัดสุรินทร์ โดยรวมและรายด้าน จำแนกตามระดับการศึกษา

การมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนอำเภอรัตนบุรี	ระดับการศึกษา								
	ประถมศึกษา			มัธยมศึกษา			สูงกว่ามัธยมศึกษา		
	$\overline{X}$	S.D.	แปลผล	$\overline{X}$	S.D.	แปลผล	$\overline{X}$	S.D.	แปลผล
1 ด้านการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง	3.59	0.67	มาก	3.55	0.64	มาก	3.54	0.62	มาก
2 ด้านการติดตามข่าวสารทางการเมือง	3.58	0.82	มาก	3.61	0.84	มาก	3.67	0.90	มาก

3 ด้านการร่วมกิจกรรมทางการเมือง	3.48	0.80	ปานกลาง	3.43	0.86	ปานกลาง	3.46	0.84	ปานกลาง
รวม	3.55	0.76	มาก	3.53	0.78	มาก	3.56	0.79	มาก

จากตารางที่ 4.13 พบว่า ประชาชนอำเภอรัตนบุรี จังหวัดสุรินทร์ ที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย โดยรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาตามระดับการศึกษา พบว่าอยู่ในระดับมากทั้งสามระดับการศึกษา เรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ระดับสูงกว่ามัธยมศึกษา, ระดับประถมศึกษาและระดับมัธยมศึกษา ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่ามีดังนี้

ด้านการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง พบว่า ประชาชนอำเภอรัตนบุรี จังหวัดสุรินทร์ ที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย โดยรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาตามระดับการศึกษา พบว่าอยู่ในระดับมากทั้งสามระดับการศึกษา เรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ระดับประถมศึกษา, ระดับมัธยมศึกษา, และระดับสูงกว่ามัธยมศึกษา ตามลำดับ

ด้านการติดตามข่าวสารทางการเมือง พบว่า ประชาชนอำเภอรัตนบุรี จังหวัดสุรินทร์ ที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย โดยรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาตามระดับการศึกษา พบว่าอยู่ในระดับมากทั้งสามระดับการศึกษา เรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ระดับสูงกว่ามัธยมศึกษา,ระดับมัธยมศึกษา, และระดับประถมศึกษา ตามลำดับ

ด้านการร่วมกิจกรรมทางการเมือง พบว่า ประชาชนอำเภอรัตนบุรี จังหวัดสุรินทร์ ที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาตามระดับการศึกษา พบว่าอยู่ในระดับปานกลางทั้งสามระดับการศึกษา เรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ระดับประถมศึกษา, ระดับสูงกว่ามัธยมศึกษา,และระดับมัธยมศึกษา ตามลำดับ

ตารางที่ 4.14 แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนความแตกต่างระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนอำเภอรัตนบุรี จังหวัดสุรินทร์ โดยรวมและรายด้าน จำแนกตามระดับการศึกษา

การมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนอำเภอรัตนบุรี	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
1 ด้านการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ด้านการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง	ระหว่างกลุ่ม	0.08	2	0.04	0.50	.62
	ภายในกลุ่ม	31.60	395	0.08		
	รวม	31.68	397			
2 ด้านการติดตามข่าวสารทางการเมือง	ระหว่างกลุ่ม	0.04	2	0.02	0.24	.78
	ภายในกลุ่ม	35.55	395	0.09		
	รวม	35.59	397			
3 ด้านการร่วมกิจกรรม	ระหว่างกลุ่ม	0.10	2	0.05	0.83	.54

การมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนอำเภอรัตนบุรี	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
ทางการเมือง	ภายในกลุ่ม	23.70	395	0.06		
	รวม	23.80	397			
โดยรวม	ระหว่างกลุ่ม	0.06	2	0.03	0.43	.66
	ภายในกลุ่ม	27.65	395	0.07		
	รวม	27.71	397			

จากตารางที่ 4.14 พบว่า ประชาชนอำเภอรัตนบุรี จังหวัดสุรินทร์ ที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย โดยรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.15 แสดงค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนอำเภอรัตนบุรี จังหวัดสุรินทร์ โดยรวมและรายด้าน จำแนกตามอาชีพ

การมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนอำเภอรัตนบุรี	อาชีพ								
	ประถมศึกษา			มัธยมศึกษา			สูงกว่ามัธยมศึกษา		
	$\overline{X}$	S.D.	แปลผล	$\overline{X}$	S.D.	แปลผล	$\overline{X}$	S.D.	แปลผล
1 ด้านการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง	3.59	0.67	มาก	3.55	0.64	มาก	3.54	0.62	มาก
2 ด้านการติดตามข่าวสารทางการเมือง	3.58	0.82	มาก	3.61	0.84	มาก	3.67	0.90	มาก
3 ด้านการร่วมกิจกรรมทางการเมือง	3.48	0.80	ปานกลาง	3.43	0.86	ปานกลาง	3.46	0.84	ปานกลาง
รวม	3.55	0.76	มาก	3.53	0.78	มาก	3.56	0.79	มาก

จากตารางที่ 4.15 พบว่า ประชาชนอำเภอรัตนบุรี จังหวัดสุรินทร์ ที่มีอาชีพต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย โดยรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาตามอาชีพพบว่าอยู่

ในระดับมากทั้งสามอาชีพเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ระดับสูงกว่ามัธยมศึกษา, ระดับประถมศึกษาและระดับมัธยมศึกษา ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่ามีดังนี้

ด้านการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง พบว่า ประชาชนอำเภอรัตนบุรี จังหวัดสุรินทร์ ที่มีอาชีพต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย โดยรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาตามอาชีพ พบว่าอยู่ในระดับมากทั้งสามระดับการศึกษา เรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ระดับประถมศึกษา, ระดับมัธยมศึกษา, และระดับสูงกว่ามัธยมศึกษา ตามลำดับ

ด้านการติดตามข่าวสารทางการเมือง พบว่า ประชาชนอำเภอรัตนบุรี จังหวัดสุรินทร์ ที่มีอาชีพต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย โดยรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาตามอาชีพพบว่าอยู่ในระดับมากทั้งสามอาชีพ เรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ระดับสูงกว่ามัธยมศึกษา,ระดับมัธยมศึกษา, และระดับประถมศึกษา ตามลำดับ

ด้านการร่วมกิจกรรมทางการเมือง พบว่า ประชาชนอำเภอรัตนบุรี จังหวัดสุรินทร์ ที่มีอาชีพต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาตามอาชีพพบว่าอยู่ในระดับปานกลางทั้งสามอาชีพเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ระดับประถมศึกษา, ระดับสูงกว่ามัธยมศึกษา,และระดับมัธยมศึกษา ตามลำดับ

ตารางที่ 4.16 แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนความแตกต่างระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนอำเภอรัตนบุรี จังหวัดสุรินทร์ โดยรวมและรายด้าน จำแนกตามอาชีพ

	การมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนอำเภอรัตนบุรี	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
1	ด้านการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง	ระหว่างกลุ่ม	0.08	2	0.04	0.50	.62
	ด้านการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง	ภายในกลุ่ม	31.60	395	0.08		
		รวม	31.68	397			
2	ด้านการติดตามข่าวสารทางการเมือง	ระหว่างกลุ่ม	0.04	2	0.02	0.24	.78
		ภายในกลุ่ม	35.55	395	0.09		
		รวม	35.59	397			
3	ด้านการร่วมกิจกรรมทางการเมือง	ระหว่างกลุ่ม	0.10	2	0.05	0.83	.54
		ภายในกลุ่ม	23.70	395	0.06		
		รวม	23.80	397			
	โดยรวม	ระหว่างกลุ่ม	0.06	2	0.03	0.43	.66
		ภายในกลุ่ม	27.65	395	0.07		
		รวม	27.71	397			

จากตารางที่ 4.16 พบว่า ประชาชนอำเภอรัตนบุรี จังหวัดสุรินทร์ ที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย โดยรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน

ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะของประชาชนเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนอำเภอรัตนบุรี จังหวัดสุรินทร์

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏตามตารางที่ 4.16 ดังนี้

ตารางที่ 4.17 แสดงค่าความถี่ (Frequency)ข้อเสนอแนะของประชาชนเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนอำเภอรัตนบุรี จังหวัดสุรินทร์

ข้อ	ด้านการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง	ความถี่
1	ควรรณรงค์ประชาสัมพันธ์เผยแพร่ข้อมูลข่าวสารการเลือกตั้งทั้งระดับท้องถิ่นและระดับชาติอย่างต่อเนื่อง	35
2	ควรรณรงค์ประชาสัมพันธ์ต่อต้านการซื้อสิทธิขายเสียงทุกรูปแบบ	15
	ด้านการติดตามข่าวสารทางการเมือง	
1	ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับนโยบายทางการเมืองกับนักการเมืองทั้งระดับท้องถิ่นและระดับชาติ	22
2	ควรรณรงค์ให้ประชาชนสนใจติดตามข่าวสารทางการเมืองทั้งระดับท้องถิ่นและระดับชาติอยู่เสมอ	10
	ด้านการร่วมกิจกรรมทางการเมือง	
1	ควรรณรงค์ส่งเสริมด้านความรู้ความเข้าใจในการปกครองระบอบประชาธิปไตยแก่ประชาชนมากยิ่งขึ้น	20
2	ควรรณรงค์ให้ความรู้แก่ประชาชนในการต่อต้านการทุจริตเลือกตั้งทุกรูปแบบ	17

จากตารางที่ 4.17 พบว่า ข้อเสนอแนะของประชาชนเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนอำเภอรัตนบุรี จังหวัดสุรินทร์ มีดังนี้

ด้านการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ได้แก่ ควรรณรงค์ประชาสัมพันธ์เผยแพร่ข้อมูลข่าวสารการเลือกตั้งทั้งระดับท้องถิ่นและระดับชาติอย่างต่อเนื่องและควรรณรงค์ประชาสัมพันธ์ต่อต้านการซื้อสิทธิขายเสียงทุกรูปแบบ

ด้านการติดตามข่าวสารทางการเมือง ได้แก่ ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับนโยบายทางการเมืองกับนักการเมืองทั้งระดับท้องถิ่นและระดับชาติและควรรณรงค์ให้ประชาชนสนใจติดตามข่าวสารทางการเมืองทั้งระดับท้องถิ่นและระดับชาติอยู่เสมอ

ด้านการร่วมกิจกรรมทางการเมือง ได้แก่ ควรรณรงค์ส่งเสริมด้านความรู้ความเข้าใจในการปกครองระบอบประชาธิปไตยแก่ประชาชนมากยิ่งขึ้นและควรรณรงค์ให้ความรู้แก่ประชาชนในการต่อต้านการทุจริตเลือกตั้งทุกรูปแบบ

โดยสรุป ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้ ลำดับความถี่สูงไปหาต่ำสามอันดับแรก คือ ควรรณรงค์ประชาสัมพันธ์เผยแพร่ข้อมูลข่าวสารการเลือกตั้งทั้งระดับท้องถิ่นและระดับชาติอย่างต่อเนื่อง,ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับนโยบายทางการเมืองกับนักการเมืองทั้งระดับท้องถิ่นและระดับชาติ,และควรรณรงค์ส่งเสริมด้านความรู้ความเข้าใจในการปกครองระบอบประชาธิปไตยแก่ประชาชนมากยิ่งขึ้น

ตอนที่ 5 วิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์

ในการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ผู้วิจัยได้ใช้แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนอำเภอรัตนบุรี จังหวัดสุรินทร์ พร้อมทั้งข้อเสนอแนะของพระสงฆ์เกี่ยวกับแนวทางพัฒนาการการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนอำเภอรัตนบุรี จังหวัดสุรินทร์ ซึ่งผู้ให้สัมภาษณ์เป็นกำนันหรือผู้แทนทุกตำบล จำนวน 12 คน ในเขตอำเภอรัตนบุรี จังหวัดสุรินทร์ ซึ่งเป็นกลุ่มเป้าหมายแบบเจาะจง (Purposive Selection) ที่ผู้วิจัยได้เลือกให้เป็นผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) เนื่องจากเป็นผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนอำเภอรัตนบุรี จังหวัดสุรินทร์ ดังมีผลจากการสัมภาษณ์ต่อไปนี้

1) ด้านการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง

ผู้วิจัยได้สร้างแบบสัมภาษณ์ไว้ว่า “ท่านมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนอำเภอรัตนบุรี จังหวัดสุรินทร์ ด้านการไปใช้สิทธิเลือกตั้งอย่างไร?” และ “ท่านมีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนอำเภอรัตนบุรี จังหวัดสุรินทร์ ด้านการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง อย่างไร?” ซึ่งผู้ให้สัมภาษณ์ได้ให้ข้อมูลตามลำดับดังนี้

1. นางกิตติยา ธัญกิติชัย (2558, 15 กันยายน) **ได้ให้สัมภาษณ์ว่า** *“...ประชาชนตื่นตัวทางการเมืองและออกไปใช้สิทธิเลือกตั้งเป็นอย่างมากไม่ว่าจะเป็นระดับท้องถิ่นหรือระดับชาติ...”***และได้ให้ข้อเสนอแนะไว้ว่า** *“...หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารการเลือกตั้งทั้งระดับท้องถิ่นและระดับชาติอย่างต่อเนื่อง...”*

2. นายสุพิน นามพรหม (2558, 16 กันยายน) **ได้ให้สัมภาษณ์ว่า** *“...การไปใช้สิทธิเลือกตั้งของประชาชนถือว่าเป็นหน้าที่ ถ้าไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งจะทำให้เสียสิทธิหลายประการ ดังนั้นประชาชนจึงตื่นตัวทางการเมืองเป็นอย่างมาก...”***และได้ให้ข้อเสนอแนะไว้ว่า** *“...หน่วยงานที่*

รับผิดชอบควรประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารการเสียสิทธิในกรณีที่ไม่ไปเลือกตั้งทั้งระดับท้องถิ่นและระดับชาติอย่างต่อเนื่อง…”

3. นายสมถวิล โสภาพ กำนันตำบลยางสว่าง (2558, 17 กันยายน) **ได้ให้สัมภาษณ์ว่า** *“…ประชาชนต้องการแสดงออกซึ่งความเป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตยจึงพร้อมใจกันออกไปใช้สิทธิเลือกตั้งทั้งระดับท้องถิ่นหรือระดับชาติอย่างคึกคัก…”***และได้ให้ข้อเสนอแนะไว้ว่า** *“…หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารการเลือกตั้งทั้งระดับท้องถิ่นและระดับชาติและชี้ให้เห็นโทษของการซื้อสิทธิขายเสียงอย่างต่อเนื่อง…”*

4. นายเฉลิมชัย ลาเลิศ ผู้ใหญ่บ้านยางเข็ม (2558, 18 กันยายน) **ได้ให้สัมภาษณ์ว่า** *“…การรณรงค์ประชาสัมพันธ์เผยแพร่ข่าวสารข้อมูลการเลือกตั้งทั้งระดับท้องถิ่นและระดับชาติของหน่วยงานที่รับผิดชอบนั้นเป็นสิ่งกระตุ้นเตือนให้ประชาชนได้ตระหนักในการรักท้องถิ่นและประเทศชาติอีกทั้งเป็นหน้าที่ด้วยจึงให้ความสำคัญในการไปใช้สิทธิลงคะแนนเลือกตั้งผู้แทนไปทำหน้าที่ในสภา…”*และได้ให้ข้อเสนอแนะไว้ว่า *“…การซื้อสิทธิขายเสียงจะหมดไปถ้าหน่วยงานที่เกี่ยวข้องรณรงค์ประชาสัมพันธ์ชี้ให้ประชาชนเห็นถึงความชั่วร้ายที่จะเกิดขึ้นจากการซื้อสิทธิขายเสียงอย่างต่อเนื่อง…”*

5. นายสุขมี ช่วยตะคุ ผู้ใหญ่บ้านยาง(2558, 19 กันยายน) **ได้ให้สัมภาษณ์ว่า** *“…ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจการเมืองมากขึ้น จึงพร้อมใจกันออกไปใช้สิทธิเลือกตั้งทั้งระดับท้องถิ่นและระดับชาติเพื่อสนับสนุนนักการเมืองและพรรคการเมืองที่พวกเขานิยมชมชอบด้วยต้องการจะเห็นท้องถิ่นและประเทศชาติมีความเจริญรุ่งเรือง…”***และได้ให้ข้อเสนอแนะไว้ว่า** *“…การซื้อสิทธิขายเสียงนำมาซึ่งความหายนะของประเทศชาติ ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรรณรงค์ประชาสัมพันธ์ชี้ให้ประชาชนเห็นถึงความชั่วร้ายที่จะเกิดขึ้นจากการซื้อสิทธิขายเสียงอยู่เสมอ…”*

6.นางสมสี สุภาษา ประธานอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน(อสม) (2558, 20 กันยายน)**ได้ให้สัมภาษณ์ว่า** *“…ประชาชนมีความต้องการให้ท้องถิ่นและประเทศได้รับการพัฒนาจึงแสดงออกด้วยการไปใช้สิทธิเลือกตั้งทั้งระดับท้องถิ่นหรือระดับชาติ…”***และได้ให้ข้อเสนอแนะไว้ว่า** *“…การซื้อสิทธิขายเสียงสามารถกำจัดให้สิ้นไปได้ถ้าประชาชนสำนึกดีดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรรณรงค์ประชาสัมพันธ์ชี้ให้ประชาชนได้ตระหนักสำนึกรักท้องถิ่นและประเทศชาติยิ่งขึ้น…”*

7.นายอุทัย ศรีษะธาตุ (2558, 21 กันยายน) **ได้ให้สัมภาษณ์ว่า** *“…ปากท้องของประชาชนหิวและยังไม่อิ่มดังนั้นพวกเขาจึงพร้อมใจกันออกไปใช้สิทธิเลือกตั้งทั้งระดับท้องถิ่นหรือระดับชาติอย่างมากเพื่อที่จะเลือกคนดีมีความสามารถไปเป็นตัวแทนในการพัฒนาท้องถิ่นและประเทศ…”***และได้ให้ข้อเสนอแนะไว้ว่า** *“…ประชาชนยุคปัจจุบันนี้ฉลาดขึ้นมาก การซื้อสิทธิขายเสียงจะไม่สำเร็จได้ง่ายๆดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรรณรงค์ประชาสัมพันธ์ชี้ให้ประชาชนเห็นถึงความชั่วร้ายที่จะเกิดขึ้นจากการซื้อสิทธิขายเสียงอยู่เสมอ…”*

8.นางรำพรรณ ศรีทะโร (2558, 22 กันยายน) **ได้ให้สัมภาษณ์ว่า** *“…ประชาชนตระหนักในหน้าที่จึงออกไปใช้สิทธิเลือกตั้งทั้งระดับท้องถิ่นหรือระดับชาติอย่างมากมาย…”***และได้ให้ข้อเสนอแนะไว้ว่า** *“…หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารการเลือกตั้งทั้งระดับท้องถิ่นและระดับชาติอย่างต่อเนื่อง…”*

9. นางราวรรณ แพงยา ครูศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก(2558, 23 กันยายน) **ได้ให้สัมภาษณ์ว่า** *"...การไปใช้สิทธิเลือกตั้งทั้งระดับท้องถิ่นหรือระดับชาติเป็นหน้าที่ของคนไทยที่มีสิทธิออกเสียงลงคะแนนเลือกตั้ง..."***และได้ให้ข้อเสนอแนะไว้ว่า** *"...ควรประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารการเลือกตั้งทั้งระดับท้องถิ่นและระดับชาติให้ทั่วถึง..."*

10. นายบุญรินทร์ โสภาพ สารวัตรกำนัน(2558, 24 กันยายน) **ได้ให้สัมภาษณ์ว่า** *"...การเสียสิทธิจากการไม่ไปเลือกตั้งทำให้เสียสิทธิหลายประการตามมา ดังนั้นประชาชนไม่ต้องการการเสียสิทธิที่ควรมีควรได้จึงไปใช้สิทธิเลือกตั้งทั้งระดับท้องถิ่นหรือระดับชาติตามหน้าที่..."***และได้ให้ข้อเสนอแนะไว้ว่า** *"...หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารการเลือกตั้งทั้งระดับท้องถิ่นและระดับชาติและรณรงค์ไม่ให้ประชาชนขายสิทธิขายเสียงอย่างต่อเนื่อง..."*

11.นายวิชัย ศรีงาม (2558, 25 กันยายน) **ได้ให้สัมภาษณ์ว่า** *"...ประการสำคัญที่ประชาชนออกไปใช้สิทธิเลือกตั้งทั้งระดับท้องถิ่นและระดับชาตินั้นไม่ใช่เพราะเป็นหน้าที่ที่รัฐธรรมนูญบัญญัติไว้แต่เพื่อสนับสนุนนักการเมืองและพรรคการเมืองที่พวกเขานิยมชมชอบด้วยต้องการจะเห็นท้องถิ่นและประเทศชาติมีความเจริญรุ่งเรือง..."***และได้ให้ข้อเสนอแนะไว้ว่า** *"...การซื้อสิทธิขายเสียงจะหมดไปหากร่วมแรงร่วมใจกันรณรงค์ต่อต้าน..."*

12. **นางสาวอุทัย ภักดิ์ใส** (2558, 26 กันยายน) **ได้ให้สัมภาษณ์ว่า** *"...ประชาชนออกไปใช้สิทธิเลือกตั้งทั้งระดับท้องถิ่นและระดับชาติเพราะเป็นหน้าที่ที่รัฐธรรมนูญบัญญัติไว้และเพื่อสนับสนุนนักการเมืองและพรรคการเมืองที่ทำให้ปากท้องของพวกเขานิยมชมชอบ..."***และได้ให้ข้อเสนอแนะไว้ว่า** *"...ควรประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารการเลือกตั้งทั้งระดับท้องถิ่นและระดับชาติให้ทั่วถึง..."*

2) ด้านการติดตามข่าวสารทางการเมือง

ผู้วิจัยได้สร้างแบบสัมภาษณ์ไว้ว่า "ท่านมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนอำเภอรัตนบุรี จังหวัดสุรินทร์ ด้านการติดตามข่าวสารทางการเมืองอย่างไร?" และ "ท่านมีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนอำเภอรัตนบุรี จังหวัดสุรินทร์ ด้านการติดตามข่าวสารทางการเมืองอย่างไร?" ซึ่งผู้ให้สัมภาษณ์ได้ให้ข้อมูลตามลำดับดังนี้

1. นางกิตติยา ธัญกิติชัย (2558, 15 กันยายน) **ได้ให้สัมภาษณ์ว่า** *"...ด้วยสนใจในตัวนักการเมืองและนโยบายที่จะนำไปใช้ในการบริหารท้องถิ่นและระดับชาติประชาชนจึงได้ติดตามฟังการปราศรัยหาเสียงของนักการเมืองทั้งระดับท้องถิ่นและระดับชาติ..."***และได้ให้ข้อเสนอแนะไว้ว่า** *"...เมื่อประชาชนต้องการจะร่วมแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับนโยบายทางการเมืองกับนักการเมืองไม่ว่าจะเป็นระดับท้องถิ่นหรือระดับชาติก็ควรเปิดโอกาสให้ได้แสดงความคิดเห็นด้วยความเคารพในสิทธิตามระบอบประชาธิปไตย..."*

2. นายสุพิน นามพรหม (2558, 16 กันยายน) **ได้ให้สัมภาษณ์ว่า** *"...การติดตามฟังการปราศรัยหาเสียงของนักการเมืองทั้งระดับท้องถิ่นและระดับชาติเป็นสิ่งที่ประชาชนในสมัยนี้ได้ตระหนักเพราะพวกเขาอยากจะรู้ว่าผู้ที่ขันอาสาเสนอตนมาให้เลือกมีดีอะไร? จะพัฒนาท้องถิ่นหรือประเทศชาติอย่างไร?..."***และได้ให้ข้อเสนอแนะไว้ว่า** *"...เมื่อกระแสเป็นเช่นนี้หน่วยงานทางราชการ*

ควรรณรงค์ส่งเสริมสนับสนุนให้ประชาชนสนใจติดตามข่าวสารทางการเมืองทั้งระดับท้องถิ่นและระดับชาติยิ่งๆขึ้นไป..."

3. นายสมถวิล โสภาพ กำนันตำบลยางสว่าง(2558, 17 กันยายน) **ได้ให้สัมภาษณ์ว่า** *"...การติดตามฟังการปราศรัยหาเสียงของนักการเมืองทั้งระดับท้องถิ่นและระดับชาติที่ประชาชนชื่นชอบทำให้พวกเขามีความสุขและได้ความรู้เรื่องต่างๆเพิ่มขึ้น..."***และได้ให้ข้อเสนอแนะไว้ว่า** *"...ปัญหาทางการเมืองเกี่ยวโยงกับปัญหาเศรษฐกิจ ดังนั้นประชาชนทุกคนควรสนใจติดตามข่าวสารทางการเมืองทั้งระดับท้องถิ่นและระดับชาติอยู่เสมอ..."*

4. นายเฉลิมชัย ลาเลิศ ผู้ใหญ่บ้านยางเข็ม (2558, 18 กันยายน) **ได้ให้สัมภาษณ์ว่า** *"...การแสดงวิสัยทัศน์ของนักการเมืองอยู่ที่เวทีปราศรัย ดังนั้นประชาชนจึงสนใจติดตามฟังการปราศรัยหาเสียงของนักการเมืองทั้งระดับท้องถิ่นและระดับชาติอย่างตั้งใจ..."***และได้ให้ข้อเสนอแนะไว้ว่า** *"...นักการเมืองทั้งระดับท้องถิ่นและระดับชาติควรเปิดโอกาสให้ประชาชนได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับนโยบายทางการเมืองของตนเพื่อที่จะได้นำไปปรับปรุงให้ดียิ่งขึ้น..."*

5. นายสุขมี ช่วยตะคุ ผู้ใหญ่บ้านยาง(2558, 19 กันยายน) **ได้ให้สัมภาษณ์ว่า** *"...การติดตามฟังการปราศรัยหาเสียงของนักการเมืองทั้งระดับท้องถิ่นและระดับชาติได้ทั้งความรู้และประสบการณ์ทางความคิด เพราะฉะนั้นประชาชนจึงให้ความสนใจเป็นอย่างมาก..."***และได้ให้ข้อเสนอแนะไว้ว่า** "...ประชาชนในสมัยนี้กล้าคิดกล้าทำกล้าแสดงออกดังนั้นนักการเมืองทั้งระดับท้องถิ่นและระดับชาติไม่ควรมองข้ามความคิดเห็นของประชาขนที่มีต่อนโยบายทางการเมืองของตน ..."

6.นางสมสี สุภาษา ประธานอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน(อสม) (2558, 20 กันยายน)ได้ให้สัมภาษณ์ว่า *"...การปราศรัยหาเสียงของนักการเมืองทั้งระดับท้องถิ่นและระดับชาติเป็นสิ่งดีที่ประชาชนจะได้ร่วมรับฟังแนวคิดและนโยบายต่างๆที่นำเสนอเพื่อนำมาประกอบการตัดสินใจในการลงคะแนนเสียงด้วยเหตุนี้ประชาชนจึงติดตามการปราศรัยหาเสียงของนักการเมือง..."* **และได้ให้ข้อเสนอแนะไว้ว่า** *"...ไม่ควรปิดกั้นการแสดงความคิดเห็นใดๆประชาชนต่อนโยบายทางการเมืองของนักการเมืองทั้งระดับท้องถิ่นและระดับชาติ..."*

7.นายอุทัย ศรีษะธาตุ (2558, 21 กันยายน) **ได้ให้สัมภาษณ์ว่า** *"...ประชาชนกระหายใคร่ฟังความคิดเห็นและวิสัยทัศน์ของนักการเมืองทั้งระดับท้องถิ่นและระดับชาติจึงให้ความสนใจติดตามฟังการปราศรัยหาเสียงตามที่โอกาสอำนวย..."***และได้ให้ข้อเสนอแนะไว้ว่า** *"...ไม่ควรปิดกั้นโอกาสของประชาชนในการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับนโยบายทางการเมืองกับนักการเมืองที่ขันอาสามารับใช้ประชาชน..."*

8.นางรำพรรณ ศรีทะโร (2558, 22 กันยายน) **ได้ให้สัมภาษณ์ว่า** *"...สื่อต่างๆได้นำเสนอข่าวสารทางการเมืองอย่างเข้มข้นทำให้ประชาชนหูตาสว่างเมื่อมีการเลือกตั้งจึงได้ติดตามฟังการปราศรัยหาเสียงของนักการเมืองทั้งระดับท้องถิ่นและระดับชาติด้วยความสนใจเป็นพิเศษ..."***และได้ให้ข้อเสนอแนะไว้ว่า** *"...นักการเมืองที่ดีควรให้เกียรติรับฟังความคิดเห็นของประชาชนอยู่เสมอ..."*

9. นางราวรรณ แพงยา ครูศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก(2558, 23 กันยายน) **ได้ให้สัมภาษณ์ว่า** *"...ทุกวันนี้ประชาชนตื่นตัวเรื่องการเมืองเป็นอย่างมากจึงติดตามฟังการปราศรัยหาเสียงของนักการเมืองทั้งระดับท้องถิ่นและระดับชาติเพื่อจะได้ทราบว่าใครมีความคิดเห็นวิสัยทัศน์ที่น่าจะเป็น*

*ประโยชน์แก่ส่วนรวมมากกว่ากันเป็นส่วนสำคัญในการตัดสินใจลงคะแนนเสียงให้..."***และได้ให้ข้อเสนอแนะไว้ว่า** *"...ประชาชนควรสนใจติดตามข่าวสารทางการเมืองทั้งระดับท้องถิ่นและระดับชาติอยู่เสมอ..."*

10. นายบุญรินทร์ โสภาพ สารวัตรกำนัน(2558, 24 กันยายน) **ได้ให้สัมภาษณ์ว่า** *"...การติดตามข่าวสารการดำเนินงานของนักการเมืองทั้งระดับท้องถิ่นและระดับชาติก็เป็นสิ่งสำคัญเพื่อที่จะได้ทราบว่าคนที่ประชาชนเลือกไปได้ทำหน้าอย่างสมบูรณ์แบบหรือไม่?..."***และได้ให้ข้อเสนอแนะไว้ว่า** *"...ประชาชนควรสนใจติดตามข่าวสารการดำเนินงานของนักการเมืองทั้งระดับท้องถิ่นและระดับชาติอยู่เสมอ..."*

11.นายวิชัย ศรีงาม (2558, 25 กันยายน) **ได้ให้สัมภาษณ์ว่า** *"...ประชาชนเป็นจำนวนมากติดตามข่าวสารความเคลื่อนไหวทางการเมืองทั้งระดับท้องถิ่นและระดับชาติทั้งก่อนและหลังการเลือกตั้งซึ่งเป็นเรื่องที่ดีที่บรรดานักการเมืองจะได้ตระหนักและสำนึกในการเป็นนักการเมืองที่ดีอยู่เสมอ..."***และได้ให้ข้อเสนอแนะไว้ว่า** *"...ประชาชนควรสนใจติดตามข่าวสารความเคลื่อนไหวทางการเมืองทั้งระดับท้องถิ่นและระดับชาติอยู่เสมอ..."*

12. **นางสาวอุทัย ภักดิ์ใส** (2558, 26 กันยายน) **ได้ให้สัมภาษณ์ว่า** *"...การติดตามฟังการปราศรัยหาเสียงของนักการเมืองทั้งระดับท้องถิ่นและระดับชาติเป็นเหมือนงานอดิเรกของประชาชนผลพลอยได้คือรู้เข้าใจและสามารถวิเคราะห์สถานการณ์ต่างๆทางการเมืองได้ในระดับหนึ่ง..."***และได้ให้ข้อเสนอแนะไว้ว่า** *"...ประชาชนควรแสดงความคิดเห็นทางการเมืองกับนักการเมืองทั้งระดับท้องถิ่นและสนใจติดตามข่าวสารทางการเมืองทั้งระดับท้องถิ่นและระดับชาติอยู่เสมอ..."*

3) ด้านการร่วมกิจกรรมทางการเมือง

ผู้วิจัยได้สร้างแบบสัมภาษณ์ไว้ว่า "ท่านมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนอำเภอรัตนบุรี จังหวัดสุรินทร์ ด้านการร่วมกิจกรรมทางการเมืองอย่างไร?" และ "ท่านมีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนอำเภอรัตนบุรี จังหวัดสุรินทร์ ด้านการร่วมกิจกรรมทางการเมืองอย่างไร?" ซึ่งผู้ให้สัมภาษณ์ได้ให้ข้อมูลตามลำดับดังนี้

1. นางกิตติยา ธัญกิติชัย (2558, 15 กันยายน) **ได้ให้สัมภาษณ์ว่า** *"...ความตื่นตัวทางการเมืองในภาคประชาชนจะเห็นได้ในกิจกรรมทางการเมืองต่างๆ ประชาชนมีความกล้าในการแสดงออกซึ่งความคิดเห็นทางการเมืองและลงประชามติในเวทีสาธารณะเพราะมีความรู้ความเข้าใจในการปกครองระบอบประชาธิปไตยอยู่พอสมควร..."***และได้ให้ข้อเสนอแนะไว้ว่า** *"...หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรสนับสนุนส่งเสริมให้ประชาชนได้มีความรู้ความเข้าใจในการปกครองระบอบประชาธิปไตยแก่ประชาชนมากยิ่งขึ้นซึ่งจะนำผลดีมาสู่ท้องถิ่นและประเทศชาติ..."*

2. นายรวิชญ์ สีดาธรรม โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลยางสว่าง(2558, 16 กันยายน) **ได้ให้สัมภาษณ์ว่า** *"...เมื่อมีโอกาสประชาชนจะเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมืองต่างๆอยู่เสมอและต่างก็มีความกล้าในการแสดงออกซึ่งความคิดเห็นทางการเมืองทั้งปัญหาและแนวทางแก้ไขอยู่เสมอ..."***และได้ให้ข้อเสนอแนะไว้ว่า** *"...หน่วยงานและผู้มีเกี่ยวข้องควรนำเอาความคิดเห็นทางการเมืองทั้งปัญหาและแนวทางแก้ไขที่ประชาชนเสนอไปปรับใช้ให้เกิดประโยชน์..."*

3. นายสมถวิล โสภาพ กำนันตำบลยางสว่าง (2558, 17 กันยายน) **ได้ให้สัมภาษณ์ว่า** *"...ปัจจุบันนี้ประชาชนหลายภาคส่วนมีความสนใจทางการเมืองเมื่อมีโอกาสเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมืองก็กล้าที่จะแสดงความคิดเห็นซึ่งต่างกันกับอดีตที่ผ่านมา..."***และได้ให้ข้อเสนอแนะไว้ว่า** *"...ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องควรสนับสนุนส่งเสริมให้ประชาชนได้มีโอกาสเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมืองและแสดงความคิดเห็นมากยิ่งขึ้น..."*

4. นายเฉลิมชัย ลาเลิศ ผู้ใหญ่บ้านยาง**เข็ม** (2558, 18 กันยายน) **ได้ให้สัมภาษณ์ว่า** *"...เป็นสิ่งที่ไม่น่าเชื่อว่าความตื่นตัวทางการเมืองในภาคประชาชนจะมากมายอย่างนี้อาจจะเป็นเพราะความไม่ยุติธรรมในกระบวนการบังคับใช้กฎหมายที่ประชาชนสัมผัสได้จึงได้เข้าร่วมในกิจกรรมทางการเมืองต่างๆ และมีความกล้าในการแสดงออกซึ่งความคิดเห็นทางการเมืองและลงประชามติในเวทีสาธารณะเพราะได้รับความรู้ความเข้าใจในการปกครองระบอบประชาธิปไตยจากการเข้าร่วมกิจกรรมอยู่บ่อยๆ..."***และได้ให้ข้อเสนอแนะไว้ว่า** *"...หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรจัดส่งเสริมความรู้ความเข้าใจในการปกครองระบอบประชาธิปไตยแก่ประชาชนมากยิ่งขึ้น..."*

5. นายสุขมี ช่วยตะคุ ผู้ใหญ่บ้านยาง(2558, 19 กันยายน) **ได้ให้สัมภาษณ์ว่า***"...การเมืองเป็นเรื่องใกล้ตัวประชาชนจะเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมืองอยู่เสมอและกล้าคิดกล้าทำกล้าแสดงความคิดเห็นเพื่อหาคำตอบที่พวกเขาต้องการจะทราบ..."***และได้ให้ข้อเสนอแนะไว้ว่า** *"...ความคิดเห็นทางการเมืองของประชาชนผู้มีส่วนเกี่ยวข้องไม่ควรมองข้ามควรที่จะรับฟังไว้และนำไปปรับใช้ให้เกิดประโยชน์แก่การปฏิบัติหน้าที่..."*

6.นางสมสี สุภาษา ประธานอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน(อสม) (2558, 20 กันยายน)**ได้ให้สัมภาษณ์ว่า** *"...จากการได้สัมผัสกับประชาชนทั่วๆไปมีความรู้สึกว่าผู้คนสมัยนี้สนใจเรื่องการบ้านการเมืองเป็นอย่างมากมีความกล้าในการแสดงออกซึ่งความคิดเห็นทางการเมืองและลงประชามติในเวทีสาธารณะเพราะมีความรู้ความเข้าใจในการปกครองระบอบประชาธิปไตยอยู่พอสมควร..."***และได้ให้ข้อเสนอแนะไว้ว่า** *"...หน่วยงานราชการควรสนับสนุนส่งเสริมให้ประชาชนได้มีความรู้ความเข้าใจในการปกครองระบอบประชาธิปไตยมากยิ่งขึ้นซึ่งจะนำผลดีมาสู่ท้องถิ่นและประเทศชาติจะได้พัฒนายิ่งๆขึ้นไป..."*

7.นายอุทัย ศรีษะธาตุ (2558, 21 กันยายน) **ได้ให้สัมภาษณ์ว่า***"...กิจกรรมทางการเมืองที่หลากหลายทำให้ประชาชนได้เข้าร่วมและได้แสดงออกซึ่งความคิดเห็นซึ่งเป็นปรากฏการณ์ที่น่าสนับสนุน..."***และได้ให้ข้อเสนอแนะไว้ว่า** *"...หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรสนับสนุนส่งเสริมให้ประชาชนได้เข้าร่วมในกิจกรรมทางการเมืองมากยิ่งขึ้น..."*

8.นางรำพรรณ ศรีทะโร (2558, 22 กันยายน) **ได้ให้สัมภาษณ์ว่า***"...การตื่นตัวทางการเมืองในภาคประชาชนนั้นมาจากประชาธิปไตยกินได้หลายคนท่องขึ้นใจติดปากจึงได้เข้าร่วมกิจกรรมทางการเมืองต่างๆ เพื่อแสดงออกซึ่งความคิดเห็นทางการเมืองและลงประชามติในเวทีสาธารณะโดยมีจุดมุ่งหมายคืออำนาจเป็นของประชาชน..."***และได้ให้ข้อเสนอแนะไว้ว่า** *"...หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรส่งเสริมให้ประชาชนได้มีความรู้ความเข้าใจในการปกครองระบอบประชาธิปไตยมากยิ่งขึ้นซึ่งจะนำผลดีมาสู่ชุมชนท้องถิ่นและประเทศชาติโดยรวม..."*

9. นางราวรรณ แพงยา ครูศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก(2558, 23 กันยายน) **ได้ให้สัมภาษณ์ว่า** *"...การเมืองเป็นเรื่องของผลประโยชน์ความตื่นตัวตื่นตัวทางการเมืองในภาคประชาชนเกิดขึ้นก็เพื่อจะ*

รักษาและนำผลประโยชน์มาสู่ชุมชนท้องถิ่นจะเห็นได้ในกิจกรรมทางการเมืองต่างๆ ประชาชนมีความกล้าในการแสดงออกซึ่งความคิดเห็นทางการเมืองและลงประชามติในเวทีสาธารณะเป็นอันมาก..." **และได้ให้ข้อเสนอแนะไว้ว่า** *"...ควรสนับสนุนส่งเสริมการมีส่วนร่วมกิจกรรมทางการเมืองต่างๆ ของประชาชนให้เข้มแข็งยิ่งขึ้น..."*

10. นายบุญรินทร์ โสภาพ สารวัตรกำนัน(2558, 24 กันยายน) **ได้ให้สัมภาษณ์ว่า***"...นับเป็นนิมิตรหมายที่ดีที่ประชาชนตื่นตัวทางการเมืองและเข้าร่วมในกิจกรรมทางการเมืองต่างๆ ร่วมแสดงออกซึ่งความคิดเห็นทางการเมืองและลงประชามติในเวทีสาธารณะ..."***และได้ให้ข้อเสนอแนะไว้ว่า** *"...ควรสนับสนุนส่งเสริมการมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมืองต่างๆ ของประชาชนให้มากยิ่งขึ้น..."*

11.นายวิชัย ศรีงาม (2558, 25 กันยายน) **ได้ให้สัมภาษณ์ว่า** *"...ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจในการปกครองระบอบประชาธิปไตยอยู่มากพอสมควรจึงได้เข้าร่วมกิจกรรมทางการเมืองต่างๆ เพื่อแสดงออกซึ่งความคิดเห็นทางการเมืองเท่าที่จะมีโอกาส..."***และได้ให้ข้อเสนอแนะไว้ว่า** *"...ประชาชนทั่วไปที่ยังไม่ตื่นตัวเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมืองควรจะได้ตระหนักถึงผลดีประโยชน์ที่จะมาสู่ท้องถิ่นและประเทศชาติของเราจากการที่ร่วมกิจกรรม..."*

12. **นางสาวอุทัย ภักดิ์ใส** (2558, 26 กันยายน) **ได้ให้สัมภาษณ์ว่า***"...การแสดงออกซึ่งความคิดเห็นทางการเมืองและลงประชามติในเวทีสาธารณะของประชาชนจะทำให้ผู้มีอำนาจตัดสินใจได้ตระหนักยั้งคิดในการใช้อำนาจเพราะประชาชนมีความรู้ความเข้าใจและสนใจในเรื่องการเมืองมากขึ้น..."***และได้ให้ข้อเสนอแนะไว้ว่า** *"...หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรสนับสนุนส่งเสริมให้ประชาชนได้เข้าร่วมกิจกรรมทางการเมืองมากยิ่งขึ้นซึ่งจะนำผลดีมาสู่ท้องถิ่นและประเทศชาติต่อไป..."*

5.1 ผลการสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมาย เป็นรายด้าน

ผลการสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมายส่วนใหญ่ พบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนอำเภอรัตนบุรี จังหวัดสุรินทร์ เป็นไปในทิศทางซึ่งผู้วิจัยสามารถสรุปได้ดังนี้

1) ด้านการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ผลการสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมายส่วนใหญ่ พบว่า ประชาชนตื่นตัวทางการเมือง มีความรู้ความเข้าใจการเมืองมากขึ้น ตระหนักในหน้าที่ ไม่ต้องการเสียสิทธิที่พึงมีพึงได้ และต้องการแสดงออกซึ่งความเป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตยจึงออกไปใช้สิทธิเลือกตั้งเป็นจำนวนมากไม่ว่าจะเป็นระดับท้องถิ่นหรือระดับชาติเพื่อที่จะเลือกคนดีมีความสามารถไปเป็นตัวแทนในการพัฒนาท้องถิ่นและประเทศ สอดคล้องกับการวิจัยเชิงปริมาณ

2) ด้านการติดตามข่าวสารทางการเมือง ผลการสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมายส่วนใหญ่ พบว่า ประชาชนสนใจในตัวนักการเมืองและนโยบายที่จะนำไปใช้ในการบริหารท้องถิ่นและระดับชาติจึงได้ติดตามฟังการปราศรัยหาเสียงของนักการเมืองทั้งระดับท้องถิ่นและระดับชาติเพื่อจะได้รับฟังแนวคิดและนโยบายต่างๆที่นำเสนอเพื่อนำมาประกอบการตัดสินใจในการลงคะแนนเสียง สอดคล้องกับการวิจัยเชิงปริมาณ

3) ด้านการร่วมกิจกรรมทางการเมือง ผลการสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมายส่วนใหญ่ พบว่า ประชาชนเมื่อมีโอกาสเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมืองต่างๆ มีความกล้าในการแสดงออกซึ่งความ

คิดเห็นทางการเมืองและลงประชามติในเวทีสาธารณะเพราะมีความรู้ความเข้าใจในการปกครองระบอบประชาธิปไตยจากการเข้าร่วมกิจกรรมอยู่บ่อยๆ สอดคล้องกับการวิจัยเชิงปริมาณ

บทที่ 5
สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนอำเภอรัตนบุรี จังหวัดสุรินทร์ มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนอำเภอรัตนบุรี จังหวัดสุรินทร์, 2) เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนอำเภอรัตนบุรี จังหวัดสุรินทร์ที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพต่างกัน, และ 3) เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนอำเภอรัตนบุรี จังหวัดสุรินทร์ ซึ่งผู้วิจัยได้ทำการศึกษา ค้นคว้าเอกสาร ทฤษฎี แนวคิด และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมากำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัยโดยตั้งสมมติฐานของการวิจัยว่า ประชาชนอำเภอรัตนบุรี จังหวัดสุรินทร์ ที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยแตกต่างกัน

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยเชิงปริมาณ ได้แก่ ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งและอาศัยอยู่ในเขตพื้นที่อำเภอรัตนบุรี จังหวัดสุรินทร์ รวมทั้งสิ้นจำนวน 68,055 คน ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามสูตรการคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างของ ทาโร ยามาเน่ ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 398 คน ส่วนการวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยได้เลือกกลุ่มเป้าหมายแบบเจาะจง (Purposive Selection) จากบุคคลซึ่งมีบทบาทเกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนอำเภอรัตนบุรี จังหวัดสุรินทร์ เป็นผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) โดยได้เลือกกำนันหรือผู้แทนทุกตำบล จำนวน 12 คน เป็นผู้ให้ข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเชิงปริมาณ เป็นแบบสอบถามแบบปลายปิดและแบบปลายเปิด เป็นลักษณะคำถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแนวคิดของ ลิเคิร์ต (Likert) 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด มี 3 ด้าน จำนวน 30 ข้อ ส่วนการวิจัยเชิงคุณภาพ เครื่องมือที่ใช้ในการสัมภาษณ์แบบ Real Practice ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ เครื่องบันทึกเสียง (Tape) และกล้องถ่ายภาพ เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพตามวัตถุประสงค์ข้อ 3 คือเพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนอำเภอรัตนบุรี จังหวัดสุรินทร์ เป็นแบบสัมภาษณ์ แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi - Structured Interview)

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยเชิงปริมาณ ได้แก่ การแจกแจงความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และสถิติ t-test เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ย 2 กลุ่มสำหรับเรื่องเพศ และ F-test (One-way ANOVA) การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยที่มีมากกว่า 2 กลุ่ม ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ โดยใช้การวิเคราะห์ข้อมูลและประมวลผลด้วยคอมพิวเตอร์โปรมแกรมสำเร็จรูปทางสังคมศาสตร์ ส่วนการวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยเชิงคุณภาพดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา (Content Analysis) โดยการจำแนกข้อมูลออกเป็นหมวดหมู่ในแต่ละด้านของการมีส่วนร่วม ตามวัตถุประสงค์ กรอบแนวคิดและนิยามศัพท์

เฉพาะแจกแจงความถี่แล้วนำเสนอในรูปแบบการพรรณนาวิเคราะห์ (Analytical Descriptions) ซึ่งสามารถสรุปผลของการวิจัยตามข้อค้นพบ (Fact Findings) ตามลำดับดังนี้

5.1 สรุปผล

5.2 อภิปรายผล

5.3 ข้อเสนอแนะ

5.1 สรุปผล

การวิจัยการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนอำเภอรัตนบุรี จังหวัดสุรินทร์ ผลของการวิจัยสามารถสรุปได้ดังนี้

5.1.1 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผลการวิจัยพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 215 คน คิดเป็นร้อยละ 54.02 มีอายุระหว่าง 48 ปีขึ้นไป จำนวน 156คน คิดเป็นร้อยละ 39.20 มีการศึกษาระดับประถมศึกษาจำนวน 151 คน คิดเป็นร้อยละ 37.94 และมีอาชีพเป็นเกษตรกร/รับจ้าง จำนวน 190 คน คิดเป็นร้อยละ 47.74

5.1.2 ผลการวิเคราะห์การมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนอำเภอรัตนบุรี จังหวัดสุรินทร์

ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนอำเภอรัตนบุรี จังหวัดสุรินทร์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับระดับมากสองด้าน และอยู่ในระดับปานกลางหนึ่งด้าน เรียงจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการติดตามข่าวสารทางการเมือง ด้านการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง และด้านการร่วมกิจกรรมทางการเมือง ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน มีผลการวิจัยดังต่อไปนี้

1) ด้านการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนอำเภอรัตนบุรี จังหวัดสุรินทร์ ด้านการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดสี่ข้อ ระดับมากหนึ่งข้อ ระดับปานกลางสามข้อ ระดับน้อยหนึ่งข้อ และอยู่ในระดับน้อยที่สุดหนึ่งข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ข้อ 3 ที่ว่า “การไปใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิกและผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น” ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ข้อ 5 ที่ว่า “การเป็นกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง”

2) ด้านการติดตามข่าวสารทางการเมือง ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนอำเภอรัตนบุรี จังหวัดสุรินทร์ ด้านการติดตามข่าวสารทางการเมือง โดยรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ อยู่ในระดับมากเก้าข้อ และอยู่ในระดับน้อยหนึ่งข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ข้อ 6 ที่ว่า “การติดตามฟังการปราศรัยหาเสียงของนักการเมืองทั้งระดับท้องถิ่นและระดับชาติ” ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือข้อ 3 ที่ว่า “การสนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับนโยบายทางการเมืองกับนักการเมืองทั้งระดับท้องถิ่นและระดับชาติ”

3) ด้านการร่วมกิจกรรมทางการเมือง ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนอำเภอรัตนบุรี จังหวัดสุรินทร์ ด้านการร่วมกิจกรรมทางการเมือง

โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ อยู่ในระดับมากสามข้อ และอยู่ในระดับปานกลางเจ็ดข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ข้อ 3 ที่ว่า “การแสดงความคิดเห็นทางการเมืองและลงประชามติในเวทีสาธารณะ” มีค่าแปลผลอยู่ในระดับมาก ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือข้อ 10 ที่ว่า “การชุมนุมคัดค้านในกรณีที่หน่วยงานท้องถิ่นไม่ได้ดำเนินงานตามนโยบายที่แถลงไว้”

5.1.3 การทดสอบสมมติฐานการวิจัย

ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนอำเภอรัตนบุรี จังหวัดสุรินทร์ ของประชาชนที่มี เพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ ต่างกัน พบว่า

1) ประชาชนอำเภอรัตนบุรี จังหวัดสุรินทร์ ที่มีเพศต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย โดยรวม และรายด้าน ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานของการวิจัยที่ตั้งไว้ (Null Hypothesis)

2) ประชาชนอำเภอรัตนบุรี จังหวัดสุรินทร์ ที่มีอายุต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย โดยรวม และรายด้าน ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานของการวิจัยที่ตั้งไว้ (Null Hypothesis)

3) ประชาชนอำเภอรัตนบุรี จังหวัดสุรินทร์ ที่มีระดับการศึกษา ต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย โดยรวม และรายด้าน ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานของการวิจัยที่ตั้งไว้ (Null Hypothesis)

4) ประชาชนอำเภอรัตนบุรี จังหวัดสุรินทร์ ที่มีอาชีพต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย โดยรวม และรายด้าน ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานของการวิจัยที่ตั้งไว้ (Null Hypothesis)

5.1.4 ข้อเสนอแนะของประชาชนเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนอำเภอรัตนบุรี จังหวัดสุรินทร์

โดยสรุป ข้อเสนอแนะของประชาชนเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนอำเภอรัตนบุรี จังหวัดสุรินทร์ ลำดับความถี่สูงไปหาต่ำสามอันดับแรก คือ ควรรณรงค์ประชาสัมพันธ์เผยแพร่ข้อมูลข่าวสารการเลือกตั้งทั้งระดับท้องถิ่นและระดับชาติอย่างต่อเนื่อง,ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับนโยบายทางการเมืองกับนักการเมืองทั้งระดับท้องถิ่นและระดับชาติ,และควรรณรงค์ส่งเสริมด้านความรู้ความเข้าใจในการปกครองระบอบประชาธิปไตยแก่ประชาชนมากยิ่งขึ้น

5.1.5 สรุปผลการสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมาย เป็นรายด้าน

ผลการสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมายส่วนใหญ่ พบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนอำเภอรัตนบุรี จังหวัดสุรินทร์ เป็นไปในทิศทางซึ่งผู้วิจัยสามารถสรุปได้ดังนี้

1) ด้านการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ผลการสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมายส่วนใหญ่ พบว่า ประชาชนตื่นตัวทางการเมือง มีความรู้ความเข้าใจการเมืองมากขึ้น ตระหนักในหน้าที่ ไม่ต้องการเสียสิทธิที่พึงมีพึงได้ และต้องการแสดงออกซึ่งความเป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตยจึงออกไปใช้สิทธิเลือกตั้งเป็น

จำนวนมากไม่ว่าจะเป็นระดับท้องถิ่นหรือระดับชาติเพื่อที่จะเลือกคนดีมีความสามารถไปเป็นตัวแทนในการพัฒนาท้องถิ่นและประเทศ สอดคล้องกับการวิจัยเชิงปริมาณ

2) ด้านการติดตามข่าวสารทางการเมือง ผลการสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมายส่วนใหญ่ พบว่าประชาชนสนใจในตัวนักการเมืองและนโยบายที่จะนำไปใช้ในการบริหารท้องถิ่นและระดับชาติจึงได้ติดตามฟังการปราศรัยหาเสียงของนักการเมืองทั้งระดับท้องถิ่นและระดับชาติเพื่อจะได้รับฟังแนวคิดและนโยบายต่างๆที่นำเสนอเพื่อนำมาประกอบการตัดสินใจในการลงคะแนนเสียง สอดคล้องกับการวิจัยเชิงปริมาณ

3) ด้านการร่วมกิจกรรมทางการเมือง ผลการสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมายส่วนใหญ่ พบว่าประชาชนเมื่อมีโอกาสเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมืองต่างๆ มีความกล้าในการแสดงออกซึ่งความคิดเห็นทางการเมืองและลงประชามติในเวทีสาธารณะเพราะมีความรู้ความเข้าใจในการปกครองระบอบประชาธิปไตยจากการเข้าร่วมกิจกรรมอยู่บ่อยๆ สอดคล้องกับการวิจัยเชิงปริมาณ

5.2 อภิปรายผล

การวิจัยการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนอำเภอรัตนบุรี จังหวัดสุรินทร์ มีผลการวิจัยที่น่าสนใจและนำมาอภิปรายผลเพิ่มเติมตามประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

5.2.1 การวิเคราะห์การมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนอำเภอรัตนบุรี จังหวัดสุรินทร์

ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนอำเภอรัตนบุรี จังหวัดสุรินทร์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก **ที่เป็นเช่นนี้อภิปรายได้ว่า** ประชาชนมีความตื่นตัวทางการเมืองเพราะเป็นเรื่องใกล้ตัวสามารถสัมผัสได้โดยเฉพาะในส่วนที่เกี่ยวพันกับเศรษฐกิจและสังคมในด้านการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ประชาชนต่างตระหนักในสิทธิหน้าที่ ไม่ต้องการเสียสิทธิจึงออกไปใช้สิทธิเลือกตั้งทั้งระดับท้องถิ่นหรือระดับชาติเป็นจำนวนมาก ในด้านการติดตามข่าวสารทางการเมืองประชาชนให้ความสนใจในตัวนักการเมืองและนโยบายที่จะนำไปใช้ในการบริหารท้องถิ่นและระดับชาติจึงได้ติดตามฟังการปราศรัยหาเสียงของนักการเมืองทั้งระดับท้องถิ่นและระดับชาติ ส่วนด้านการร่วมกิจกรรมทางการเมือง ประชาชนเมื่อมีโอกาสเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมืองต่างๆ มีความกล้าในการแสดงออกซึ่งความคิดเห็นทางการเมืองและลงประชามติในเวทีสาธารณะ ผลการวิจัยโดยรวมทั้งสามด้านอยู่นระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ **ประไพ พินดง** ได้วิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลเชียงขวัญ อำเภอเชียงขวัญ จังหวัดร้อยเอ็ด” ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลเชียงขวัญ อำเภอเชียงขวัญ จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ **นงลักษณ์ บุสดีวงศ์** ได้วิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชนในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลหนองใหญ่ อำเภอศรีสมเด็จ จังหวัดร้อยเอ็ด” ผลการวิจัยพบว่า

การมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลหนองใหญ่ อำเภอศรีสมเด็จ จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมอยู่ในระดับมาก แต่ ไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ **ธนกฤต บุปผาโชติ** ได้วิจัยเรื่อง“การมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสวนจิก อำเภอศรีสมเด็จ จังหวัดร้อยเอ็ด”ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสวนจิก อำเภอศรีสมเด็จ จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ **ครองชัย ภูริเมธางกูร** ได้วิจัยเรื่อง“การมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยระดับท้องถิ่นของประชาชนเทศบาลตำบลหนองโก อำเภอกระนวน จังหวัดขอนแก่น”ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยระดับท้องถิ่นของประชาชนเทศบาลตำบลหนองโก อำเภอกระนวน จังหวัดขอนแก่น โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ **ธนวรรธน์ มาศฉมาดล** ได้วิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลรอบเมือง อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด”ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลรอบเมือง อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ **วันนา อ้อคำ**ได้วิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลอุ่มเม้าอำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด”ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลอุ่มเม้า อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ **ศศิกานต์ คำใจ**ได้วิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลธงธานี อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด”ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลธงธานี อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ **ยุวดี ถนอมแสง**ได้วิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด อำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด” ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นในเขตเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด อำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง

1) **ด้านการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง** ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนอำเภอรัตนบุรี จังหวัดสุรินทร์ ด้านการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง โดยรวมอยู่ในระดับมาก **ที่เป็นเช่นนี้อภิปรายได้ว่า** ประชาชนอำเภอรัตนบุรี จังหวัดสุรินทร์ ได้ให้ความสำคัญต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง ด้านการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง เป็นอย่างมาก ดังจะเห็นได้จากการไปใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิกและผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และการไปใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา เป็นต้น เหตุผลที่สำคัญประการหนึ่งก็คือกลัวถูกตัดสิทธิต่างๆถ้าหากไม่ไปเลือกตั้ง จึงอาจเป็นสาเหตุให้ผลการวิจัย ด้านการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง โดยรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับ**ผลการสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมายส่วนใหญ่** ที่ให้สัมภาษณ์ไว้ว่า *“ประชาชนตื่นตัวทางการเมือง มีความรู้ความเข้าใจการเมืองมากขึ้น ตระหนักในหน้าที่ ไม่ต้องการเสียสิทธิที่พึงมีพึงได้ และต้องการแสดงออกซึ่งความเป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตยจึงออกไปใช้สิทธิเลือกตั้งเป็นจำนวนมากไม่ว่าจะเป็นระดับท้องถิ่นหรือระดับชาติเพื่อที่จะเลือกคนดีมีความสามารถไปเป็นตัวแทนในการพัฒนาท้องถิ่นและประเทศ”* สอดคล้องกับงานวิจัยของ **ครองชัย ภูริเมธางกูร** ได้วิจัยเรื่อง“การมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยระดับท้องถิ่นของประชาชนเทศบาลตำบลหนองโก อำเภอกระนวน จังหวัดขอนแก่น”

ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยระดับท้องถิ่นของประชาชนเทศบาลตำบลหนองโก อำเภอกระนวน จังหวัดขอนแก่น ด้านการมีส่วนร่วมในการไปใช้สิทธิเลือกตั้งอยู่ในระดับมากสอดคล้องกับงานวิจัยของ **ธนกฤต บุปผาโชติ** ได้วิจัยเรื่อง“การมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสวนจิก อำเภอศรีสมเด็จ จังหวัดร้อยเอ็ด” ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสวนจิก อำเภอศรีสมเด็จ จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านการเลือกตั้ง อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ **ประไพ พินดง** ได้วิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลเชียงขวัญ อำเภอเชียงขวัญ จังหวัดร้อยเอ็ด” ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลเชียงขวัญ อำเภอเชียงขวัญ จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ **นงลักษณ์ บุสดีวงศ์** ได้วิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชนในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลหนองใหญ่ อำเภอศรีสมเด็จ จังหวัดร้อยเอ็ด” ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลหนองใหญ่ อำเภอศรีสมเด็จ จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านการใช้สิทธิเลือกตั้ง อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ **ธนวรรธน์ มาศฉมาดล** ได้วิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลรอบเมือง อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด” ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลรอบเมือง อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ **วันนา อ้อคำ**ได้วิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลอุ่มเม้าอำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด”ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลอุ่มเม้า อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ **ศศิกานต์ คำใจ**ได้วิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลธงธานี อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด” ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลธงธานี อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านการไปใช้สิทธิเลือกตั้งอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ **ยุวดี ถนอมแสง**ได้วิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด อำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด” ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นในเขตเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด อำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านการเลือกตั้งอยู่ในระดับมาก

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ข้อ 3 ที่ว่า “การไปใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิกและผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น”มีค่าแปลผลอยู่ในระดับมากที่สุด **ที่เป็นเช่นนี้อภิปรายได้ว่า** การไปใช้สิทธิเลือกตั้งทุกระดับเป็นหน้าที่ของประชาชน ผู้ที่ไม่ไปลงคะแนนเลือกตั้งจะสูญเสียสิทธิหลายประการ ซึ่งรัฐธรรมนูญฉบับที่ผ่านๆมาได้เขียนเอาไว้ ประชาชนไม่ต้องการจะเสียสิทธิ และมีจุดประสงค์เพื่อสนับสนุนนักการเมืองและพรรคการเมืองที่พวกเขานิยมชมชอบด้วยต้องการจะเห็นท้องถิ่นและประเทศชาติมีความเจริญรุ่งเรือง จึงออกไปใช้สิทธิเลือกตั้งทั้งระดับท้องถิ่นและระดับชาติระดับมากที่สุด สอดคล้องกับการให้สัมภาษณ์ของ **นายสุพิน นามพรหม** ได้ให้สัมภาษณ์ว่า *“...การไปใช้สิทธิเลือกตั้งของประชาชนถือว่าเป็นหน้าที่ ถ้าไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งจะทำให้เสียสิทธิหลาย*

*ประการ ดังนั้นประชาชนจึงตื่นตัวทางการเมืองเป็นอย่างมาก..."*สอดคล้องกับการให้สัมภาษณ์ของ **นายวิชัย ศรีงาม** ได้ให้สัมภาษณ์ว่า *"...ประการสำคัญที่ประชาชนออกไปใช้สิทธิเลือกตั้งทั้งระดับท้องถิ่นและระดับชาตินั้นไม่ใช่เพราะเป็นหน้าที่ที่รัฐธรรมนูญบัญญัติไว้แต่เพื่อสนับสนุนนักการเมืองและพรรคการเมืองที่พวกเขานิยมชมชอบด้วยต้องการจะเห็นท้องถิ่นและประเทศชาติมีความเจริญรุ่งเรือง..."*และสอดคล้องกับการให้สัมภาษณ์ของ **นางสาวอุทัย ภักดิ์ใส** ได้ให้สัมภาษณ์ว่า *"...ประชาชนออกไปใช้สิทธิเลือกตั้งทั้งระดับท้องถิ่นและระดับชาติเพราะเป็นหน้าที่ที่รัฐธรรมนูญบัญญัติไว้และเพื่อสนับสนุนนักการเมืองและพรรคการเมืองที่ทำให้ปากท้องของพวกเขานิยมชมชอบ..."*

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ข้อ 5 ที่ว่า "การเป็นกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง"มีค่าแปลผลอยู่ในระดับน้อยที่สุด **ที่เป็นเช่นนี้อภิปรายได้ว่า** ประชาชนทั่วไปที่ได้รับแต่งตั้งให้เป็นกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งมีน้อยมาก ส่วนมากที่ได้รับแต่งตั้งจะเป็นข้าราชการหน่วยงานต่างๆ ประชาชนจะมีส่วนร่วมในการลงคะแนนเสียงและร่วมสังเกตการณ์เท่านั้น สอดคล้องกับแนวคิดของ **พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว** ได้อธิบายการมีส่วนร่วมทางการเมืองไว้ว่า *"...การมีส่วนร่วมทางการเมืองเป็นกิจกรรมต่างๆ ตามความสมัครใจของสมาชิกในสังคมการเมืองที่จะกระทำ... กิจกรรมง่ายๆเช่นการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง การถกเถียงปัญหาการเมืองหรือการสมัครรับเลือกตั้งเป็นตัวแทนของประชาชนเป็นต้น..."*

2) ด้านการติดตามข่าวสารทางการเมือง ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนอำเภอรัตนบุรี จังหวัดสุรินทร์ ด้านการติดตามข่าวสารทางการเมือง โดยรวม อยู่ในระดับมาก **ที่เป็นเช่นนี้อภิปรายได้ว่า** ประชาชนให้ความสนใจในข่าวสารทางการเมือง เป็นอย่างมากเนื่องจากเป็นเรื่องใกล้ตัวเพราะสิ่งที่เกี่ยวพันกับการเมืองคือเรื่องเศรษฐกิจ ปัญหาเรื่องปากท้องเป็นปัญหาที่จะต้องแก้ไขโดยผู้ที่มีความรู้ความสามารถที่ขันอาสามารับใช้ประชาชนๆจึงให้ความสนใจติดตามข่าวสารทางการเมืองเพื่อติดตามข่าวสารการดำเนินงานของนักการเมืองทั้งระดับท้องถิ่นและระดับชาติเหล่านั้นอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับ**ผลการสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมายส่วนใหญ่** ที่ให้สัมภาษณ์ไว้ว่า *"ประชาชนสนใจในตัวนักการเมืองและนโยบายที่จะนำไปใช้ในการบริหารท้องถิ่นและระดับชาติจึงได้ติดตามฟังการปราศรัยหาเสียงของนักการเมืองทั้งระดับท้องถิ่นและระดับชาติเพื่อจะได้รับฟังแนวคิดและนโยบายต่างๆที่นำเสนอเพื่อนำมาประกอบการตัดสินใจในการลงคะแนนเสียง"* สอดคล้องกับงานวิจัยของ **ประไพ พินดง** ได้วิจัยเรื่อง "การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลเชียงขวัญ อำเภอเชียงขวัญ จังหวัดร้อยเอ็ด" ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลเชียงขวัญ อำเภอเชียงขวัญ จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านติดตามข่าวสารทางการเมือง อยู่ในระดับมาก แต่ไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ **อรอนงค์ มั่นคง** ได้วิจัยเรื่อง"การมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชนในตำบลข้าวงาม อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา"ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชนในตำบลข้าวงาม อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้านการติดตามข่าวสารทางการเมือง อยู่ในระดับปานกลาง

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ข้อ 6 ที่ว่า "การติดตามฟังการปราศรัยหาเสียงของนักการเมืองทั้งระดับท้องถิ่นและระดับชาติ" มีค่าแปลผลอยู่ในระดับมาก **ที่เป็นเช่นนี้อภิปรายได้ว่า** ประชาชนให้ความสนใจในตัวนักการเมืองและนโยบายที่จะนำไปใช้ในการบริหารท้องถิ่นและระดับชาติจึงได้ร่วมกิจกรรมทางการเมืองในการติดตามฟังการแสดงวิสัยทัศน์ปราศรัยหาเสียงของนักการเมืองทั้งระดับท้องถิ่นและ

ระดับชาติ สอดคล้องกับการให้สัมภาษณ์ของ **นางกิตติยา ธัญกิติชัย** ได้ให้สัมภาษณ์ว่า *"...ด้วยสนใจในตัวนักการเมืองและนโยบายที่จะนำไปใช้ในการบริหารท้องถิ่นและระดับชาติประชาชนจึงได้ติดตามฟังการปราศรัยหาเสียงของนักการเมืองทั้งระดับท้องถิ่นและระดับชาติ..."*สอดคล้องกับการให้สัมภาษณ์ของ **นายสุพิน นามพรหม** ได้ให้สัมภาษณ์ว่า *"...การติดตามฟังการปราศรัยหาเสียงของนักการเมืองทั้งระดับท้องถิ่นและระดับชาติเป็นสิ่งที่ประชาชนในสมัยนี้ได้ตระหนักเพราะพวกเขาอยากจะรู้ว่าผู้ที่ขันอาสาเสนอตนมาให้เลือกมีดีอะไร? จะพัฒนาท้องถิ่นหรือประเทศชาติอย่างไร?..."* สอดคล้องกับการให้สัมภาษณ์ของ **นายเฉลิมชัย ลาเลิศ** ได้ให้สัมภาษณ์ว่า *"...การแสดงวิสัยทัศน์ของนักการเมืองอยู่ที่เวทีปราศรัย ดังนั้นประชาชนจึงสนใจติดตามฟังการปราศรัยหาเสียงของนักการเมืองทั้งระดับท้องถิ่นและระดับชาติอย่างตั้งใจ..."*สอดคล้องกับการให้สัมภาษณ์ของ **นายสุขมี ช่วยตะคุ** ได้ให้สัมภาษณ์ว่า *"...การติดตามฟังการปราศรัยหาเสียงของนักการเมืองทั้งระดับท้องถิ่นและระดับชาติได้ทั้งความรู้และประสบการณ์ทางความคิด เพราะฉะนั้นประชาชนจึงให้ความสนใจเป็นอย่างมาก..."*และสอดคล้องกับการให้สัมภาษณ์ของ **นางสมสี สุภาษา** ได้ให้สัมภาษณ์ว่า *"...การปราศรัยหาเสียงของนักการเมืองทั้งระดับท้องถิ่นและระดับชาติเป็นสิ่งดีที่ประชาชนจะได้ร่วมรับฟังแนวคิดและนโยบายต่างๆที่นำเสนอเพื่อนำมาประกอบการตัดสินใจในการลงคะแนนเสียงด้วยเหตุนี้ประชาชนจึงติดตามการปราศรัยหาเสียงของนักการเมือง..."*

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ข้อ 3 ที่ว่า "การสนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับนโยบายทางการเมืองกับนักการเมืองทั้งระดับท้องถิ่นและระดับชาติ" มีค่าแปลผลอยู่ในระดับน้อย **ที่เป็นเช่นนี้อภิปรายได้ว่า** ประชาชนมีโอกาสน้อยมากที่จะได้พูดคุยสนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับนโยบายทางการเมืองกับนักการเมืองทั้งระดับท้องถิ่นและระดับชาติเพราะต่างก็ประกอบสัมมาชีพไม่มีเวลาที่จะมานั่งพูดคุยสนทนากับนักการเมืองทุกระดับ สอดคล้องกับแนวคิดของ **สุจิต บุญบงการ** ได้อธิบายลักษณะสำคัญของการมีส่วนร่วมทางการเมืองของไทยตั้งแต่ปี พ.ศ. 2475 พอสรุปได้ดังนี้ "...การมีส่วนร่วมทางการเมืองของไทยที่เห็นได้ชัดเจนและมีความชอบธรรมคือการไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง... นอกจากการเลือกตั้งแล้วการมีส่วนร่วมทางการเมืองยังมีการแสดงออกในลักษณะการเข้าไปสร้างความสัมพันธ์ส่วนตัวกับผู้นำทางการเมืองรวมทั้งมีการเปลี่ยนแปลงผลประโยชน์กับนักการเมืองเพื่อหวังผลให้รัฐบาลตัดสินใจในทางที่เป็นคุณประโยชน์กับตน..."

3) ด้านการร่วมกิจกรรมทางการเมือง การมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนอำเภอรัตนบุรี จังหวัดสุรินทร์ ด้านการร่วมกิจกรรมทางการเมือง โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง **ที่เป็นเช่นนี้อภิปรายได้ว่า** ประชาชนอำเภอรัตนบุรี จังหวัดสุรินทร์ ได้มีส่วนร่วมกิจกรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย เช่น การสนับสนุน โครงการ/กิจกรรมเกี่ยวกับการพัฒนาชุมชนที่หน่วยงานท้องถิ่นได้ดำเนินการ กิจกรรมต่างๆ เช่นการรณรงค์ต่อต้านยาเสพติดทุกชนิดที่หน่วยงานท้องถิ่นได้ขอความร่วมมือ และการแสดงความคิดเห็นทางการเมืองและลงประชามติในเวทีสาธารณะเป็นต้น อยู่พอสมควร ทั้งนี้ก็ขึ้นอยู่กับโอกาสความตื่นตัวทางการเมืองในภาคประชาชนจะเห็นได้ในกิจกรรมทางการเมืองต่างๆ ประชาชนมีความกล้าในการแสดงออกซึ่งความคิดเห็นทางการเมืองและลงประชามติในเวทีสาธารณะเพราะมีความรู้ความเข้าใจในการปกครองระบอบประชาธิปไตยอยู่พอสมควร สอดคล้องกับ**ผลการสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมายส่วนใหญ่** ที่ว่า"...ประชาชนเมื่อมีโอกาสเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมืองต่างๆ มีความกล้าในการแสดงออกซึ่งความคิดเห็นทางการเมืองและลง

ประชามติในเวทีสาธารณะเพราะมีความรู้ความเข้าใจในการปกครองระบอบประชาธิปไตยจากการเข้าร่วมกิจกรรมอยู่บ่อยๆ..."สอดคล้องกับงานวิจัยของ **อรอนงค์ มั่นคง** ได้วิจัยเรื่อง"การมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชนในตำบลข้าวงาม อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา" ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชนในตำบลข้าวงาม อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้านการเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมือง อยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับงานวิจัยของ **ธนกฤต บุปผาโชติ** ได้วิจัยเรื่อง"การมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสวนจิก อำเภอศรีสมเด็จ จังหวัดร้อยเอ็ด"ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสวนจิก อำเภอศรีสมเด็จ จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านการเข้าร่วมกิจกรรม อยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับงานวิจัยของ **ธนวรรธน์ มาศฉมาดล** ได้วิจัยเรื่อง "การมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลรอบเมือง อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด"ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลรอบเมือง อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านร่วมกิจกรรมทางการเมืองท้องถิ่น อยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับงานวิจัยของ **วันนา อ้อคำ**ได้วิจัยเรื่อง "การมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลอุ่มเม้าอำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด"ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลอุ่มเม้า อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านร่วมกิจกรรมทางการเมือง อยู่ในระดับปานกลาง และสอดคล้องกับงานวิจัยของ **ศศิกานต์ คำใจ**ได้วิจัยเรื่อง "การมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลธงธานี อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด"ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลธงธานี อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านร่วมกิจกรรมทางการเมืองท้องถิ่น อยู่ในระดับปานกลาง แต่ ไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ **นงลักษณ์ บุสดีวงศ์** ได้วิจัยเรื่อง "การมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชนในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลหนองใหญ่ อำเภอศรีสมเด็จ จังหวัดร้อยเอ็ด" ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลหนองใหญ่ อำเภอศรีสมเด็จ จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านความสนใจกิจกรรมทางการเมือง อยู่ในระดับมาก และไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ **ยุวดี ถนอมแสง**ได้วิจัยเรื่อง "การมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด อำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด" ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นในเขตเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด อำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านการร่วมกิจกรรมทางการเมือง อยู่ในระดับมาก

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ข้อ 3 ที่ว่า "การแสดงความคิดเห็นทางการเมืองและลงประชามติในเวทีสาธารณะ" มีค่าแปลผลอยู่ในระดับมาก **ที่เป็นเช่นนี้อภิปรายได้ว่า** ประชาชนอำเภอรัตนบุรี จังหวัดสุรินทร์ ได้มองเห็นความสำคัญของการพัฒนาท้องถิ่นอันจะนำมาซึ่งความเจริญสู่ท้องถิ่นของตนๆจึงมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับการให้สัมภาษณ์ของ**นางกิตติยา ธัญกิติชัย** ได้ให้สัมภาษณ์ว่า *"...ความตื่นตัวทางการเมืองในภาคประชาชนจะเห็นได้ในกิจกรรมทางการเมืองต่างๆ ประชาชนมีความกล้าในการแสดงออกซึ่งความคิดเห็นทางการเมืองและลงประชามติในเวทีสาธารณะเพราะมีความรู้ความเข้าใจในการปกครองระบอบประชาธิปไตยอยู่พอสมควร..."*สอดคล้องกับการให้สัมภาษณ์ของ**นายรวิชญ์ สีดาธรรม** ได้ให้สัมภาษณ์ว่า *"...เมื่อมีโอกาสประชาชนจะเข้า*

*ร่วมกิจกรรมทางการเมืองต่างๆอยู่เสมอและต่างก็มีความกล้าในการแสดงออกซึ่งความคิดเห็นทางการเมืองทั้งปัญหาและแนวทางแก้ไขอยู่เสมอ..."*สอดคล้องกับการให้สัมภาษณ์ของ**นายสมถวิล โสภาพ** ได้ให้สัมภาษณ์ว่า *"...ปัจจุบันนี้ประชาชนหลายภาคส่วนมีความสนใจทางการเมืองเมื่อมีโอกาสเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมืองก็กล้าที่จะแสดงความคิดเห็นซึ่งต่างกันกับอดีตที่ผ่านมา..."*สอดคล้องกับการให้สัมภาษณ์ของ**นายเฉลิมชัย ลาเลิศ** ได้ให้สัมภาษณ์ว่า *"...เป็นสิ่งที่ไม่น่าเชื่อว่าความตื่นตัวทางการเมืองในภาคประชาชนจะมากมายอย่างนี้อาจจะเป็นเพราะความไม่ยุติธรรมในกระบวนการบังคับใช้กฎหมายที่ประชาชนสัมผัสได้จึงได้เข้าร่วมในกิจกรรมทางการเมืองต่างๆ และมีความกล้าในการแสดงออกซึ่งความคิดเห็นทางการเมืองและลงประชามติในเวทีสาธารณะเพราะได้รับความรู้ความเข้าใจในการปกครองระบอบประชาธิปไตยจากการเข้าร่วมกิจกรรมอยู่บ่อยๆ..."* สอดคล้องกับการให้สัมภาษณ์ของ **นายสุขมี ช่วยตะคุ** ได้ให้สัมภาษณ์ว่า*"...การเมืองเป็นเรื่องใกล้ตัวประชาชนจะเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมืองอยู่เสมอและกล้าคิดกล้าทำกล้าแสดงความคิดเห็นเพื่อหาคำตอบที่พวกเขาต้องการจะทราบ..."*สอดคล้องกับการให้สัมภาษณ์ของ **นางสมสี สุภาษา** ได้ให้สัมภาษณ์ว่า *"...จากการได้สัมผัสกับประชาชนทั่วๆไปมีความรู้สึกว่าผู้คนสมัยนี้สนใจเรื่องการบ้านการเมืองเป็นอย่างมากมีความกล้าในการแสดงออกซึ่งความคิดเห็นทางการเมืองและลงประชามติในเวทีสาธารณะเพราะมีความรู้ความเข้าใจในการปกครองระบอบประชาธิปไตยอยู่พอสมควร..."*สอดคล้องกับการให้สัมภาษณ์ของ**นางรำพรรณ ศรีทะโร** ได้ให้สัมภาษณ์ว่า*"...การตื่นตัวทางการเมืองในภาคประชาชนนั้นมาจากประชาธิปไตยกินได้หลายคนท่องขึ้นใจติดปากจึงได้เข้าร่วมกิจกรรมทางการเมืองต่างๆ เพื่อแสดงออกซึ่งความคิดเห็นทางการเมืองและลงประชามติในเวทีสาธารณะโดยมีจุดมุ่งหมายคืออำนาจเป็นของประชาชน..."*สอดคล้องกับการให้สัมภาษณ์ของ **นางราวรรณ แพงยา** ได้ให้สัมภาษณ์ว่า *"...การเมืองเป็นเรื่องของผลประโยชน์ความตื่นตัวตื่นตัวทางการเมืองในภาคประชาชนเกิดขึ้นก็เพื่อจะรักษาแลนำผลประโยชน์มาสู่ชุมชนท้องถิ่นจะเห็นได้ในกิจกรรมทางการเมืองต่างๆ ประชาชนมีความกล้าในการแสดงออกซึ่งความคิดเห็นทางการเมืองและลงประชามติในเวทีสาธารณะเป็นอันมาก..."*สอดคล้องกับการให้สัมภาษณ์ของ**นายบุญรินทร์ โสภาพ** ได้ให้สัมภาษณ์ว่า*"...นับเป็นนิมิตรหมายที่ดีที่ประชาชนตื่นตัวทางการเมืองและเข้าร่วมในกิจกรรมทางการเมืองต่างๆ ร่วมแสดงออกซึ่งความคิดเห็นทางการเมืองและลงประชามติในเวทีสาธารณะ..."* และสอดคล้องกับการให้สัมภาษณ์ของ**นายวิชัย ศรีงาม** ได้ให้สัมภาษณ์ว่า *"...ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจในการปกครองระบอบประชาธิปไตยอยู่มากพอสมควรจึงได้เข้าร่วมกิจกรรมทางการเมืองต่างๆ เพื่อแสดงออกซึ่งความคิดเห็นทางการเมืองเท่าที่จะมีโอกาส..."*

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ข้อ 10 ที่ว่า "การชุมนุมคัดค้านในกรณีที่หน่วยงานท้องถิ่นไม่ได้ดำเนินงานตามนโยบายที่แถลงไว้"มีค่าแปลผลอยู่ในระดับปานกลาง **ที่เป็นเช่นนี้อภิปรายได้ว่า** ประชาชนอาจไม่ได้รับรู้หรือติดตามข่าวสารการดำเนินงานของหน่วยงานท้องถิ่นเท่าที่ควรและอีกประการหนึ่งอาจคิดว่าไม่ใช่ธุระก็จะเป็นได้จึงเข้าร่วมการชุมนุมคัดค้านในกรณีที่หน่วยงานท้องถิ่นไม่ได้ดำเนินงานตามนโยบายที่แถลงไว้เป็นส่วนน้อยเนื่องจากติดภารกิจการหาเลี้ยงชีพประจำวันและอาจจะคิดไม่ถึงว่าการชุมนุมคัดค้านเพื่อแสดงความคิดเห็นต่อการที่หน่วยงานท้องถิ่นไม่ได้ดำเนินงานตามนโยบายที่แถลงไว้นั้นจะมีอิทธิพลต่อการดำเนินงานของผูบริหารท้องถิ่น สอดคล้องกับการให้สัมภาษณ์ของ**นางสาวอุทัย ภักดิ์ใส** ได้ให้สัมภาษณ์ว่า*"...การแสดงออกซึ่งความคิดเห็นทางการเมือง*

และลงประชามติในเวทีสาธารณะของประชาชนจะทำให้ผู้มีอำนาจตัดสินใจได้ตระหนักยั้งคิดในการใช้อำนาจเพราะประชาชนมีความรู้ความเข้าใจและสนใจในเรื่องการเมืองมากขึ้น...”

5.2.2 การทดสอบสมมติฐานการวิจัย

ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนอำเภอรัตนบุรี จังหวัดสุรินทร์ ของประชาชนที่มี เพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ ต่างกัน พบว่า

1) เพศ ผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัยพบว่า ประชาชนอำเภอรัตนบุรี จังหวัดสุรินทร์ ที่มีเพศต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย โดยรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานของการวิจัยที่ตั้งไว้ (Null Hypothesis) **ที่เป็นเช่นนี้อภิปรายได้ว่า** เพศ ไม่มีผลใดๆต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนอำเภอรัตนบุรี จังหวัดสุรินทร์ เพราะประชาชนไม่ว่าจะเป็นเพศหญิงหรือเพศชายต่างก็ตื่นตัวตื่นตัวทางการเมืองเพื่อจะรักษาและนำผลประโยชน์มาสู่ชุมชนท้องถิ่นจึงทำให้การมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ **ประไพ พินดง** ได้วิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลเชียงขวัญ อำเภอเชียงขวัญ จังหวัดร้อยเอ็ด” ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลเชียงขวัญ ที่มีเพศต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมือง ไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ **ธนกฤต บุปผาโชติ** ได้วิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสวนจิก อำเภอศรีสมเด็จ จังหวัดร้อยเอ็ด” ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสวนจิก ที่มีเพศต่างกันมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่น ไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ **นงลักษณ์ บุสดีวงศ์** ได้วิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชนในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลหนองใหญ่ อำเภอศรีสมเด็จ จังหวัดร้อยเอ็ด” ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลหนองใหญ่ ที่มีเพศต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่น ไม่แตกต่างกัน

2) อายุ ผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัยพบว่า ประชาชนอำเภอรัตนบุรี จังหวัดสุรินทร์ ที่มีอายุต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย โดยรวม และรายด้าน ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานของการวิจัยที่ตั้งไว้ (Null Hypothesis) **ที่เป็นเช่นนี้อภิปรายได้ว่า** อายุ ไม่มีผลใดๆต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนอำเภอรัตนบุรี จังหวัดสุรินทร์ เพราะประชาชนไม่ว่าจะอยู่ในช่วงอายุใดก็ให้ความสนใจทางการเมืองเพื่อจะรักษาความยุติธรรมในกระบวนการบังคับใช้กฎหมายและนำผลประโยชน์มาสู่ชุมชนท้องถิ่นจึงทำให้การมีส่วนร่วมทางการเมือง ไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ **ประไพ พินดง** ได้วิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลเชียงขวัญ อำเภอเชียงขวัญ จังหวัดร้อยเอ็ด” ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลเชียงขวัญ ที่มีอายุต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมือง ไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ **ธนกฤต บุปผาโชติ** ได้วิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสวนจิก อำเภอศรีสมเด็จ จังหวัดร้อยเอ็ด” ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสวนจิก ที่มีอายุต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่น ไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ **นงลักษณ์ บุสดีวงศ์** ได้วิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชนในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลหนองใหญ่ อำเภอศรีสมเด็จ จังหวัดร้อยเอ็ด” ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนในเขตพื้นที่องค์การ

บริหารส่วนตำบลหนองใหญ่ ที่มีอายุต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่น ไม่แตกต่างกัน แต่ไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ **ครองชัย ภูริเมธางกูร** ได้วิจัยเรื่อง“การมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยระดับท้องถิ่นของประชาชนเทศบาลตำบลหนองโก อำเภอกระนวน จังหวัดขอนแก่น” ผลการเปรียบเทียบ พบว่า ประชาชนประชาชนในเขตเทศบาลตำบลหนองโก อำเภอกระนวน จังหวัดขอนแก่น ที่มีอายุต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่น แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3) ระดับการศึกษา ผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัยพบว่า ประชาชนอำเภอรัตนบุรี จังหวัดสุรินทร์ ที่มีระดับการศึกษา ต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย โดยรวม และรายด้าน ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานของการวิจัยที่ตั้งไว้ (Null Hypothesis) **ที่เป็นเช่นนี้อภิปรายได้ว่า**ระดับการศึกษา ไม่มีผลใดๆต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนอำเภอรัตนบุรี จังหวัดสุรินทร์ เพราะประชาชนไม่ว่าจะสำเร็จการศึกษาระดับใดต่างก็ให้ความสนใจทางการเมืองด้วยกันนื่องจากมีความต้องการให้ท้องถิ่นและประเทศได้รับการพัฒนาจึงทำให้การมีส่วนร่วมทางการเมือง ไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับการวิจัยของ **อรอนงค์ มั่นคง** ได้วิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชนในตำบลข้าวงาม อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา” ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนในตำบลข้าวงาม อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ที่มีการศึกษาต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่น ไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ **ประไพ พินดง** ได้วิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลเชียงขวัญ อำเภอเชียงขวัญ จังหวัดร้อยเอ็ด” ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลเชียงขวัญ ที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมือง ไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ **ธนกฤต บุปผาโชติ** ได้วิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสวนจิก อำเภอศรีสมเด็จ จังหวัดร้อยเอ็ด” ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสวนจิก ที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่น ไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ **นงลักษณ์ บุสดีวงศ์** ได้วิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชนในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลหนองใหญ่ อำเภอศรีสมเด็จ จังหวัดร้อยเอ็ด” ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลหนองใหญ่ ที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่น ไม่แตกต่างกัน แต่ไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ **ครองชัย ภูริเมธางกูร** ได้วิจัยเรื่อง“การมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยระดับท้องถิ่นของประชาชนเทศบาลตำบลหนองโก อำเภอกระนวน จังหวัดขอนแก่น” ผลการเปรียบเทียบ พบว่า ประชาชนประชาชนในเขตเทศบาลตำบลหนองโก อำเภอกระนวน จังหวัดขอนแก่น ที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่น แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4) อาชีพ ผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัยพบว่า ประชาชนอำเภอรัตนบุรี จังหวัดสุรินทร์ ที่มีอาชีพต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย โดยรวม และรายด้าน ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานของการวิจัยที่ตั้งไว้ (Null Hypothesis) **ที่เป็นเช่นนี้อภิปรายได้ว่า** อาชีพ ไม่มีผลใดๆต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนอำเภอรัตนบุรี จังหวัดสุรินทร์ เพราะประชาชนไม่ว่าจะประกอบใดต่างก็ให้ความสนใจทางการเมืองด้วยกันนื่องจากมีความต้องการให้ท้องถิ่นและประเทศได้รับการพัฒนาจึงทำให้การมีส่วนร่วมทางการเมือง ไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ

ประไพ พินดง ได้วิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลเชียงขวัญ อำเภอเชียงขวัญ จังหวัดร้อยเอ็ด” ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลเชียงขวัญ ที่มีการประกอบอาชีพ ต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมือง ไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ **ธนกฤต บุปผาโชติ** ได้วิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสวนจิก อำเภอศรีสมเด็จ จังหวัดร้อยเอ็ด” ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสวนจิก ที่มีประกอบอาชีพ ต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่น ไม่แตกต่างกัน แต่ไม่สอดคล้องกับการวิจัยของ **อรอนงค์ มั่นคง** ได้วิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชนในตำบลข้าวงาม อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา” ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนในตำบลข้าวงาม อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ที่มีประกอบต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่น แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ **ครองชัย ภูริเมธางกูร** ได้วิจัยเรื่อง“การมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยระดับท้องถิ่นของประชาชนเทศบาลตำบลหนองโก อำเภอกระนวน จังหวัดขอนแก่น” ผลการเปรียบเทียบ พบว่า ประชาชนประชาชนในเขตเทศบาลตำบลหนองโก อำเภอกระนวน จังหวัดขอนแก่น ที่มีอายุต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่น แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5.3 ข้อเสนอแนะ

จากการวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนอำเภอรัตนบุรี จังหวัดสุรินทร์ ผู้วิจัยมีประเด็นที่น่าสนใจและนำมาเป็นข้อเสนอแนะ ดังนี้

5.3.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนอำเภอรัตนบุรี จังหวัดสุรินทร์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ดังนั้น ผู้ที่มีหน้าที่รับผิดชอบโดยตรงและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ควรรักษามาตรฐานการปฏิบัติหน้าที่ในการสนับสนุนส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนอำเภอรัตนบุรี จังหวัดสุรินทร์ ทั้งสามด้าน ได้แก่ ด้านการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ด้านการติดตามข่าวสารทางการเมือง และด้านการร่วมกิจกรรมทางการเมือง ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น และพัฒนาต่อไปอย่างต่อเนื่อง โดยการรณรงค์ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนเห็นถึงความสำคัญของการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย และประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นแก่ชุมชนที่อยู่อาศัยท้องถิ่นและประเทศชาติ ซึ่งจะเป็นแรงกระต้นให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย ในระดับมากที่สุดต่อไป

1) ด้านการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนอำเภอรัตนบุรี จังหวัดสุรินทร์ ด้านการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง โดยรวมอยู่ในระดับมาก ดังนั้น ผู้ที่มีหน้าที่รับผิดชอบโดยตรงและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ควรรักษามาตรฐานการปฏิบัติหน้าที่ในการสนับสนุนส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนอำเภอรัตนบุรี จังหวัดสุรินทร์ ด้านการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น และพัฒนาต่อไปอย่างต่อเนื่อง โดยการรณรงค์ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนเห็นถึงความสำคัญของการมีส่วนร่วมทางการเมืองในการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง และประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นแก่ชุมชนที่อยู่อาศัยท้องถิ่นและ

ประเทศชาติ ซึ่งจะเป็นแรงกระตุ้นให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยในระดับมากและมากที่สุดต่อไป

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ข้อ 3 ที่ว่า “การไปใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิกและผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น”มีค่าแปลผลอยู่ในระดับมากที่สุด ดังนั้น ผู้ที่มีหน้าที่รับผิดชอบโดยตรงและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ควรรักษามาตรฐานการปฏิบัติหน้าที่ในการสนับสนุนส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนอำเภอรัตนบุรี จังหวัดสุรินทร์ ในการไปใช้สิทธิเลือกตั้งทุกระดับให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น และพัฒนาต่อไปอย่างต่อเนื่อง โดยการรณรงค์ประชาสัมพันธ์ให้ตระหนักในการเสียสิทธิจากการไม่ไปเลือกตั้งซึ่งจะทำให้เสียสิทธิหลายประการตามมา ซึ่งจะเป็นแรงกระตุ้นให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยการไปใช้สิทธิเลือกตั้งครบถ้วนสมบูรณ์เต็มร้อยเปอร์เซ็นต์ของผู้มีสิทธิเลือกตั้งต่อไป

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ข้อ 5 ที่ว่า “การเป็นกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง”มีค่าแปลผลอยู่ในระดับน้อยที่สุด ดังนั้น ผู้ที่มีหน้าที่รับผิดชอบโดยตรงและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ควรแก้ไขปรับปรุงระเบียบข้อบังคับที่เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในการเป็นกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมเป็นกรรมการในรูปแบบต่างๆ มากขึ้น ซึ่งจะเป็นแรงกระตุ้นให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย ในระดับมากและมากที่สุดต่อไป

2) ด้านการติดตามข่าวสารทางการเมือง ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนอำเภอรัตนบุรี จังหวัดสุรินทร์ ด้านการติดตามข่าวสารทางการเมือง โดยรวม อยู่ในระดับมาก ดังนั้น ผู้ที่มีหน้าที่รับผิดชอบโดยตรงและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ควรรักษามาตรฐานการปฏิบัติหน้าที่ในการสนับสนุนส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนอำเภอรัตนบุรี จังหวัดสุรินทร์ ด้านการติดตามข่าวสารทางการเมือง ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น และพัฒนาต่อไปอย่างต่อเนื่อง โดยการรณรงค์ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนติดตามข่าวสารการดำเนินงานของนักการเมืองทั้งระดับท้องถิ่นและระดับชาติอันจะทำให้บรรดานักการเมืองได้ตระหนักและสำนึกในการเป็นนักการเมืองที่ดีอยู่เสมอ และจะเป็นแรงกระตุ้นให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย ในระดับมากที่สุดต่อไป

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ข้อ 9 ที่ว่า “การวิพากษ์วิจารณ์ผลการเลือกตั้งหลังจากทราบผลอย่างเป็นทางการกับบุคคลที่รู้จัก” มีค่าแปลผลอยู่ในระดับมาก ดังนั้น ผู้ที่มีหน้าที่รับผิดชอบโดยตรงและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ควรรักษามาตรฐานการปฏิบัติหน้าที่ในการสนับสนุนส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนอำเภอรัตนบุรี จังหวัดสุรินทร์ ในการวิพากษ์วิจารณ์ผลการเลือกตั้งหลังจากทราบผลอย่างเป็นทางการยิ่งขึ้น และพัฒนาต่อไปอย่างต่อเนื่องโดยการรณรงค์ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนเห็นถึงความสำคัญของการมีส่วนร่วมทางการเมืองในวิพากษ์วิจารณ์ผลการเลือกตั้งและประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นแก่ชุมชนที่อยู่อาศัยท้องถิ่นและประเทศชาติ ซึ่งจะเป็นแรงกระตุ้นให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย ในระดับมากและมากที่สุดต่อไป

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ข้อ 3 ที่ว่า “การสนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับนโยบายทางการเมืองกับนักการเมืองทั้งระดับท้องถิ่นและระดับชาติ” มีค่าแปลผลอยู่ในระดับน้อย ดังนั้น ผู้ที่มีหน้าที่รับผิดชอบโดยตรงและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ควรแก้ไขปรับปรุงการปฏิบัติหน้าที่ในการ

สนับสนุนส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนอำเภอรัตนบุรี จังหวัดสุรินทร์ ในการที่จะทำให้ประชาชนได้มีโอกาสสนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับนโยบายทางการเมืองกับนักการเมืองทั้งระดับท้องถิ่นและระดับชาติซึ่งจะเป็นแรงกระตุ้นให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย ในระดับมากและมากที่สุดต่อไป

3) ด้านการร่วมกิจกรรมทางการเมือง การมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนอำเภอรัตนบุรี จังหวัดสุรินทร์ ด้านการร่วมกิจกรรมทางการเมือง โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง ดังนั้น ผู้ที่มีหน้าที่รับผิดชอบโดยตรงและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ควรรักษามาตรฐานการปฏิบัติหน้าที่ในการสนับสนุนส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนอำเภอรัตนบุรี จังหวัดสุรินทร์ ด้านการร่วมกิจกรรมทางการเมือง ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น และพัฒนาต่อไปอย่างต่อเนื่อง โดยการรณรงค์ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนเห็นถึงความสำคัญของการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย และประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นแก่ชุมชนที่อยู่อาศัยท้องถิ่นและประเทศชาติ ซึ่งจะเป็นแรงกระตุ้นให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยในระดับมากและมากที่สุดต่อไป

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ข้อ 3 ที่ว่า “การแสดงความคิดเห็นทางการเมืองและลงประชามติในเวทีสาธารณะ” มีค่าแปลผลอยู่ในระดับมาก ดังนั้น ผู้ที่มีหน้าที่รับผิดชอบโดยตรงและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ควรรักษามาตรฐานการปฏิบัติหน้าที่ในการสนับสนุนส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนอำเภอรัตนบุรี จังหวัดสุรินทร์ ในการแสดงความคิดเห็นทางการเมืองและลงประชามติในเวทีสาธารณะให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น และพัฒนาต่อไปอย่างต่อเนื่อง โดยการรณรงค์ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนเห็นถึงความสำคัญของการมีส่วนร่วมทางการเมืองในการแสดงความคิดเห็นทางการเมืองและลงประชามติในเวทีสาธารณะและประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นแก่ชุมชนที่อยู่อาศัยท้องถิ่นและประเทศชาติ ซึ่งจะเป็นแรงกระตุ้นให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย ในระดับมากและมากที่สุดต่อไป

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ข้อ 10 ที่ว่า “การชุมนุมคัดค้านในกรณีที่หน่วยงานท้องถิ่นไม่ได้ดำเนินงานตามนโยบายที่แถลงไว้”มีค่าแปลผลอยู่ในระดับปานกลาง ดังนั้น ผู้ที่มีหน้าที่รับผิดชอบโดยตรงและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ควรปรับปรุงแก้ไขการปฏิบัติหน้าที่ในการดำเนินงานตามนโยบายที่แถลงไว้ให้ดีที่สุด เพื่อที่จะลดการชุมนุมคัดค้านในกรณีที่หน่วยงานท้องถิ่นไม่ได้ดำเนินงานตามนโยบายที่แถลงไว้ให้อยู่ในระดับน้อยและน้อยที่สุดต่อไป

5.3.2 ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

จากผลการวิจัย เรื่อง การมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนอำเภอรัตนบุรี จังหวัดสุรินทร์ มีประเด็นสำคัญที่ควรวิจัยต่อไปนี้

1) ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนอำเภอรัตนบุรี จังหวัดสุรินทร์ โดยรวม มีค่าแปลผลอยู่ในระดับมาก ดังนั้นควรวิจัย แรงจูงใจในการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนอำเภอรัตนบุรี จังหวัดสุรินทร์

2) ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนอำเภอรัตนบุรี จังหวัดสุรินทร์ ด้านการร่วมกิจกรรมทางการเมือง โดยรวม มีค่าแปลผลอยู่ในระดับ

ปานกลางและมีค่าเฉลี่ยน้อยกว่าทุกด้าน ดังนั้นควรวิจัย ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยด้านการร่วมกิจกรรมทางการเมืองของประชาชนอำเภอรัตนบุรี จังหวัดสุรินทร์

บทที่ 1
บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ประเทศไทยนับตั้งแต่มีการเปลี่ยนแปลงการปกครองจากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์มาเป็นระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขในวันที่ 24 มิถุนายน 2475 ถือเป็นปฐมฤกษ์ในการปกครองประเทศที่เปิดโอกาสให้ประชาชนผู้เป็นเจ้าของประเทศเข้าไปมีบทบาทในการกำหนดทิศทางของประเทศตัวเองทั้งทางตรงและทางอ้อมเพื่อให้สอดคล้องกับหลักการปกครองด้วยระบอบประชาธิปไตยที่อำนาจอธิปไตยอันเป็นอำนาจสูงสุดในการปกครองประเทศโดยประชาชนจะใช้อำนาจออกกฎหมายผ่านรัฐสภาใช้อำนาจบริหารผ่านรัฐบาลและใช้อำนาจตุลาการผ่านศาลทำให้ระบอบประชาธิปไตยเป็นระบอบการปกครองในอุดมคติของหลายๆประเทศ (ทินพันธ์ นาคะตะ, 2543,หน้า 1-2) สะท้อนลักษณะที่เห็นได้อย่างชัดเจนของประชาธิปไตยที่ว่ารัฐบาลได้อำนาจมาจากประชาชนหรือโดยความยินยอมของประชาชนดังนั้นประชาชนต้องมีส่วนร่วมในการปกครองประเทศตลอดเวลาผ่านกลไกลต่างๆที่กำหนดไว้หรือให้สิทธิ์ที่จะแสดงบทบาทต่างๆได้โดยตรงและการกระทำของรัฐบาลทุกอย่างต้องรับผิดชอบต่อประชาชน (อมร รักษาสัตย์ และ คณะ, 2543,หน้า 33)

ในช่วงทศวรรษที่ผ่านมาประชาชนชาวไทยมีความตื่นตัวทางการเมืองมากขึ้นเนื่องจากกฎหมายรัฐธรรมนูญพุทธศักราช2540อันเป็นกฎหมายที่ประชาชนส่วนใหญ่ของประเทศขนานนามว่ารัฐธรรมนูญฉบับประชาชนโดยมีสาระสำคัญเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนด้านการเมืองไว้อย่างชัดเจนว่าให้เน้นการปกครองระบอบประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วมมากกว่าที่จะเป็นประชาธิปไตยแบบตัวแทนนั่นหมายความว่ากำหนดให้ประชาชนสามารถเข้าไปมีส่วนร่วมในการเมืองการปกครองในทุกขั้นตอนเช่นกำหนดให้การเลือกตั้งเป็นหน้าที่ของประชาชนการที่ประชาชนมีสิทธิในการเสนอร่างกฎหมายการเปิดโอกาสให้ประชาชนสามารถลงประชามติและทำประชาพิจารณ์ได้และเปิดโอกาสให้ประชาชนมีสิทธิลงนามเพื่อถอดถอนบุคลากรระดับสูงรวมถึงเน้นการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อให้ประชาชนตระหนักถึงบทบาททางการเมืองของตนสามารถเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองเพื่อการแก้ไขปัญหาและสร้างสรรค์ประโยชน์แก่สังคมของตน (จักษ์พันธ์ ชูเพชร, 2549,หน้า 359-360) ถึงแม้ในปัจจุบันนี้กฎหมายจะกำหนดบทบาทของประชาชนไว้อย่างชัดเจนแล้วก็ตามหาใช่ว่าประชาชนส่วนใหญ่ของประเทศจะเข้าใจอย่างถี่ถ้วนในบทบาทของตนเองที่เขียนไว้ในรัฐธรรมนูญนั้นๆการเข้าไปมีส่วนร่วมในทางการเมืองของประชาชนจะมากหรือน้อยนั้นย่อมสะท้อนถึงผู้นำประเทศผู้นำท้องถิ่นผู้นำชุมชนรวมถึงสถานศึกษาด้วยว่ายังขาดการให้ความรู้ทางการเมืองที่ถูกต้องให้กับประชาชนส่วนผู้ที่เข้าไปเป็นตัวแทนประชาชนยังดำเนินแนวคิดในการผูกการเมืองติดกับทุนนิยมเอาวัตถุสิ่งของเพียงเล็กน้อยเพื่อแลกผลประโยชน์ของประชาชนทั้งชาติอยู่เช่นเดิมจะเห็นได้อย่างชัดเจนก่อนการเลือกตั้งแทบทุกครั้งนั่นก็คือการซื้อเสียงจนกลายเป็นค่านิยมที่ผิดๆของประชาชนไปโดยปริยายซึ่งก่อนการเลือกตั้งมักจะได้ยินคำพูดที่ว่า “เงินไม่มากาไม่เป็น”ซึ่งโดยทั่วไปไม่ว่าในกรุงเทพมหานครหรือต่างจังหวัดสิ่งเหล่านี้จะเป็นบทสรุปของประชาธิปไตยแบบไทยๆหรือไม่ไม่มีใครคาดการณ์ได้ถึงอย่างไรทั้งปัจจัยด้านการศึกษาด้านบทบาทของผู้นำทั้งปัจจัยด้านเงินย่อมไม่ใช่สิ่งชี้

ขาดถึงการมีส่วนร่วมของประชาชนน้อยหรือมากได้แต่ยังคงพบว่าปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนยังมีประเด็นด้านความรู้ความเข้าใจทางการเมืองข่าวสารและความสนใจทางการเมืองปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคมการอาศัยอยู่ในเขตเมือง-ชนบทและความพอใจต่อการทำงานของรัฐบาลของประชาชนด้วย (บวรศักดิ์ อุวรรณโณ และถวิลวดี บุรีกุล, 2548,หน้า 66)

ปัจจัยต่างๆที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในทางการเมืองถือเป็นบริบทที่สำคัญยิ่งในการปกครองแบบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุขเป็นการสะท้อนอำนาจอธิปไตยที่เป็นของประชาชนอย่างแท้จริงและเมื่อรัฐธรรมนูญพุทธศักราช 2550 ได้กำหนดบทบาทของประชาชนในการมีส่วนร่วมทั้งการเมืองการพัฒนาตามบริบทของท้องถิ่นตัวเองโดยได้การกระจายอำนาจการปกครองไปสู่ส่วนท้องถิ่นให้บทบาทกับประชาชนมีส่วนร่วมกับท้องถิ่นมากขึ้นสำหรับการจัดระเบียบการปกครองส่วนภูมิภาคในเขตพื้นที่อำเภอรัตนบุรีเป็นการบริหารราชการส่วนภูมิภาคตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบราชการแผ่นดินปัจจุบันที่รัฐบาลกำหนดนโยบายต้องการให้การกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นอย่างเต็มที่ทำให้อำเภอรัตนบุรีมีบทบาทอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบที่ให้บริการสาธารณะพื้นฐานคุณภาพชีวิตพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแก่ประชาชนในท้องถิ่นและเป็นองค์กรที่จะต้องเปิดโอกาสให้ประชาชนในท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารมีส่วนร่วมในทางการเมืองและการตรวจสอบการปฏิบัติงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเน้นให้กลุ่มคนในอำเภอรัตนบุรีเห็นคุณค่าตระหนักถึงการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองท้องถิ่นในรูปแบบต่างๆแต่ตลอดระยะเวลาแห่งการพัฒนาการปกครองท้องถิ่นยังมีปัญหาและอุปสรรคหลายประการที่ทำให้การปกครองท้องถิ่นไม่สามารถอำนวยประโยชน์ให้แก่ประชาชนในท้องถิ่นอย่างเต็มที่ สมดังวัตถุประสงค์ของการปกครองท้องถิ่นที่ตั้งไว้โดยเฉพาะวัตถุประสงค์หลักคือ “การให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครอง” ปัญหาส่วนใหญ่จะเกิดจากปัญหาทั้งในส่วนของตัวประชาชนในท้องถิ่นเองที่ไม่มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องสิทธิเสรีภาพและหน้าที่ของตนตามที่รัฐธรรมนูญบัญญัติไว้จึงเกิดความเพิกเฉยไม่กระตือรือร้นในการเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครองและประชาชนยังขาดจิตสำนึกร่วมกันกับตัวแทนของประชาชนในท้องถิ่นอยู่ไม่น้อยและในส่วนของตัวองค์กรคืออำเภอรัตนบุรีและข้าราชการของอำเภอเองไม่เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองอย่างจริงจังและจริงใจมักจะมองการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในแง่ลบหรือมองว่าเป็นการก่อกวนสร้างปัญหาหรือเกรงว่าจะเสียผลประโยชน์ต่อตนเอง

ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้นผู้วิจัยจึงได้ทำการศึกษา “การมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนอำเภอรัตนบุรี จังหวัดสุรินทร์” เป็นสำคัญเพราะว่าการมีส่วนร่วมทางการเมืองเป็นเป้าหมายที่สำคัญของการพัฒนาระบบการเมืองการปกครองแบบประชาธิปไตยซึ่งเป็นตัวชี้วัดถึงระบอบการปกครองได้นั่นก็คือประเทศใดที่ประชาชนมีระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองสูงย่อมแสดงถึงความเป็นประชาธิปไตยสูงแต่ประเทศใดที่ประชาชนมีระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองต่ำย่อมแสดงถึงความเป็นประชาธิปไตยต่ำไปด้วยดังนั้นการวิจัยครั้งนี้จึงเป็นไปเพื่อสร้างองค์ความรู้ใหม่ให้กับท้องถิ่นต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนอำเภอรัตนบุรี จังหวัดสุรินทร์

2.เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนอำเภอรัตนบุรี จังหวัดสุรินทร์ที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพต่างกัน

3.เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนอำเภอรัตนบุรี จังหวัดสุรินทร์

1.3 สมมติฐานของการวิจัย

1.3.1 ประชาชนอำเภอรัตนบุรี จังหวัดสุรินทร์ ที่มีเพศต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยแตกต่างกัน

1.3.2 ประชาชนอำเภอรัตนบุรี จังหวัดสุรินทร์ ที่มีอายุต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยแตกต่างกัน

1.3.3ประชาชนอำเภอรัตนบุรี จังหวัดสุรินทร์ ที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยแตกต่างกัน

1.3.4 ประชาชนอำเภอรัตนบุรี จังหวัดสุรินทร์ ที่มีอาชีพต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยแตกต่างกัน

1.4 ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการวิจัย ไว้ดังนี้

1.ขอบเขตด้านประชากร

ได้แก่ ประชาชนที่มีสิทธิเลือกตั้งและอาศัยอยู่ในเขตอำเภอรัตนบุรี จังหวัดสุรินทร์ จำนวน 68,055 คน

2.ขอบเขตด้านเนื้อหา

ได้แก่การมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนอำเภอรัตนบุรี จังหวัดสุรินทร์ จำแนกเป็น 3 ด้าน ดังนี้

1.ด้านการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง

2.ด้านการติดตามข่าวสารทางการเมือง

3.ด้านการร่วมกิจกรรมทางการเมือง

3.ขอบเขตด้านพื้นที่

ได้แก่ เขตอำเภอรัตนบุรี จังหวัดสุรินทร์

1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1.5.1 ทำให้ทราบการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนอำเภอรัตนบุรี จังหวัดสุรินทร์

1.5.2 ทำให้ทราบผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนอำเภอรัตนบุรี จังหวัดสุรินทร์ ที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพต่างกัน

1.5.3 ทำให้ทราบข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนอำเภอรัตนบุรี จังหวัดสุรินทร์

1.5.4 ทำให้สามารถนำผลการวิจัยเรียนเสนอผู้ที่เกี่ยวข้องโดยภาระหน้าที่เพื่อนำไปใช้เป็นแนวทางพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนอำเภอรัตนบุรี จังหวัดสุรินทร์ ให้มีประสิทธิภาพยิ่งๆขึ้น ต่อไป

1.6 นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย

การมีส่วนร่วม หมายถึง การแสดงออกทางแนวความคิด การกระทำของแต่ละบุคคลซึ่งมีอิทธิพลต่อการตัดสินนโยบายของรัฐบาลที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย

การมีส่วนร่วมทางการเมือง หมายถึง การปกครองของประชาชนตามสิทธิที่ระบบการเมืองและกฎหมายกำหนดให้กระทำได้เป็นการกระทำที่ต้องเกิดขึ้นจากความสมัครใจของประชาชนเพื่อให้มีอิทธิพลต่อการกำหนดนโยบายของรัฐทั้งในการเมืองการปกครองระดับท้องถิ่นและระดับชาติ

ระบอบประชาธิปไตย หมายถึง ระบบความเชื่อของกลุ่มคนในทางการเมืองที่กลุ่มคนนั้นยอมรับและใช้เป็นหลักเกณฑ์ทางการเมืองเพื่อการอธิบายตัดสินและยึดถือปฏิบัติในทางการเมืองร่วมกันอุดมการณ์ทางการเมืองเป็นระบบความเชื่อที่มีลักษณะสำคัญคือเป็นที่ยอมรับของกลุ่มคนเป็นสิ่งที่กลุ่มคนใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติและใช้เป็นข้ออ้างในการทำกิจกรรมทางการเมืองทั้งนี้ต้องอยู่บนพื้นฐานที่สำคัญได้แก่อำนาจของประชาชนสิทธิเสรีภาพและความเสมอภาคของปัจเจกบุคคลฉันทานุมัติการเป็นตัวแทนการปกครองโดยเสียงส่วนใหญ่รัฐบาลที่เปิดเผยและตรวจสอบได้สาธารณะประโยชน์

ประชาชน หมายถึง ประชาชนกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปีบริบูรณ์ขึ้นไปที่มีสิทธิในการออกเสียงเลือกตั้งทุกระดับโดยอาศัยอยู่ในบ้านเลขที่ในเขตอำเภอรัตนบุรี จังหวัดสุรินทร์

การมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนอำเภอรัตนบุรี จังหวัดสุรินทร์ หมายถึง การที่ประชาชนอำเภอรัตนบุรีเข้ามามีร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย 3 ด้าน ได้แก่

1) ด้านการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง หมายถึง การมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนอำเภอรัตนบุรี จังหวัดสุรินทร์ ได้แก่การช่วยหาเสียงให้กับผู้สมัครรับเลือกตั้ง การตรวจบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิลงคะแนนก่อนไปใช้สิทธิเลือกตั้ง การไปใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิกและผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การไปใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา การเป็นกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง การแจ้งเบาะแสการซื้อสิทธิ์ขายเสียงในการเลือกตั้งแก่เจ้าหน้าที่ การติดตามผลการนับคะแนนของการเลือกตั้งทั้งระดับท้องถิ่นและระดับชาติ การรณรงค์ประชาสัมพันธ์ต่อต้านการซื้อสิทธิขายเสียง การรณรงค์ประชาสัมพันธ์เผยแพร่ข่าวสารข้อมูลการเลือกตั้งทั้งระดับท้องถิ่นและระดับชาติเพื่อกระตุ้นให้ผู้อื่นไปใช้สิทธิลงคะแนนเลือกตั้ง การชักชวนเพื่อนบ้านไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้งทั้งระดับท้องถิ่นและระดับชาติ

2) ด้านการติดตามข่าวสารทางการเมือง หมายถึง การมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนอำเภอรัตนบุรี จังหวัดสุรินทร์ ได้แก่ การติดตามข่าวสารความเคลื่อนไหว

ทางการเมืองทั้งระดับท้องถิ่นและระดับชาติก่อนการเลือกตั้ง การสนทนาแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารทางการเมืองทั้งระดับท้องถิ่นและระดับชาติกับเพื่อนบ้าน การสนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับนโยบายทางการเมืองกับนักการเมืองทั้งระดับท้องถิ่นและระดับชาติ การติดตามข่าวสารการดำเนินงานของนักการเมืองทั้งระดับท้องถิ่นและระดับชาติ การสนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานของนักการเมืองทั้งระดับท้องถิ่นและระดับชาติกับเพื่อนบ้าน การติดตามฟังการปราศรัยหาเสียงของนักการเมืองทั้งระดับท้องถิ่นและระดับชาติ การเฝ้าสังเกตการณ์การใช้สิทธิ์ลงคะแนนเสียงเลือกตั้งทั้งระดับท้องถิ่นและระดับชาติ ท่านมีส่วนร่วมอยู่ในระดับใด?การเฝ้าสังเกตการณ์การนับคะแนนการเลือกตั้งทั้งระดับท้องถิ่นและระดับชาติ การวิพากษ์วิจารณ์ผลการเลือกตั้งหลังจากทราบผลอย่างเป็นทางการกับบุคคลที่ท่านรู้จัก การติดตามข่าวสารทางการเมืองทั้งระดับท้องถิ่นและระดับชาติหลังการเลือกตั้ง

3) ด้านการร่วมกิจกรรมทางการเมือง หมายถึง การมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนอำเภอรัตนบุรี จังหวัดสุรินทร์ ได้แก่ การรณรงค์ส่งเสริมความรู้ความเข้าใจการปกครองระบอบประชาธิปไตย การรณรงค์ต่อต้านการทุจริตเลือกตั้งทุกรูปแบบ การแสดงความคิดเห็นทางการเมืองและลงประชามติในเวทีสาธารณะ การสนับสนุน โครงการ/กิจกรรมเกี่ยวกับการพัฒนาชุมชนที่หน่วยงานท้องถิ่นได้ดำเนินการ การชุมนุมคัดค้านในกรณีที่หน่วยงานท้องถิ่นไม่ได้ดำเนินงานตามนโยบายที่แถลงไว้ การชุมนุมคัดค้าน กฎ ระเบียบหรือข้อบัญญัติของหน่วยงานท้องถิ่นที่ไม่ชอบธรรมหรือไม่ยุติธรรม กิจกรรมต่างๆ เช่นการรณรงค์ต่อต้านยาเสพติดทุกชนิดที่หน่วยงานท้องถิ่นได้ขอความร่วมมือ การร้องเรียนปัญหาต่างๆ ของส่วนรวม ที่ได้รับความเดือดร้อนจากการทำงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การลงชื่อเพื่อถอดถอนนักการเมืองระดับชาติที่มีพฤติกรรมส่อไปในทางทุจริต การชุมนุมทางการเมืองของกลุ่มสีเสื้อต่างๆ

ปัจจัยส่วนบุคคล หมายถึง ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามสำหรับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ได้แก่ เพศ อายุ การศึกษา และอาชีพ

เพศ หมายถึง เพศของของผู้ตอบแบบสอบถามสำหรับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ แบ่งเป็น2ช่วง ได้แก่ 1) เพศชาย, และ2) เพศหญิง

อายุ หมายถึง อายุจริงของของผู้ตอบแบบสอบถามสำหรับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ แบ่งเป็น3ช่วง ได้แก่ 1) 18-32ปี, 2) 33-47 ปี, และ 3) 48 ปีขึ้นไป

ระดับการศึกษา หมายถึง ระดับการศึกษาของผู้ตอบแบบสอบถามสำหรับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ แบ่งเป็น 3 ระดับ ได้แก่ 1) ประถมศึกษา, 2) มัธยมศึกษาและ 3) สูงกว่ามัธยมศึกษา

อาชีพ หมายถึง อาชีพของผู้ตอบแบบสอบถามสำหรับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ แบ่งเป็น 3 อาชีพ ได้แก่ 1)เกษตรกร/รับจ้าง, 2) ค้าขาย/อาชีพส่วนตัว,และ 3) ข้าราชการ/พนักงานของรัฐ

บทที่ 2
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนอำเภอรัตนบุรี จังหวัดสุรินทร์” ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องต่างๆ ดังมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

2.1 แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง
2.2 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง
2.3 แนวคิดเกี่ยวกับการเมืองของประชาชน
2.4 ทฤษฎีการพัฒนาทางการเมือง
2.5 สภาพพื้นที่ที่ใช้ในการวิจัย
2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
2.7 สรุปกรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

2.1 แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง

2.1.1 ความหมายของการมีส่วนร่วมทางการเมือง

ความหมายของการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนมีนักวิชาการได้พยายามอธิบายความหมายของ“การมีส่วนร่วมของประชาชน” (People’s Participation) ไว้หลายท่านซึ่งมีความหมายที่คล้ายคลึงหรืออาจแตกต่างกันไปดังนี้

จรูญ สุภาพ(2527,หน้า310) ให้ความหมาย การมีส่วนร่วมทางการเมือง ไว้ว่า หมายถึง “เป็นการมีส่วนร่วมที่ประชาชนจะพึงมีในการกำหนดนโยบายเช่นการเข้าเป็นรัฐบาลการมีอิทธิพลต่อรัฐบาลการแสดงความคิดเห็นทางการเมือง”

จันทนา สุทธิจารี(2544,หน้า410) ให้ความหมายการมีส่วนร่วมทางการเมือง หมายถึง “การปกครองของประชาชนตามสิทธิที่ระบบการเมืองและกฎหมายกำหนดให้กระทำได้เป็นการกระทำที่ต้องเกิดขึ้นจากความสมัครใจของประชาชนเพื่อให้มีอิทธิพลต่อการกำหนดนโยบายของรัฐทั้งในการเมืองการปกครองระดับท้องถิ่นและระดับชาติ”

พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว (2523,หน้า23-24) ได้อธิบายการมีส่วนร่วมทางการเมืองไว้ว่า หมายถึง “การมีส่วนร่วมทางการเมืองเป็นกิจกรรมต่างๆตามความสมัครใจของสมาชิกในสังคมการเมืองที่จะกระทำโดยมีจุดมุ่งหมายทั้งทางตรงและทางอ้อมต้องการมีอิทธิพลต่อการกำหนดนโยบายหรือการทำงานของรัฐบาลไม่ว่าจะในระดับท้องถิ่นหรือระดับชาติรวมถึงกิจกรรมง่ายๆเช่นการไปใช้สิทธิเลือกตั้งการถกเถียงปัญหาการเมืองหรือการสมัครรับเลือกตั้งเป็นตัวแทนของประชาชนเป็นต้นซึ่งการกระทำอาจจะถูกกฎหมายหรือผิดกฎหมายอาจใช้ความรุนแรงหรือไม่ใช้ความรุนแรงการกระทำต่างๆอาจโดยสำนึกทางการเมืองหรือถูกชักจูงระดมพลังก็ได้เช่นกันและต้องสะท้อนการกระทำ(Activity)ของแต่ละบุคคลซึ่งมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของรัฐบาลเรียกว่า “การมีส่วนร่วมโดยตนเอง” (Autonomous Participation) การมีส่วนร่วมซึ่งมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจในนโยบายโดยอ้อมเรียกว่า “การมีส่วนร่วมโดยการถูกระดม” (Mobilization Participation)”

นรินทร์ชัย พัฒนาพงศา (2546,หน้า2) ได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมไว้ 4 ประการซึ่งได้แก่

1. การมีส่วนร่วมหมายถึงการเข้าไปได้รับอำนาจที่จะคิดจะทำมากขึ้นไม่ว่าในเรื่องการเมืองหรืออำนาจในการตัดสินใจที่จะดำเนินการใดๆ

2. การมีส่วนร่วมหมายถึงต้องร่วมกันอย่างมีอิสรภาพเสมอภาคเท่าเทียมกันและควรมีส่วนร่วมด้วยอย่างแท้จริง / เข้มแข็ง (Active) มิใช่ร่วมอย่างผิวเผินเฉื่อยชา (Passive)

3. การมีส่วนร่วมหมายถึงต้องร่วมตั้งแต่ขั้นแรกของกระบวนการจนถึงขั้นสุดท้ายของโครงการ (Entire Development Process)

4. การมีส่วนร่วมมักเป็นเรื่องที่ผู้ด้อยโอกาสขอแบ่งอำนาจจากผู้ที่มีอำนาจเหนือกว่าเพื่อปรับปรุงวิถีชีวิตตนให้ดีขึ้น

ปรัชญา เวสารัชช์ (2528,หน้า3-4) ขยายความหมายของการมีส่วนร่วมว่าต้องครอบคลุมในประเด็นดังต่อไปนี้

1. การมีส่วนร่วมของประชาชนนั้นครอบคลุมถึงการสร้างโอกาสที่เอื้อหรือเปิดโอกาสให้สมาชิกทุกคนและสังคมได้ร่วมกิจกรรมนำไปสู่การพัฒนาและทำให้ได้รับประโยชน์จากการพัฒนาเท่าเทียมกัน

2. การมีส่วนร่วมของประชาชนสะท้อนการเข้าไปเกี่ยวข้องโดยความสมัครใจเป็นประชาธิปไตยในการตัดสินใจเพื่อกำหนดนโยบายการวางแผนและดำเนินโครงการพัฒนาเศรษฐกิจสังคมและการแบ่งสรรผลประโยชน์ที่เกิดจากการพัฒนาการพิจารณาในมิติดังกล่าวการมีส่วนร่วมของประชาชนจึงเป็นการเชื่อมระหว่างส่วนที่ประชาชนลงทุน (แรงงานและทรัพยากร) เพื่อการพัฒนากับประโยชน์ที่ได้รับจากการลงทุน

3. ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนอาจแตกต่างกันไปตามสภาพโครงสร้างการบริหารนโยบายและลักษณะเศรษฐกิจสังคมของประชาชนการมีส่วนร่วมของประชาชนมิได้เป็นเพียงเทคนิควิธีการแต่เป็นปัจจัยสำคัญในการประกันให้เกิดการพัฒนาที่มุ่งประโยชน์ที่ได้รับจากการลงทุน

โภคิน พลกุล (2540,หน้า9-12) อธิบายถึงการมีส่วนร่วมของประชาชนซึ่งเป็นกระบวนการเตรียมการก่อนดำเนินการขององค์กรฝ่ายบริหารนั้นอาจแยกจากจำนวนประชาชนที่เกี่ยวข้องดังนี้

1. ถ้าเรื่องที่จะดำเนินการนั้นเกี่ยวข้องกับประชาชนไม่กี่รายก็จะใช้กระบวนการที่เปิดโอกาสให้ประชาชนรายที่เกี่ยวข้องโดยตรงได้มีโอกาสรับทราบและโต้แย้งคัดค้านการดำเนินการนั้นได้

2. ถ้าเรื่องที่จะดำเนินการนั้นเกี่ยวข้องกับประชาชนบางกลุ่มบางประเภทก็จะใช้กระบวนการที่ปรึกษาหรือตัวแทนของประชาชนกลุ่มนั้นหรือประเภทนั้น

3. ถ้าเรื่องที่เกี่ยวข้องกับประชาชนในวงที่กว้างขึ้นจะใช้กระบวนการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนที่เกี่ยวข้อง

สำหรับการมีส่วนร่วมของประชาชนทางการเมืองและการบริหารราชการแผ่นดินในต่างประเทศนั้นมี 2 ลักษณะคือ

1. การไต่สวนสาธารณะหรือประชาพิจารณ์(Public Hearing)เป็นรูปแบบหนึ่งของกระบวนการที่ให้ประชาชนมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นก่อนการออกกฎคำสั่งหรือการตัดสินใจของ

ฝ่ายบริหารในปัญหาสำคัญที่มีผลกระทบต่อสิทธิของบุคคลต่างๆซึ่งเป็นกระบวนการที่ใช้อยู่ในประเทศสหรัฐอเมริกา

2. (Public Inquiry) คือมาตรการที่ฝ่ายปกครองเปิดโอกาสให้ผู้ที่จะถูกกระทบหรือเสียหายในเรื่องนั้นๆได้มีโอกาสแสดงความคิดเห็นหรือโต้แย้งคัดค้านก่อนที่ฝ่ายบริหารจะออกกฎหรือคำสั่งในเรื่องนั้นๆโดยให้องค์กรหรือบุคคลที่มีความเป็นอิสระเป็นผู้ดำเนินการรับฟังความคิดเห็นนั้น

สำหรับความหมายของการมีส่วนร่วมในทัศนะของสำนักงานป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (สำนักงานป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ,2551,หน้า 54) ประกอบไปด้วย

1. การให้ประชาชนเป็นศูนย์กลางและการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนโดยตรวจสอบว่าผู้บริหารหรือหน่วยงานปฏิบัติของท้องถิ่นรับฟังและนำปัญหาความต้องการเกี่ยวกับการบริการสาธารณะของสมาชิกสภาท้องถิ่นและประชาชนเสนอไปปฏิบัติและรายงานให้ประชาชนทราบ

2. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการประเมินความพึงพอใจของประชาชนในการบริการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือไม่

3. ตรวจสอบว่ามีรายงานการประชุมชุมชนหรือหนังสือเชิญให้ประชาชนร่วมประชุมและตรวจสอบหลักฐานที่แสดงให้เห็นถึงความร่วมมือระหว่างหน่วยงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ไมรอน วีเนอร์ (1971,PP.161-163) ได้รวบรวมความหมายของการมีส่วนร่วมทางการเมืองไว้ในหลายลักษณะต่างๆกันใน10ประการได้แก่

1. การเข้าร่วมทางการเมืองคือการกระทำในรูปแบบการสนับสนุนหรือเป็นการกระทำเพื่อเรียกร้องต่อรัฐบาล (Support and Demand)

2.การเข้าร่วมทางการเมืองคือพยายามเพื่อก่อให้เกิดสัมฤทธิผลการในการใช้อิทธิพล (Influence) ต่อการปฏิบัติงานของรัฐบาลหรือการเลือกสรรผู้นำรัฐบาล

3. การเข้าร่วมทางการเมืองคือการกระทำที่ถูกต้องตามกฎหมายของพลเมือง (Legitimate)

4. การเข้าร่วมทางการเมืองคือการกระทำที่มีตัวแทนทางการเมือง (Representation)

5. การเข้าร่วมทางการเมืองคือสภาพที่บุคคลไม่ต้องการที่จะเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมือง (Alienation) เพราะเห็นว่าการเข้ามามีส่วนร่วมนั้นไม่ได้ก่อให้เกิดประโยชน์กับตัวเองซึ่งแตกต่างจากการเฉยเมยทางการเมือง (Apathy) เป็นการขาดความสนใจต่อการเมืองทั้งสิ้น

6. ผู้ที่เข้าร่วมทางการเมืองจะหมายถึงผู้กระตือรือร้น (Active) หรือผู้ที่มีความตื่นตัวทางการเมืองเป็นพิเศษ (Activists) เช่นผู้ที่สมัครเข้ารับการเลือกตั้งการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองการร่วมประชุมทางการเมืองและการให้ความสนใจต่อปัญหาสาธารณะนอกจากนั้นยังรวมถึงการเข้าร่วมทางการเมืองในระดับต้นๆได้แก่การไปใช้สิทธิ์เลือกตั้ง (ซึ่งถือเป็นการกระทำที่มีแรงจูงใจน้อยมาก) หรือการไม่ได้ไปใช้สิทธิ์เลือกตั้งแต่มีการพูดคุยกับเพื่อนบ้านในเรื่องเกี่ยวกับการเมืองการแสดงความคิดเห็นและการแสดงประชามติทางการเมืองรวมทั้งการให้ความสนใจติดตามข่าวสารทางการเมืองจากสื่อมวลชน

7.การเข้าร่วมทางการเมืองคือการกระทำที่มีต่อเนื่องอยู่ตลอดเวลา (Persistence Continuum) ซึ่งเป็นกิจกรรมที่มีความเป็นสถาบัน (Institutionalized) และมีการจัดตั้งนอกจากนั้นยังรวมไปถึงการกระทำที่เป็นครั้งคราวซึ่งเกิดขึ้นมาอย่างทันทีทันใดและบีบคั้นความรุนแรงเช่นการจลาจลการยกพวกตีกันการรวมกลุ่มและการลอบฆ่านักการเมือง

8. การเข้าร่วมทางการเมืองคือการกระทำที่เป็นความพยายามในการที่จะเข้ามามีอิทธิพลเหนือการปฏิบัติการของราชการ (Bureaucratic Actions) และนโยบายสาธารณะ (Public Policy)

9. การเข้าร่วมทางการเมืองคือการกระทำที่มีผลต่อการเมืองในระดับชาติ (National Politics) และการเมืองในระดับท้องถิ่น

10. การเข้าร่วมทางการเมืองคือการกระทำทางการเมือง (Political Action) แต่ในขณะเดียวกันแต่ละสังคมมีการกระทำทางการเมืองแตกต่างกันออกไปตามบริบทของสังคมนั้นๆเช่นว่าในสังคมหนึ่งถือว่าการมีส่วนร่วมทางการเมืองเป็นการกระทำที่เกิดจากความสมัครใจไม่ว่าจะประสบผลสำเร็จหรือไม่ก็ตามหรืออาจเกิดขึ้นเพียงบางครั้งคราวหรือต่อเนื่องอาจถูกต้องตามกฎหมายหรือไม่ก็ได้ซึ่งการกระทำเหล่านี้เพื่อการมีอิทธิพลในการจัดสรรนโยบายสาธารณะและบริหารนโยบายของรัฐบาลตลอดจนการเลือกผู้นำทางการเมืองทั้งในระดับชาติและระดับท้องถิ่นกฎหมายหรือไม่ก็ได้ซึ่งการกระทำเหล่านี้เพื่อการมีอิทธิพลในการจัดสรรนโยบายสาธารณะและบริหารนโยบายของรัฐบาลตลอดจนการเลือกผู้นำทางการเมืองทั้งในระดับชาติและระดับท้องถิ่น

สุจิต บุญบงการ (2542,หน้า36-38) ที่กล่าวถึงการมีส่วนร่วมทางการเมืองไว้ว่า

1) การมีส่วนร่วมทางการเมืองมีความหมายในเรื่องของกิจกรรมมิใช่ทัศนคติไม่ใช่เป็นเรื่องของความคิดความรู้สึกหรือความเชื่อทางการเมืองแต่ยอมรับว่าทัศนคติทางการเมืองมีผลต่อรูปแบบหรือการแสดงออกของการมีส่วนร่วมทางการเมืองไม่ใช่เป็นกิจกรรม

2) การมีส่วนร่วมทางการเมืองใช้กับบุคคลธรรมดาทั่วไปส่วนนักการเมืองหรือผู้นำทางการเมืองนั้นถือว่าเป็นบทบาททางการเมือง(Political Role)

3) เป็นเรื่องของการแสดงออกเพื่อให้มีผลต่อการตัดสินใจของรัฐบาลหรือผู้นำประเทศ

4) การมีส่วนร่วมทางการเมืองอาจไม่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงทางการตัดสินใจของผู้นำหรือรัฐบาลแต่อย่างใดแม้ว่าผู้มีส่วนร่วมทางการเมืองจะมีวัตถุประสงค์เพื่อกดดันรัฐบาลก็ตามและบางครั้งการมีส่วนร่วมทางการเมืองมีไม่มากและไม่สามารถผลักดันการตัดสินใจของรัฐบาลได้ตลอดเวลาและทุกๆเรื่อง

สรุปได้ว่าความหมายของ การมีส่วนร่วมทางการเมือง หมายถึง การมีส่วนร่วมทางการเมืองเป็นกิจกรรมที่ประชาชนเข้าไปมีบทบาทเป็นสำคัญที่ส่งผลการกระทำนั้นถึงรัฐบาลหรือผู้นำทางการเมืองทั้งในระดับท้องถิ่นและระดับชาติเช่นการไปใช้สิทธิเลือกตั้งการชุมนุมเรียกร้องของประชาชนทางการเมืองการตัดสินใจเชิงนโยบายของรัฐบาลอันมีผลต่อประชาชนทั้งทางตรงและทางอ้อมการทำประชาพิจารณ์ผลแห่งการมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมืองอาจสำเร็จหรือไม่สำเร็จก็ได้

2.1.2 รูปแบบการมีส่วนร่วมทางการเมือง

รูปแบบการมีส่วนร่วมทางการเมืองถือว่าเป็นภาพสะท้อนของการมีส่วนร่วมทางการเมืองภาคประชาชนอย่างเห็นได้ชัดซึ่งตามแนวคิดของบาร์เบอร์เจเดวิดได้แบ่งรูปแบบการมีส่วนร่วมทางการเมืองไว้2ประการดังนี้ (Barber J. David, 1972,P.3)

1. การมีส่วนร่วมโดยตรงเป็นลักษณะที่ประชาชนเป็นผู้ดำเนินการปกครองตนเองโดยตรงเช่นการบริหารงานการกำหนดนโยบายและการตัดสินใจในการดำเนินงานด้วยตนเอง

2. การมีส่วนร่วมโดยทางอ้อมเป็นลักษณะที่ประชาชนเข้ามีส่วนร่วมแต่มิได้เป็นผู้ดำเนินการปกครองด้วยตนเองโดยตรงแต่เป็นการเลือกตัวแทนเข้าไปทำหน้าที่ด้วยวิธีการเลือกตั้ง

โดยประชาชนอย่างเสรีซึ่งกลไกนี้ต้องการให้ประชาชนเข้ามาควบคุมการบริหารงานฝ่ายปกครองให้เป็นไปตามความต้องการ

James R. Townsend(1967,PP.25-29)ได้มองภาพกว้างที่สะท้อนระบอบการปกครองที่ว่ารูปแบบของกิจกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองว่ามี2ลักษณะได้แก่1) ลักษณะแบบตะวันตกในประเทศที่มีระบอบการปกครองระบอบประชาธิปไตยซึ่งประชาชนมักจะเกี่ยวข้องกับการเมืองโดยความสมัครใจอยู่เสมอ 2) ลักษณะแบบสังคมคอมมิวนิสต์ซึ่งประชาชนถูกบังคับให้เข้ามาเกี่ยวข้องกับการเมืองในเรื่องที่รัฐบาลเห็นว่ามีความจำเป็นต่อการบริหาร

Almond And Powell(1976,PP.145-146) ได้จำแนกรูปแบบการมีส่วนร่วมทางการเมืองเป็น2 รูปแบบใหญ่ๆดังนี้

1. รูปแบบตามธรรมเนียมปฏิบัติ (Conventional Forms) สามารถแบ่งเป็นรูปแบบย่อยๆได้ดังนี้

1.1 การออกเสียงเลือกตั้ง

1.2 การสนทนาเรื่องการเมือง

1.3 การรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง

1.4 การจัดตั้งและการเข้าร่วมเป็นสมาชิกกลุ่มต่างๆ

1.5 การติดต่อส่วนตัวกับเจ้าหน้าที่การเมือง

2. รูปแบบที่ไม่เป็นไปตามธรรมเนียมปฏิบัติ (Unconventional Forms) แบ่งเป็นรูปแบบย่อยๆดังนี้

2.1 การยื่นข้อเรียกร้อง

2.2 การเดินขบวน

2.3 การเข้าประจันหน้ากัน

2.4 การละเมิดกฎหมายของสังคม

2.5 การใช้ความรุนแรงทางการเมือง

2.6สงครามแบบกองโจรและการปฏิวัติรัฐประหาร

Lester W. Milbrath(1971,PP.12-16)ได้จำแนกรูปแบบการมีส่วนร่วมทางการเมืองไว้6รูปแบบด้วยกันได้แก่

1. การเลือกตั้ง (Voting) เป็นการมีส่วนร่วมทางการเมืองที่สามารถแยกกิจกรรมที่เกี่ยวกับการรณรงค์หาเสียงและกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับพรรคการเมืองการไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้งเป็นเพียงการแสดงออกของประชาชนถึงความจงรักภักดีต่อระบอบการเมืองมากกว่าเป็นการกระทำตามความต้องการของตนเป็นการไปทำตามความสำนึกในหน้าที่พลเมืองดีมากกว่าที่จะเชื่อว่าการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งนั้นจะมีผลทางการเมืองที่แตกต่างกันออกไป

2. การเป็นเจ้าหน้าที่พรรคการเมืองและผู้รณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง (Party and Campaign Workers) หมายถึงการเข้ามีส่วนร่วมในพรรคการเมืองทั้งในช่วงระหว่างการเลือกตั้งและการรณรงค์หาเสียงการบริจาคเงินช่วยเหลือผู้สมัครรับเลือกตั้งการชักชวนประชาชนไปลงทะเบียนเพื่อสิทธิในการลงคะแนนการเข้าร่วมและสนับสนุนพรรคการเมืองการพยายามชักชวนให้ประชาชนลงคะแนนเสียง

แก่พรรคหรือผู้สมัครที่ตนขอการลงสมัครรับเลือกตั้งการมีส่วนร่วมทางการเมืองนี้เป็นแบบแผนของความสัมพันธ์ระหว่างปัจเจกชนกับรัฐ

3. การเป็นผู้มีบทบาทในชุมชน (Community Activities) เป็นการก่อตั้งกลุ่มเพื่อแก้ไขปัญหาสังคมหรือร่วมมือกับกลุ่มต่างๆที่มีอยู่แล้วเพื่อเข้าไปมีบทบาทเกี่ยวกับกิจกรรมสาธารณะหรือติดต่อกับทางราชการในเรื่องปัญหาสังคมผู้มีบทบาทในชุมชนจึงนับว่าเป็นผู้ที่มีความกระตือรือร้นสูงตลอดจนมีระดับความผูกพันทางจิตใจกับชุมชน

4. การติดต่อกับทางราชการ (Contracting Officials) เป็นกิจกรรมที่เน้นเฉพาะของบุคคลซึ่งจะมีผลโดยตรงต่อบุคคลนั้นเองเท่านั้นเช่นการติดต่อกับทางราชการในเรื่องการเสียภาษีโรงเรียนการทำถนนการติดต่อขอรับสวัสดิการเป็นต้น

5. การเป็นผู้ประท้วง (Protestors) ขอบเขตของกิจกรรมในการมีส่วนร่วมทางการเมืองรูปแบบนี้คือการเข้าร่วมเดินขบวนตามถนนหรือก่อให้เกิดจลาจล (ถ้าจำเป็น) เพื่อบังคับให้รัฐแก้ไขบางสิ่งบางอย่างซึ่งเกี่ยวข้องกับการเมืองให้ถูกต้องการประท้วงที่เปิดเผยต่อสาธารณะชน

6. การเป็นผู้สื่อข่าวสารทางการเมือง (Communicators) ได้แก่การติดต่อข่าวสารทางการเมืองอยู่เสมอการส่งข่าวสารแสดงการสนับสนุนให้แก่ผู้นำทางการเมืองเมื่อเขากระทำในสิ่งที่ถูกต้องหรือส่งคำคัดค้านเมื่อเขากระทำในสิ่งที่เลวร้ายการร่วมถกปัญหาทางการเมืองการให้ข้อมูลความรู้เกี่ยวกับการเมืองแก่เพื่อนในชุมชนการให้ความสนใจแก่ทางราชการและการเขียนจดหมายหรือบทความถึงบรรณาธิการหนังสือพิมพ์ผู้เข้าร่วมลักษณะนี้มักจะเป็นคนที่มีการศึกษาสูงมีข้อมูลเกี่ยวกับการเมืองมากและมีความสนใจทางการเมืองมากด้วยการเป็นผู้สื่อสารทางการเมืองเหล่านี้จะวิพากษ์วิจารณ์รัฐบาลมากกว่าเจ้าหน้าที่พรรคการเมืองหรือผู้รักชาติแต่จะไม่แสดงออกด้วยการประท้วง

Samuel P. Huntington and Joan M. Nelson(1982,PP.12-13)แบ่งการมีส่วนร่วมทางการเมืองออกเป็น5รูปแบบได้แก่

1. กิจกรรมการเลือกตั้ง (Electoral Activity) หมายถึงกิจกรรมการออกเสียงเลือกตั้งและการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง

2. การวิ่งเต้น (Lobby) หมายถึงการติดต่อเจ้าหน้าที่หรือผู้นำทางการเมืองเพื่อหาทางเข้าไปมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจและการกำหนดนโยบายของรัฐบาลโดยใช้ข้อมูลต่างๆเพื่อผลประโยชน์ของกลุ่มเป็นเกณฑ์

3. กิจกรรมขององค์การ (Organization Activity) เป็นกิจกรรมทางการเมืองของกลุ่มองค์การใดองค์การหนึ่งโดยมีจุดมุ่งหมายที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมในเรื่องผลประโยชน์เฉพาะอย่างหรืออาจจะเป็นผลประโยชน์ต่อส่วนรวมก็ได้

4. การติดต่อในบางประเด็น (Counteracting) หมายถึงการติดต่อกับเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ทางการเป็นส่วนตัวโดยมุ่งหวังประโยชน์ส่วนตัวเฉพาะครอบครัวหรือหมู่คณะของตน

5. การใช้ความรุนแรง (Violence) หมายถึงกิจกรรมที่พยายามสร้างผลกระทบต่อการตัดสินใจการกำหนดนโยบายของรัฐบาลโดยการทำร้ายร่างกายทำลายทรัพย์สินกิจกรรมนี้อาจดำเนินไปโดยมีจุดมุ่งหมายในการเปลี่ยนแปลงผู้นำทางการเมืองเช่นการก่อการรัฐประหารการลอบสังหารผู้นำทางการเมืองหรืออาจมุ่งที่จะเปลี่ยนแปลงระบบการเมืองเป็นต้น

Norman H. Nieand **Sidney Verba**(1975,PP.9-12)ได้จำแนกรูปแบบและกิจกรรมในการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองไว้4รูปได้แก่

1) การลงคะแนนเสียงเลือกตั้งเป็นกิจกรรมที่เกิดขึ้นอย่างสม่ำเสมอในการปกครองระบอบประชาธิปไตยและมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของผู้นำเป็นอย่างยิ่งเนื่องจากการเลือกตั้งเป็นสิ่งที่แสดงถึงความนิยมสนับสนุนของประชาชนหรืออาจจะเป็นแรงกดดันเพื่อให้ผู้นำต้องปรับนโยบายของตนทั้งนี้เพื่อให้ได้รับการสนับสนุนจากประชาชนต่อไป

2) การรณรงค์หาเสียงเป็นกิจกรรมที่มีความสำคัญเท่ากับการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งเนื่องจากกิจกรรมการรณรงค์ทำให้ประชาชนสามารถเพิ่มอิทธิพลต่อผู้นำทางการเมืองได้การรณรงค์หาเสียงยังเป็นวิธีการสื่อข่าวสารหรือบ่งบอกเกี่ยวกับความชื่นชอบของประชาชนได้มากกว่าด้วยเหตุที่ประชาชนที่ร่วมรณรงค์หาเสียงจะมีความสัมพันธ์ติดต่อกับผู้สมัครรับเลือกตั้งได้อย่างใกล้ชิดมากขึ้นเช่นการชักชวนให้ผู้อื่นไปลงคะแนนเสียงเพื่อพรรคการเมืองการร่วมประชุมทางการเมืองการบริจาคเงินให้กับพรรคการเมืองและการเป็นสมาชิกสโมสรทางการเมือง

3) การติดต่องานของประชาชนคือการติดต่อเผชิญหน้าของบุคคลที่มีต่อรัฐบาลหรือหน่วยงานของรัฐบาลด้วยตัวเองและเป็นการตัดสินใจเกี่ยวกับระยะเวลาเป้าหมายและเนื้อหาสาระการเข้ามีส่วนร่วมของบุคคลได้เองเป็นกิจกรรมที่ต้องการความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ค่อนข้างมากกิจกรรมในรูปแบบนี้ได้แก่การติดต่อกับเจ้าหน้าที่ท้องถิ่นเกี่ยวกับปัญหาเฉพาะหรือปัญหาส่วนรวมทั้งนี้เพื่อร้องเรียนในการแก้ไขปรับปรุงจากรัฐบาล

4) การร่วมในกิจกรรมบางอย่างขององค์กรหรือกลุ่มเกี่ยวกับปัญหาการเมืองและสังคมเป็นกิจกรรมที่บุคคลกระทำร่วมกับผู้อื่นซึ่งอาจจะกระทำร่วมกันในองค์กรที่เป็นทางการหรือไม่เป็นทางการก็ได้การมีส่วนร่วมทางการเมืองในรูปแบบนี้มีอิทธิพลต่อรัฐบาลมากเนื่องจากมีคนจำนวนมากเข้าร่วมและอาจเกิดความขัดแย้งระหว่างกลุ่มได้เป็นกิจกรรมที่ต้องอาศัยความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ด้วย

จันทนา สุทธิจารี(2544,หน้า412-414)ได้แบ่งการมีส่วนร่วมทางการเมืองตามระบอบประชาธิปไตยเป็น2รูปแบบได้แก่

1. การมีส่วนร่วมทางการเมืองแบบเป็นทางการการมีส่วนร่วมทางการเมืองแบบเป็นทางการมีลักษณะที่กฎหมายรองรับให้กระทำได้หรือต้องกระทำได้แก่

1.1การเลือกตั้ง

1.2การใช้สิทธิเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นทางการเมือง

1.3การจัดตั้งและเข้าเป็นสมาชิกพรรคการเมือง

1.4การมีส่วนร่วมโดยการรวมตัวเป็นกลุ่มผลประโยชน์

2. การมีส่วนร่วมทางการเมืองแบบไม่เป็นทางการการมีส่วนร่วมทางการเมืองแบบไม่เป็นทางการนั้นจะมีลักษณะที่ไม่เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมและมีกฎหมายกำหนดข้อห้ามไว้อย่างชัดเจนไม่มีกฎหมายรองรับว่าให้กระทำได้ได้แก่

2.1การเดินขบวนหรือชุมนุมประท้วง

2.2 การก่อความไม่สงบทางการเมือง

สรุปได้ว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองมีอยู่2รูปแบบใหญ่ๆคือการมีส่วนร่วมทางการเมืองตามที่กฎหมายรับรองซึ่งเป็นการกระทาที่ไม่ผิดกฎหมายและได้รับการตราไว้ในกฎหมายอย่างถูกต้อง

อีกรูปแบบหนึ่งคือการมีส่วนร่วมทางการเมืองที่ผิดกฎหมายเป็นการชุมชนที่มีอุดมการณ์ล้มล้างสถาบันใดสถาบันหนึ่งนอกจากนี้การมีส่วนร่วมทางการเมืองมักจะเป็นไปตามกลุ่มผลประโยชน์และลักษณะของการแสดงออกได้เช่นกันเช่นแสดงออกทางการพูดการเขียนการโฆษณาการวิพากษ์วิจารณ์เป็นต้น

2.1.3 ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมือง

การมีส่วนร่วมทางการเมืองที่ชัดเจนได้สามารถวัดความมากน้อยได้จึงมีนักวิชาการหลายท่านได้จัดเรียงลำดับการมีส่วนร่วมไว้เช่น**เลสเตอร์ ดับเบิลยู.มิลบราท**ได้จัดเรียงลำดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองจากน้อยไปมากได้แก่(Lester W. Milbrath, 1965,P.18)

1. การที่บุคคลตอบสนองสิ่งเร้าทางการเมืองเช่นการติดตามข่าวสารทางการเมือง
2. การไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง
3. การอภิปรายถกเถียงปัญหาทางการเมือง
4. การพยายามพูดจาชักชวนผู้อื่นเพื่อไปออกเสียงเลือกตั้ง
5. การคิดเครื่องหมายหรือแผ่นป้ายโฆษณาหาเสียง
6. การติดต่อกับเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือผู้นำทางการเมือง
7. การช่วยเหลือทางการเงินแก่พรรคการเมืองหรือผู้สมัครรับเลือกตั้ง
8. การเข้าร่วมประชุมทางการเมือง
9. การสละเวลาเพื่อช่วยหาเสียงเลือกตั้ง
10. การเป็นสมาชิกผู้กระตือรือร้นของพรรคการเมืองพรรคใดพรรคหนึ่ง
11. การเข้าร่วมประชุมในคณะกรรมการกลางของพรรคการเมือง
12. การช่วยหาทุนให้พรรคการเมือง
13. การสมัครเข้ารับการเลือกตั้ง
14. การได้รับเลือกเข้าดำรงตำแหน่งของรัฐบาลและพรรคการเมือง

Micheal Rush(1992,P.112, อ้างในวัชรีด่านกุล, 2541,หน้า16-17)ได้จัดลำดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองไว้10ระดับเรียงจากสูงไปต่ำไว้อย่างน่าสนใจได้แก่

1. การดำรงตำแหน่งด้านการบริหารหรือการเมือง (Holding Political or Administrative Officer) ได้แก่ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง

2. การเสาะแสวงหาตำแหน่งด้านการบริหารหรือทางการเมือง

3. การเข้าร่วมในรูปของการเป็นสมาชิกที่เข้มแข็ง (Active Membership) ในองค์การทางการเมือง (Political Organization) ได้แก่การปฏิบัติหน้าที่ในพรรคการเมืองหรือกลุ่มผลประโยชน์

4. การเข้าร่วมในรูปของการเป็นสมาชิกเฉยๆ (Passive Membership) ในองค์การทางการเมืองซึ่งหมายถึงการเป็นสมาชิกโดยไม่ได้ปฏิบัติหน้าที่อย่างไรเพียงแต่เป็นการจ่ายค่าสมาชิกอยู่เป็นประจำเท่านั้น

5. การมีส่วนร่วมในรูปของการเป็นสมาชิกที่เข้มแข็งขององค์การที่คล้ายคลึงกับองค์การทางการเมือง (Quasi Political Organization) ได้แก่กลุ่มผลประโยชน์ทั้งหลายที่มีหน้าที่ (Function) เกี่ยวกับการเมืองเป็นบางส่วนเท่านั้น

6. การมีส่วนร่วมในรูปแบบของการเป็นสมาชิกเฉยๆขององค์การที่คล้ายคลึงกับองค์การทางการเมือง

7. การเข้าร่วมในรูปแบบการชุมนุมในที่สาธารณะหรือชุมนุมเพื่อแสดงความคิดเห็นทางการเมืองการร่วมเดินขบวนต่างๆ (Demonstration)

8. การเข้าร่วมในรูปขอการอภิปรายถกเถียงข้อปัญหาทางการเมืองในรูปแบบไม่เป็นทางการ (Informal Political Discussion)

9. การเข้าร่วมในรูปของการให้ความสนใจทั่วไปต่อเรื่องราวทางการเมือง

10. การเข้าร่วมในรูปของการใช้สิทธิเลือกตั้ง (Voting)

แนวคิดของ**แอนกัส แคมเบล**ได้สรุปการจัดแบ่งระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองไว้3ระดับได้แก่ (Angus Campbell, 1968,P.459)

1. ระดับสูงแสดงถึงการมาลงคะแนนเสียงเลือกตั้งและเข้ามีส่วนร่วมอื่นๆ

2. ระดับกลางแสดงถึงการมาลงคะแนนเสียงเลือกตั้งเพียงอย่างเดียวเท่านั้น

3. ระดับต่ำแสดงถึงการไม่มาลงคะแนนเสียงเลือกตั้งแม้ว่าจะมีส่วนร่วมอื่นๆก็ตาม

ณรงค์ สินสวัสดิ์ (2527,หน้า10) ได้แบ่งระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองจากระดับสูงไประดับต่ำดังนี้

1. ผู้มีตำแหน่งทางการเมืองได้แก่ประธานาธิบดีนายกรัฐมนตรีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรนายกเทศมนตรี

2. ผู้สมัครรับเลือกตั้งในตำแหน่งดังกล่าวข้างต้น

3. การช่วยโฆษณาหาเสียงเช่นการแจกใบปลิวการวางแผนเลือกตั้ง

4. การเข้าร่วมโดยทางอ้อมเช่นการอ่านหนังสือพิมพ์ดูโทรทัศน์เกี่ยวกับปัญหาบ้านเมืองการถกปัญหาการเมืองการติดกระดุมที่มีตราพรรคการเมือง

5. ไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง

6. การไม่ไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้งการไม่รู้ความเป็นไปทางการเมือง

สรุปได้ว่าการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนมีหลายระดับตามแต่บริบทที่ผู้เขียนแต่ละท่านจะหยิบยกขึ้นมาวิเคราะห์เช่นบริบทเชิงพื้นที่ก็จะมีระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นและระดับชาติถึงอย่างไรก็ตามยังสามารถมองลงไปในระดับท้องถิ่นลงไปอีกมากด้วยเหตุนี้หากพิจารณาถึงความมากน้อยเป็นเกณฑ์ในการวัดพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองผู้วิจัยสามารถแบ่งอย่างกว้างๆไว้3ประการได้แก่การมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับมากปานกลางและน้อย

2.3.4 ลักษณะของการมีส่วนร่วมทางการเมือง

ราชกิจจานุเบกษา(2550,หน้า28)ได้กำหนดลักษณะของการมีส่วนร่วมของประชาชนไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช2550มาตรา87ไว้5ประการดังนี้

1. ส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายและวางแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมทั้งในระดับชาติและระดับท้องถิ่น

2. ส่งเสริมและสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการตัดสินใจทางการเมืองการวางแผนพัฒนาทางเศรษฐกิจและสังคมรวมทั้งการจัดทำบริการสาธารณะ

3. ส่งเสริมและสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐทุกระดับในรูปแบบองค์กรทางวิชาชีพหรือตามสาขาอาชีพที่หลากหลายหรือรูปแบบอื่น

4. ส่งเสริมให้ประชาชนมีความเข้มแข็งในทางการเมืองและจัดให้มีกฎหมายจัดตั้งกองทุนพัฒนาการเมืองภาคพลเมืองเพื่อช่วยเหลือการดำเนินกิจกรรมสาธารณะของชุมชนรวมทั้งสนับสนุนการดำเนินการของกลุ่มประชาชนที่รวมตัวกันในลักษณะเครือข่ายทุกรูปแบบให้สามารถแสดงความคิดเห็นและเสนอความต้องการของชุมชนในพื้นที่

5. ส่งเสริมและให้การศึกษาแก่ประชาชนเกี่ยวกับการพัฒนาการเมืองและการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขรวมทั้งส่งเสริมให้ประชาชนได้ใช้สิทธิเลือกตั้งโดยสุจริตและเที่ยงธรรมการมีส่วนร่วมของประชาชนตามมาตรานี้ต้องคำนึงถึงสัดส่วนของหญิงและชายที่ใกล้เคียงกัน

อนึ่งยังระบุเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนไว้ในกฎหมายรัฐธรรมนูญพุทธศักราช2550อย่างชัดเจนตามมาตรา163-165ดังนี้ (ราชกิจจานุเบกษา, 2550,หน้า61-62)

มาตรา163ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งไม่น้อยกว่าหนึ่งหมื่นคนมีสิทธิเข้าชื่อร้องขอต่อประธานรัฐสภาเพื่อให้รัฐสภาพิจารณาร่างพระราชบัญญัติตามที่กำหนดในหมวด 3 และหมวด5แห่งรัฐธรรมนูญนี้

คำร้องขอตามวรรคหนึ่งต้องจัดทำร่างพระราชบัญญัติเสนอมาด้วย

หลักเกณฑ์และวิธีการเข้าชื่อรวมทั้งการตรวจสอบรายชื่อให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ

ในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติตามวรรคหนึ่งสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภาต้องให้ผู้แทนของประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่เข้าชื่อเสนอร่างพระราชบัญญัตินั้นชี้แจงหลักการของร่างพระราชบัญญัติและคณะกรรมาธิการวิสามัญเพื่อพิจารณาร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวจะต้องประกอบด้วยผู้แทนของประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่เข้าชื่อเสนอร่างพระราชบัญญัตินั้นจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสามของจำนวนกรรมาธิการทั้งหมดด้วย

มาตรา 164 ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งจำนวนไม่น้อยกว่าสองหมื่นคนมีสิทธิเข้าชื่อร้องขอต่อประธานวุฒิสภาเพื่อให้วุฒิสภามีมติตามมาตรา 274 ให้ถอดถอนบุคคลตามมาตรา 270 ออกจากตำแหน่งได้

คำร้องขอตามวรรคหนึ่งต้องระบุพฤติการณ์ที่กล่าวหาว่าผู้ดำรงตำแหน่งดังกล่าวกระทำความผิดเป็นข้อๆให้ชัดเจน

หลักเกณฑ์วิธีการและเงื่อนไขในการที่ประชาชนจะเข้าชื่อร้องขอตามวรรคหนึ่งให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

มาตรา 165 ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งย่อมมีสิทธิออกเสียงประชามติ

การจัดให้มีการออกเสียงประชามติให้กระทำได้ในเหตุดังต่อไปนี้

(1) ในกรณีที่คณะรัฐมนตรีเห็นว่ากิจการในเรื่องใดอาจกระทบถึงประโยชน์ได้เสียของประเทศชาติหรือประชาชนนายกรัฐมนตรีโดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรีอาจปรึกษาประธานสภาผู้แทนราษฎรและประธานวุฒิสภาเพื่อประกาศในราชกิจจานุเบกษาให้มีการออกเสียงประชามติได้

(2) ในกรณีที่มีกฎหมายบัญญัติให้มีการออกเสียงประชามติการออกเสียงประชามติตาม (1) หรือ (2) อาจจัดให้เป็นการออกเสียงเพื่อมีข้อยุติโดยเสียงข้างมากของผู้มีสิทธิออกเสียงประชามติในปัญหาที่จัดให้มีการออกเสียงประชามติหรือเป็นการออกเสียงเพื่อให้คำปรึกษาแก่คณะรัฐมนตรีก็ได้เว้นแต่จะมีกฎหมายบัญญัติไว้เป็นการเฉพาะ

การออกเสียงประชามติต้องเป็นการให้ออกเสียงเห็นชอบหรือไม่เห็นชอบในกิจการตามที่จัดให้มีการออกเสียงประชามติและการจัดการออกเสียงประชามติในเรื่องที่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญหรือเกี่ยวกับตัวบุคคลหรือคณะบุคคลจะกระทำมิได้

ก่อนการออกเสียงประชามติรัฐต้องดำเนินการให้ข้อมูลอย่างเพียงพอและให้บุคคลฝ่ายที่เห็นชอบและไม่เห็นชอบกับกิจการนั้นมีโอกาสแสดงความคิดเห็นของตนได้อย่างเท่าเทียมกัน

หลักเกณฑ์และวิธีการออกเสียงประชามติให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการออกเสียงประชามติซึ่งอย่างน้อยต้องกำหนดรายละเอียดเกี่ยวกับวิธีการออกเสียงประชามติระยะเวลาในการดำเนินการและจำนวนเสียงประชามติเพื่อมีข้อยุติ

สุจิต บุญบงการ (2542,หน้า 45-51) ได้อธิบายลักษณะสำคัญของการมีส่วนร่วมทางการเมืองของไทยตั้งแต่ปีพ.ศ. 2475 พอสรุปได้ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมทางการเมืองของไทยที่เห็นได้ชัดเจนและมีความชอบธรรมคือการไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง

2. การมีส่วนร่วมทางการเมืองที่มีขึ้นเป็นครั้งแรกหลังการเปลี่ยนแปลงการปกครองเมื่อวันที่ 24 มิถุนายนพ.ศ. 2475 เป็นการหยิบยื่นให้โดยผู้นำการเปลี่ยนแปลงการปกครองมิได้เกิดขึ้นจากการเรียกร้องของมวลชนทั้งหลายอาจกล่าวได้ว่าประชาชนส่วนใหญ่ในขณะนั้นยังขาดความรู้ความเข้าใจในเรื่องของการมีส่วนร่วมทางการเมืองความตื่นตัวทางการเมืองยังไม่มีมากนัก

3. การมีส่วนร่วมทางการเมืองของไทยนั้นมักมีบทบาทในการสร้างความชอบธรรมแก่การปกครองของผู้นำในการเปลี่ยนแปลงการปกครองเมื่อวันที่ 24 มิถุนายนพ.ศ. 2475 การขยายการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนนั้นนอกจากจะเป็นเป้าหมายของการพัฒนาทางการเมืองให้เป็นสมัยใหม่แล้วคณะผู้ก่อการยังเห็นว่าการมีส่วนร่วมทางการเมืองยังสามารถใช้เป็นที่มาแห่งความชอบธรรมของระบบใหม่ได้อีกด้วย

4. นอกจากการเลือกตั้งแล้วการมีส่วนร่วมทางการเมืองยังมีการแสดงออกในลักษณะการเข้าไปสร้างความสัมพันธ์ส่วนตัวกับผู้นำทางการเมืองรวมทั้งมีการเปลี่ยนแปลงผลประโยชน์กับนักการเมืองเพื่อหวังผลให้รัฐบาลตัดสินใจในทางที่เป็นคุณประโยชน์กับตน

5. การใช้ความรุนแรงทางการเมืองถือว่าการใช้ความรุนแรงทางการเมืองเป็นการมีส่วนร่วมทางการเมืองแบบหนึ่งถือเป็นการใช้กำลังเพื่อมีผลต่อการตัดสินใจของรัฐบาลการใช้กำลังอาจมุ่งเพื่อก่อให้เกิดความเสียหายต่อทรัพย์สินหรือต่อชีวิตก็ได้การใช้ความรุนแรงเป็นเรื่องที่ผิดกฎหมายแต่การใช้ความรุนแรงอาจมีสาเหตุต่างๆกันออกไปตามประเภทของความรุนแรงเช่นมีการประท้วงการรัฐประหารหรือการปฏิวัติเป็นต้น

สรุปได้ว่าลักษณะของการมีส่วนร่วมทางการเมืองมีอยู่ 2 ลักษณะได้แก่การมีส่วนร่วมทางการเมืองโดยตรงเช่นการเข้าไปมีบทบาทในการแสดงออกของกิจกรรมทางการเมืองการเลือกตั้งการรณรงค์ทางการเมืองการลงสมัครรับเลือกตั้งการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองการร่วมประท้วงเป็นต้น

และอีกลักษณะหนึ่งคือการมีส่วนร่วมทางการเมืองโดยอ้อมเช่นการติดตามข่าวสารทางการเมืองการแสดงความสนใจต่อกิจกรรมทางการเมืองถกปัญหาการเมืองการติดกระดุมที่มีตราพรรคการเมืองเป็นต้น

2.1.5 ฐานของการมีส่วนร่วมทางการเมือง

คำว่าฐานหมายถึงกลุ่มหรือองค์กรที่บุคคลสังกัดโดยมีจุดมุ่งหมายตลอดจนวิธีการที่เป็นของตนเองซึ่งแต่ละกลุ่มแต่ละองค์กรต่างก็มีจุดมุ่งหมายและวิธีการที่จะให้ได้มาซึ่งผลอันเป็นที่ปรารถนาอาจคล้ายคลึงกันหรือแตกต่างกันหรืออาจขัดแย้งกับของอีกกลุ่มหนึ่งหรือองค์กรหนึ่งก็ได้การเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองโดยผ่านกลุ่มหรือองค์กรนี้จะสร้างอิทธิพลในลักษณะที่กว้างขวางกว่าการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองของแต่ละบุคคลมากฐานของการเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองมี 4 รูปแบบดังนี้ (สิทธิพันธ์พุทธหุน, 2541,หน้า 166-167)

1.ชนชั้นทางสังคม (Social Class) โดยปกติแล้วพวกที่ร่ำรวยกับพวกที่ยากจนจะมีผลประโยชน์แตกต่างกันและความแตกต่างนี้เองที่นำไปสู่ความขัดแย้งทางการเมืองผู้ที่นำเสนอแนวความคิดขัดแย้งระหว่างชนชั้นที่เด่นที่สุดคือคาร์ลมาร์กซ์

2. กลุ่มชุมชน (Communual Groups) หมายถึงกลุ่มบุคคลที่มีเชื้อชาติศาสนาภาษาและสัญชาติที่เหมือนกันหรือคล้ายคลึงกันเช่นในสังคมที่มีระดับของความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันสูงรูปแบบของการมีส่วนร่วมทางการเมืองของกลุ่มชุมชนจะอยู่ในรูปของสันติวิธีเป็นต้น

3. กลุ่มเพื่อนบ้าน (Neighborhood Group) หมายถึงกลุ่มบุคคลที่ตั้งบ้านเรือนหรือที่อยู่อาศัยอยู่ในบริเวณใกล้เคียงกันเช่นชมรมหมู่บ้านเสรีชมรมหมู่บ้านสหกรณ์เป็นต้น

4. กลุ่มขนาดเล็กหมายถึงกลุ่มบุคคลที่รวมตัวกันโดยมีความผูกพันต่อกันอย่างแน่นแฟ้นเช่นกลุ่มอุปถัมภ์ซึ่งเป็นการจับกลุ่มกันระหว่างบุคคลที่มีฐานะความมั่งคั่งและอิทธิพลไม่เท่าเทียมกันและอยู่ในรูปของการใช้ประโยชน์ระหว่างกันแบบถ้อยทีถ้อยอาศัย

สรุปได้ว่าการมีส่วนร่วมทางการเมืองที่มีประสิทธิภาพสูงควรดาเนินกิจกรรมนั้นผ่านฐานทางการเมืองที่เป็นองค์กรหรือกลุ่มทางการเมืองทั้งที่อยู่ในรูปแบบชนชั้นทางสังคมกลุ่มชุมชนกลุ่มเพื่อนบ้านและกลุ่มขนาดเล็ก

2.2 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง

ปัจจัยที่ทรงอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนนั่นหมายความว่าการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนย่อมจะขึ้นอยู่กับปัจจัยสำคัญหลายประการที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนด้วยดังนี้ (สมบัติธำรงธัญวงศ์, 2549,หน้า 595-604)

1.ระบบการเมือง

1.1 ระบอบประชาธิปไตยเป็นระบบการเมืองที่เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองมากที่สุดกล่าวคือ

- การปกครองระบอบประชาธิปไตยเป็นการปกครองของประชาชนคือการที่ประชาชนเป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตยอำนาจสูงสุดในการปกครองเป็นของประชาชน

- การปกครองระบอบประชาธิปไตยเป็นการปกครองโดยประชาชนคือประชาชนเป็นผู้กำหนดผู้ปกครองผู้ปกครองเป็นตัวแทนที่ได้รับมอบฉันทะจากประชาชนให้เข้ามาทำหน้าที่ในการปกครอง

- การปกครองระบอบประชาธิปไตยเป็นการปกครองเพื่อประชาชนคือการที่ผู้แทนประชาชนที่ได้รับมอบฉันทะให้เข้ามาทำหน้าที่ปกครองจะต้องใช้อำนาจปกครองกระทำการบริหารเพื่อสนองตอบความต้องการของประชาชนให้ประชาชนอยู่ดีกินดี

ระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตยกำหนดให้ประชาชนมีเสรีภาพในทางการเมืองได้แก่การใช้สิทธิในการกำหนดผู้ปกครองการวิพากษ์วิจารณ์ทางการเมืองการผลักดันการตัดสินใจทางการเมืองของรัฐบาลและการชุมนุมเคลื่อนไหวทั้งการคัดค้านหรือสนับสนุนการตัดสินใจของรัฐบาลการเผยแพร่ข้อมูลความคิดความเห็นต่างๆทางการเมืองเป็นต้น

1.2 ระบอบเผด็จการอำนาจนิยมเป็นระบบการเมืองที่กีดกันหรือปิดโอกาสการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนเพราะอำนาจเด็ดขาดมีแต่เพียงผู้เดียวซึ่งมีลักษณะการปกครองดังนี้

- อำนาจการปกครองทั้งหมดเป็นของผู้ปกครองอาจเรียกว่าอำนาจอธิปไตยเป็นของผู้ปกครอง

- ประชาชนถูกตัดขาดออกจากการมีส่วนร่วมทางการเมืองถ้าหากมีก็เกิดขึ้นเฉพาะเป็นคำสั่งของผู้ปกครองให้เพื่อสนับสนุนเจตนารมณ์ของผู้ปกครองเท่านั้น

- ประชาชนถูกปลูกฝังให้เชื่อว่าประชาชนที่ดีจะต้องเชื่อฟังยอมรับและปฏิบัติตามกฎระเบียบที่ผู้ปกครองกำหนด

2. วัฒนธรรมทางการเมือง

ลักษณะของวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยเป็นกระบวนการส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองด้วยความศรัทธาและเชื่อมั่นในคุณค่าของระบอบประชาธิปไตยต้องทำให้ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจและความมุ่งมั่นอย่างจริงใจของผู้นำทางการเมืองและการเรียกร้องอย่างแข็งขันจากประชาชนอย่างกว้างขวางหากปราศจากปัจจัยดังกล่าวการเสริมสร้างให้ประชาชนมีวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยคงต้องอาศัยเวลาที่ยาวนานดังนั้นวัฒนธรรมทางการเมืองการพัฒนาทางการเมืองและการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยมีความสัมพันธ์อันหนึ่งอันเดียวกันที่เป็นเอกภาพจนไม่อาจละทิ้งส่วนใดส่วนหนึ่งได้

3. โครงสร้างทางสังคมและเศรษฐกิจ

ปัจจัยนี้มีผลต่อพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนเช่นระดับการศึกษาของประชาชนในสังคมจะมีผลต่อลักษณะวัฒนธรรมทางการเมืองและพฤติกรรมทางการเมืองของคนสังคมนั้นๆโดยการศึกษาทำให้ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจและมีความสำนึกในบทบาทหน้าที่ของตนที่พึงกระทำต่อระบบการเมืองมากขึ้นนอกจากนี้ยังมีฐานะทางเศรษฐกิจก็เป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่มีอิทธิพลเกี่ยวกับพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนเช่นผู้ที่มีรายได้น้อยประชาชนที่ยากจนจะไม่มีเวลามาสนใจการมีส่วนร่วมทางการเมืองเพราะจะให้ความสำคัญกับการดำรงชีวิตประจำวันในขณะเดียวกันผู้ที่มีฐานะทางเศรษฐกิจดีจะมีแนวโน้มที่จะมีส่วนร่วมทางการเมืองได้มากกว่า

นอกจากปัจจัยจากสิ่งแวดล้อมแล้วยังมีปัจจัยส่วนบุคคลและปัจจัยอื่นๆมาเกี่ยวข้องด้วยซึ่งสามารถอธิบายปัจจัยต่างๆได้ดังนี้

1. ปัจจัยส่วนบุคคลได้แก่อายุเพศระดับการศึกษารายได้และอาชีพซึ่งปัจจัยเหล่านี้ถือว่าเป็นปัจจัยพื้นฐานที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง

2. ปัจจัยเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมทางการเมืองได้แก่พฤติกรรมร่วมทางสังคมระดับการพัฒนาหรือความทันสมัยทางสังคมและเศรษฐกิจการกระทำหรือปฏิกิริยาตอบสนองต่อการมีส่วนรวมของประชาชนโดยผู้นำทางการเมืองหรือผู้แทนของประชาชน

เดวิส เอฟรูทและ**แฟรงค์ แอลวิลสัน**เสนอว่าปัจจัยที่มีอิทธิพล(Influence) ต่อระดับการมีส่วนเกี่ยวข้องทางการเมืองของปัจเจกบุคคลมีอยู่ 3 ประการคือ (David F. Roth & Frank L. Wilson, 1976,PP.159-160,อ้างในโกมินทร์กุลเวชกิจ, 2549,หน้า 38)

1. ปัจจัยส่วนบุคคล (Personal Factors) ได้แก่ทัศนคติ (Attitudes) ความเชื่อ (Beliefs) และลักษณะบุคลิกส่วนบุคคล (Personality Traits) เช่นความรู้สึกมีสมรรถนะส่วนบุคคล (Sense of Personal Efficacy) ทัศนคติทางการเมืองการรับรู้หน้าที่ของพลเมือง (Civic Duties)

2. สภาพการณ์ทางการเมือง (Political Setting) รวมถึงการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองผ่านสื่อสารมวลชน (Mass Media) หรือการติดต่อส่วนบุคคลโครงสร้างของพรรคการเมืองการจัดการของกลุ่มการเมืองเป็นต้น

3. ปัจจัยด้านเศรษฐกิจและสังคม (Socioeconomic Factors)

สิทธิพันธ์ พุทธหุน (2541,หน้า 173-176) ได้สรุปถึงการเข้ามีส่วนร่วมทาการเมืองมีความเกี่ยวเนื่องกับปัจจัยต่างๆมากมายโดยเฉพาะในแวดวงของการพัฒนาทางการเมืองมองกันว่าการเข้ามีส่วนร่วมเป็นลักษณะทางการเมืองที่สำคัญยิ่งของระบบการเมืองที่ทันสมัยและเป็นรากฐานที่สำคัญของระบบการเมืองที่พัฒนาแล้วด้วย

2.3 แนวคิดเกี่ยวกับการเมืองของประชาชน

ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าแนวคิดเกี่ยวกับการเมืองของประชาชนซึ่งคาดว่ามีผลต่อการชี้วัดทางการเมืองของประชาชนที่จะตัดสินใจในการมีส่วนร่วมได้ดังนี้

2.3.1 แนวคิดเกี่ยวกับพฤติกรรมทางการเมือง

การเมืองเป็นเรื่องของทุกคนซึ่งเป็นคำกล่าวที่ไม่เกินจริงอย่างแน่นอนเมื่อเปรียบเทียบกับสถานการณ์ทางการเมืองของไทยในปัจจุบันและผลจากการเมืองนี้เองที่ทำให้ชีวิตของมนุษย์ได้แสดงพฤติกรรมบางอย่างออกมาเช่นการประท้วงเมื่อไม่พอใจกับการบริหารบ้านเมืองของรัฐบาลการต่อต้านและเรียกร้องเมื่อมีนโยบายใดนโยบายหนึ่งมีผลกระทบทางลบกับประชาชนรวมถึงการออกไปใช้สิทธิเลือกตั้งที่ประชาชนได้แสดงพฤติกรรมออกที่ชัดเจนที่สุดและถูกต้องตามกฎหมายสูงสุดของประเทศดังนั้นวิถีชีวิตของมนุษย์ย่อมหนีไม่พ้นจากการเมืองเพราะการเมืองเป็นส่วนหนึ่งของชีวิตมนุษย์ไปแล้ว

จรูญ สุภาพ (2514 ,หน้า 1) กล่าวว่าชีวิตมนุษย์ทุกรูปทุกนามไม่ว่ามนุษย์นั้นจะอยู่ในแห่งหนตำบลใดก็ไม่อาจหลีกพ้นจากอิทธิพลอำนาจหรือแรงกระทบกระเทือนของการเมืองได้ไม่ว่ามนุษย์จะเข้าในในลักษณะหรือกระบวนการในการเมืองหรือไม่ก็ตามพฤติกรรมของมนุษย์ย่อมเกี่ยวหรือผูกพันกับการเมืองอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้

อิทธิพลในการกำหนดพฤติกรรมของมนุษย์มีด้วยกัน 5 ประเภทดังนี้

1.อิทธิพลทางสังคมจากกลุ่มต่างๆซึ่งในระบบสังคมหนึ่งๆจะมีการติดต่อสัมพันธ์ระหว่างคนในสังคมอื่นๆและทุกสังคมจะมีลักษณะพิเศษโดยเฉพาะของตนเองเราแบ่งกลุ่มสังคมเป็น๓ประเภทคือกลุ่มปฐมภูมิสมาชิกในสังคมมีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดเช่นครอบครัวและกลุ่มทุติยภูมิสมาชิกมีความสัมพันธ์กันทางด้านอาชีพและศาสนาส่วนกลุ่มอ้างอิงสมาชิกมีความพยายามเลียนแบบอย่างกันเช่นเลียนแบบค่านิยมและเป้าหมายการดำเนินชีวิตดังนั้นการแสดงออกถึงพฤติกรรมทางการเมืองของกลุ่มเหล่านี้มีความสำคัญดังนี้

1.1 กลุ่มปฐมภูมิ (Primary Group) มีความสำคัญต่อพฤติกรรมทางการเมืองเป็นอย่างยิ่งเพราะมีครอบครัวเป็นหน่วยแรกที่ป้อนกระบวนการเรียนรู้ให้แก่เด็กอบรมสั่งสอนในสิ่งที่ควรไม่ควรเมื่อเด็กเติบโตขึ้นจะมีความรู้สึกรับผิดชอบและรู้หน้าที่ควรปฏิบัติในฐานะพลเมืองดีได้นอกจากนี้ยังมีโรงเรียนที่เป็นองค์การที่สำคัญในการถ่ายทอดค่านิยมความเชื่อและทัศนคติให้แก่เด็กอีกทางหนึ่งด้วย

1.2 กลุ่มทุติยภูมิ (Secondary Group) มีความสำคัญต่อพฤติกรรมทางการเมืองโดยการป้อนข้อมูลข่าวสารและการติดต่อสื่อสารกันในระหว่างกลุ่มเช่นกลุ่มเชื้อชาติกลุ่มศาสนาและกลุ่มข้าราชการเป็นต้น

1.3 กลุ่มอ้างอิง (Reference Group) มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมทางการเมืองเช่นเดียวกันเช่นกลุ่มชนชั้นทางเศรษฐกิจสังคมกลุ่มศาสนากลุ่มเชื้อชาติและกลุ่มชุมชนเป็นต้น

2. อิทธิพลทางสังคมจากชนชั้นในสังคมหมายถึงสถานภาพและชนชั้นซึ่งอาจวัดได้จากอาชีพรายได้และการศึกษาเป็นต้นการศึกษามีความสัมพันธ์โดยตรงกับชนชั้นและพฤติกรรมทางการเมืองกล่าวคือคนที่อยู่ในชนชั้นสูงจะมีพฤติกรรมทางการเมืองคล้ายๆกับผู้ที่มีการศึกษาสูงส่วนความสัมพันธ์ทางด้านเศรษฐกิจคือผู้ที่มีสถานภาพทางสังคมและเศรษฐกิจต่ำจะเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองน้อยกว่าผู้ที่มีสภาพทางสังคมและเศรษฐกิจสูงส่วนผู้ที่อาศัยอยู่ในเมืองหรือชุมชนจะเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองสูงกว่าผู้ที่อยู่นอกเมืองซึ่งเหตุผลในการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองของผู้ที่มีสถานภาพทางสังคมและเศรษฐกิจสูงได้แก่มีกำลังทรัพย์และเวลาที่เกี่ยวเนื่องกับการเมืองทั้งโดยตรงและอ้อม

3. อิทธิพลของบุคลิกภาพต่อพฤติกรรมทางการเมืองการตัดสินใจทางการเมืองและการแสดงออกทางการเมืองของบุคคลสืบเนื่องมาจากสถานภาพทางสังคมมรดกทางวัฒนธรรมและสภาพจิตใจของแต่ละบุคคลเช่นลักษณะความเป็นประชาธิปไตยความสามารถในการควบคุมต้องการอำนาจมีความอดทนอดกลั้นต่อความไม่แน่นอนเป็นต้น

4. อิทธิพลของวัฒนธรรมต่อพฤติกรรมทางการเมืองซึ่งวัฒนธรรมหมายถึงพฤติกรรมทุกอย่างของชีวิตมนุษย์อันเป็นแบบแผนของสังคมที่ยึดมั่นถือปฏิบัติกันทั้งทางเศรษฐกิจการเมืองศาสนาสังคมการทหารและอื่นๆซึ่งอิทธิพลของวัฒนธรรมนี้จะส่งผลที่สำคัญยิ่งต่อความมั่นคงทางการเมืองด้วย

5. อิทธิพลของโครงสร้างต่อพฤติกรรมทางการเมืองคือการเข้าร่วมในทางการเมืองดังจะเห็นได้จากการกำหนดคุณสมบัติผู้ที่มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งซึ่งส่งผลในการจำกัดการเข้าร่วมทางการเมืองของผู้ที่มีการศึกษาต่ำและสถานภาพทางสังคมต่ำด้วย

นอกจากนี้พฤติกรรมทางการเมืองของมนุษย์ที่แสดงออกมายังขึ้นอยู่กับลักษณะนิสัยซึ่งประกอบด้วยความเชื่อค่านิยมและบุคลิกภาพสิ่งกระตุ้นพฤติกรรมและพลังเช่นอาหารเสียงปืนเป็นต้นทัศนคติและสถานการณ์ (ณรงค์ สินสวัสดิ์,2518 ,หน้า 24-36)

สรุปได้ว่าพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนสามารถแสดงออกมาในทางลักษณะภายในของปัจเจกบุคคลได้แก่ความเชื่อทัศนคติค่านิยมและบุคลิกภาพเป็นต้นและแสดงออกโดยอาศัยลักษณะภายนอกที่เป็นสภาวะแวดล้อมได้แก่สถานการณ์ศาสนาการศึกษาการเมืองเศรษฐกิจสังคมและองค์กรต่างๆเป็นต้น

2.3.2 แนวคิดเกี่ยวกับวัฒนธรรมทางการเมือง

แนวปฏิบัติที่ได้วางเป็นแบบอย่างในการยึดมั่นของวิถีการดำเนินงานที่เรียกว่าวัฒนธรรมถูกหยั่งรากลึกลงไปในทางการเมืองอันเป็นแนวทางหนึ่งที่สะท้อนพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนประเทศนั้นๆได้อย่างชัดเจนจนกระทั่งมีการเรียกขานตามแต่ละประเทศเช่นวัฒนธรรมทางการเมืองที่มีประชาธิปไตยแบบไทยๆโดยมีวิถีการดำเนินแบบง่ายๆเชื้อผู้นำยอมรับที่มีการคอรัปชั่นแต่พัฒนาให้ประเทศเจริญได้มีการปฏิวัติล้มล้างกฎหมายรัฐธรรมนูญจนประเทศไทยมีรัฐธรรมนูญมาแล้ว 18 ฉบับเป็นต้นจนทำให้นักวิชาการหลายท่านหันมาให้ความสนใจและศึกษาเกี่ยวกับวัฒนธรรมทางการเมืองที่แตกต่างกันในหลายประเทศแต่มีจุดร่วมที่เป็นไปในทิศทางเดียวกันซึ่งผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลและกำหนดเป็นประเด็นต่างๆเกี่ยวกับวัฒนธรรมทางการเมืองไว้ดังนี้

1) ความหมายของวัฒนธรรมทางการเมือง

อัลมอนด์ (Almond, 1956,P.398) เป็นผู้เริ่มใช้คำว่า “วัฒนธรรมทางการเมือง” (Political Culture) เป็นแนวทางในการอธิบายแบบแผนพฤติกรรมทางการเมืองโดยให้คำหมายของคำว่าวัฒนธรรมทางการเมืองหมายถึงแบบแผนของความเชื่อค่านิยมและทัศนคติของบุคคลต่อระบบการเมืองและส่วนอื่นๆของระบบการเมือง

ลูเชียล ดับเบิลยู.พาย (Pye, 1968,P.218) ให้ความหมายของวัฒนธรรมทางการเมืองไว้ว่าแบบแผนของทัศนคติความเชื่อสภาวะอารมณ์ความรู้สึกซึ่งเป็นสิ่งที่สั่งการและมีความหมายต่อกระบวนการทางการเมืองเป็นกรอบของพฤติกรรมในระบบการเมืองนั้นๆส่วนประกอบของวัฒนธรรมทางการเมืองมีทั้งอุดมคติทางการเมืองและบรรทัดฐานในการดำเนินการของระบบการเมืองกล่าวอีกนัยหนึ่งวัฒนธรรมทางการเมืองโดยระบบการเมืองแต่ละระบบจะปรากฏอยู่ในรูปแบบของมิติทางจิตวิทยาและอัตวิสัยของการเมือง

มิลล์ยิงเกอร์ (Yinger, 1962,PP.380-381) ให้ความหมายของวัฒนธรรมทางการเมืองไว้ว่าทัศนคติและการอบรมที่บุคคลแต่ละคนได้รับจากระบอบการเมืองนั้นๆอันได้แก่ความรู้สึกและค่านิยมต่อระบบการเมืองและการประเมินค่าต่อเหตุการณ์ทางการเมือง

โรเบิร์ต เอ.ดาล (Dahl, 1966,PP.352-355) ให้ความหมายของวัฒนธรรมทางการเมืองไว้ว่าวัฒนธรรมทางการเมืองเป็นปัจจัยในการอธิบายแบบแผนต่างๆอันแตกต่างกันของความขัดแย้งทาง

การเมืองซึ่งลักษณะทางวัฒนธรรมทางการเมืองที่เด่นชัดได้แก่ความรู้สึกหรือการอบรมกล่อมเกลาของบุคคลที่มีต่อระบบการเมืองและบุคคลอื่นๆ

จารอลบี แมนไฮม์ (Jarol B. Manheim, 1975,P.30) ให้ความหมายของคำว่าวัฒนธรรมทางการเมืองไว้ว่าแบบแผนของความเชื่อและทัศนคติที่เกี่ยวกับเป้าหมายทางการเมืองร่วมกันซึ่งปรากฏอยู่ในระบบการเมืองต่างๆซึ่งเป้าหมายที่ว่านั้นคือการมีผลประโยชน์ร่วมกันในขั้นมูลฐานและการประเมินค่าที่เหมือนกันตลอดจนการเห็นพ้องต้องกันจากการได้รับประสบการณ์ทางประวัติศาสตร์อย่างเดียวกัน

เวอร์บา (Verba, 1965,P.516) ให้ความหมายของวัฒนธรรมทางการเมืองไว้ว่าระบบความเชื่อที่เกี่ยวกับแบบแผนของกิจกรรมทางการเมืองและสถาบันทางการเมืองไม่ได้หมายรวมสิ่งต่างๆที่เกิดขึ้นในทางการเมืองแต่หมายถึงสิ่งที่ประชาชนเชื่อในสิ่งที่เกิดขึ้นซึ่งความเชื่อเหล่านี้อาจจะอยู่หลายลักษณะเช่นความเชื่อในแง่ประจักษ์ในวิถีชีวิตที่เป็นจริงทางการเมืองหรืออาจจะเป็นความเชื่อในเป้าหมายหรือค่านิยมที่ควรจะนำมาปฏิบัติใช้ได้

วอล์เตอร์ เอ.โรเซนเบิม (Walter A. Rosenbaum, 1975,P.4) ได้ชี้ให้เห็นว่าวัฒนธรรมทางการเมืองเกิดจากการสะสมบรรดาความโน้มเอียงของประชาชนที่มีต่อองค์ประกอบพื้นฐานของระบบการเมืองซึ่งสามารถแบ่งศึกษาได้เป็น 3 ระดับคือ

1) วัฒนธรรมทางการเมืองเกี่ยวกับความคิดความเชื่อของสมาชิกในสังคมต่อระบบการเมืองเช่นความชื่นชมการปกครองในระบบประชาธิปไตยการยกย่องเสรีภาพและความเท่าเทียมกันของคนในสังคมเป็นต้น

2) วัฒนธรรมทางการเมืองเกี่ยวกับการกระทำเป็นแบบแผนวิธีการปฏิบัติในทางการเมืองเช่นการเลือกตั้งการหาเสียงและการชุมชนประท้วงเป็นต้น

3) วัฒนธรรมทางการเมืองเกี่ยวกับสิ่งประดิษฐ์ซึ่งระบบสังคมได้จัดตั้งขึ้นได้แก่สถาบันการเมืองต่างๆพรรคการเมืองและกลุ่มผลประโยชน์เป็นต้น

ลิขิต ธีรเวคิน (2529,หน้า116) ได้อธิบายถึงวัฒนธรรมทางการเมืองในหลายประเด็นดังนี้

1) วัฒนธรรมทางการเมืองเป็นแบบในการคิดเรื่องการเมืองหรืออำนาจของคนในสังคมหนึ่งซึ่งเป็นทั้งความรู้ความเชื่ออุดมการณ์ค่านิยมทางการเมือง

2) เป็นแบบในการกระทำหรือดำเนินการทางการเมือง

3) เป็นส่วนที่เป็นวัฒนธรรมทางสัญลักษณ์และได้สรุปถึงวัฒนธรรมทางการเมืองว่าความรู้ความเชื่ออุดมการณ์ค่านิยมบรรทัดฐานและสัญลักษณ์รวมทั้งวัตถุทางการเมืองของคนกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งหรือสังคมใดสังคมหนึ่ง

2) ประเภทของวัฒนธรรมทางการเมือง

อัลมอนด์และ**เวอร์บา** (Almond &Verba, 1965,PP.17-23) ได้เปรียบเทียบลักษณะวัฒนธรรมทางการเมืองของกลุ่มคนในสังคมต่างๆสามารถจำแนกออกเป็น 3 ลักษณะคือ

1.วัฒนธรรมทางการเมืองแบบดั้งเดิมเป็นวัฒนธรรมทางการเมืองของบุคคลที่ไม่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับระบบการเมืองเลยไม่มีการรับรู้ไม่มีความเห็นและไม่ใส่ใจระบบการเมืองไม่คิดว่าตนเองมีความจำเป็นต้องมีส่วนร่วมทางการเมืองเป็นวัฒนธรรมทางการเมืองของสังคมดั้งเดิมซึ่งเป็นสังคมที่ยังไม่มีบทบาททางการเมืองในลักษณะของความชำนาญเฉพาะด้านความโน้มเอียงทาง

การเมืองของสมาชิกในสังคมไม่อาจแยกออกจากความโน้มเอียงทางศาสนาและสังคมได้ลักษณะวัฒนธรรมทางการเมืองแบบดั้งเดิมจะพบได้ในกลุ่มคนที่ยากจนและไร้การศึกษาเป็นกลุ่มคนที่ขาดโอกาสในการรับรู้และเข้าใจบทบาทของตนต่อระบบการเมือง

2.วัฒนธรรมทางการเมืองแบบไพร่ฟ้าเป็นวัฒนธรรมทางการเมืองของบุคคลที่มีความรู้ความเข้าใจต่อระบบการเมืองโดยทั่วไปๆไปแต่ไม่สนใจที่จะเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองในทุกกระบวนการและไม่มีความรู้สึกว่าตนเองมีความหมายหรือมีอิทธิพลต่อระบบการเมืองบุคคลเหล่านี้จะยอมรับอำนาจรัฐเคารพเชื่อฟังและปฏิบัติตามกฎหมายบุคคลเหล่านี้จะไม่เรียกร้องไม่เข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองลักษณะวัฒนธรรมทางการเมืองแบบไพร่ฟ้าจะพบได้ในกลุ่มคนชั้นกลางซึ่งมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับระบบการเมืองโดยทั่วไปแต่มีความเชื่อว่าการเมืองเป็นเรื่องของผู้มีอำนาจและบารมีโดยถือว่าตนเองอยู่คนละโลกกับการเมืองเป็นเพียงประชาชนซึ่งอยู่ใต้การบังคับบัญชาและมีหน้าที่จะต้องปฏิบัติตามคำสั่งหรือนโยบายเท่านั้น

3.วัฒนธรรมทางการเมืองแบบมีส่วนร่วมเป็นวัฒนธรรมทางการเมืองของบุคคลที่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับระบบการเมืองเป็นอย่างดีเห็นคุณค่าและความสำคัญในการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองเพื่อควบคุมกำกับและตรวจสอบให้ผู้ปกครองทำการปกครองเพื่อสนองตอบความต้องการของประชาชนบุคคลในสังคมนี้จะมีความรู้สึกว่าเขาสามารถที่จะก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในทางการเมืองได้ลักษณะวัฒนธรรมทางการเมืองแบบมีส่วนร่วมส่วนใหญ่จะพบเห็นได้ในชนชั้นกลางของประเทศอุตสาหกรรมหรือประเทศที่พัฒนาแล้วทั้งนี้เพราะประชาชนส่วนใหญ่เป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตยอย่างแท้จริง

3) ความสำคัญของวัฒนธรรมทางการเมือง

วิวัฒน์ เอี่ยมไพรวัน (2540,หน้า 154-155) ได้อธิบายความสำคัญของวัฒนธรรมทางการเมืองไว้ 3 ประการคือ

1. วัฒนธรรมทางการเมืองเป็นปัจจัยสำคัญในการสร้างเสริมความชอบธรรมทางการเมือง (Political Legitimacy) ให้ระบบการเมืองอันเป็นผลทำให้ระบบการเมืองสามารถดำรงอยู่ได้ประชาชนจะให้ความร่วมมือกับรัฐโดยการเชื่อฟังคำสั่งของประมุขและปฏิบัติตามกฎหมายเพื่อเป็นการรักษาระเบียบของสังคมการเมือง

2. วัฒนธรรมทางการเมืองเป็นปัจจัยสำคัญในการริเริ่มทำให้มีการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองส่วนใหญ่จะเปลี่ยนแปลงในแนวทางของวัฒนธรรมทางการเมืองสมัยใหม่ที่ได้รับอิทธิพลมาจากวัฒนธรรมทางการเมืองของกลุ่มประเทศตะวันตกเพื่อแก้ไขปัญหาของชาติและสนองความต้องการของประชาชนอย่างมีประสิทธิภาพ

3. วัฒนธรรมทางการเมืองเป็นปัจจัยสำคัญของการพัฒนาการทางการเมืองหากสังคมการเมืองใดที่ประชาชนมีวัฒนธรรมทางการเมืองที่สอดคล้องกับเป้าหมายของอุดมการณ์ทางการเมืองของสังคมนั้นก็สามารถนำอุดมการณ์ทางการเมืองนั้นมาชี้นำเป็นแนวทางปฏิบัติที่สอดคล้องกับวัฒนธรรมทางการเมืองของประชาชนเพื่อบรรลุเป้าหมายของอุดมการณ์ทางการเมืองนั้น

สมบัติ ธำรงธัญวงศ์ (2549,หน้า 662) ได้อธิบายถึงความสำคัญของวัฒนธรรมทางการเมืองว่าการที่สังคมการเมืองของประเทศกำลังพัฒนาที่มีแตกเพียงสถาบันทางการเมืองตามรูปแบบการปกครองในระบอบประชาธิปไตยเพียงอย่างเดียวยังไม่เพียงพอที่จะส่งผลให้สังคมการเมืองดังกล่าว

พัฒนาการทางการเมืองไปสู่ความเป็นประชาธิปไตยที่แท้จริงได้จำเป็นที่จะต้องเสริมสร้างให้ประชาชนในสังคมมีวัฒนธรรมทางการเมืองที่สอดคล้องต้องกันมาสนับสนุนด้วย

4) องค์ประกอบของวัฒนธรรมทางการเมือง

Walter A. Rosenbaum (1975,PP.6-7) ได้อธิบายองค์ประกอบหลักของวัฒนธรรมทางการเมืองซึ่งเป็นรากฐานสำคัญในการสร้างระเบียบแบบแผนทางการเมืองของคนในประเทศชาติหนึ่งๆ ได้ส่วนประกอบที่เป็นแกนของแนวโน้มทัศนคติหรือความโน้มเอียงที่มีต่อปัจจัยต่างๆในระบบการเมือง ได้แก่

1. ความโน้มเอียงที่มีต่อโครงสร้างทางการปกครองแบ่งได้เป็น2ประเภทได้แก่

1.1 ความโน้มเอียงที่มีต่อระบบการปกครองหมายความว่าการที่ “ปัจเจกชน” ประเมินค่าและให้การตอบสนองต่อสถาบันการปกครองหลักของสังคมอย่างไร

1.2 ความโน้มเอียงที่มีต่อปัจจัยนำเข้าและปัจจัยส่งออกหมายความว่าปัจเจกชนรู้สึกและตอบสนองต่อข้อเรียกร้องต่างๆที่มุ่งหวังต่อการได้มาซึ่งนโยบายสาธารณะและการตัดสินใจอย่างไร

2. ความโน้มเอียงที่มีต่อปัจจัยต่างๆในระบบการเมืองแบ่งได้เป็น3ประเภทได้แก่

2.1ความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันทางการเมืองหมายความว่าความรู้สึกเป็นเจ้าของหน่วยงานการปกครอง (ชาติรัฐเมืองชุมชน) และรู้สึกว่าเป็นส่วนหนึ่งของสังคมที่ต้องมีความจงรักภักดีผูกพันหรือมีภาระหน้าที่ต่อหน่วยปกครองด้วย

2.2 ความไว้วางใจทางการเมืองหมายความว่าขอบเขตทัศนคติของบุคคลที่เกี่ยวกับความรู้สึกที่เปิดกว้างร่วมมือและอดกลั้นต่อการทำงานร่วมกับผู้อื่นในฐานะที่ตนเป็นเมืองร่วมกันโดยเฉพาะอย่างยิ่งความไว้วางใจในทางการเมืองที่แสดงออกต่อความเชื่อของบุคคลว่าบุคคลอื่นหรือกลุ่มอื่นมีความหมายต่อเขาในทางที่ดีในการมีชีวิตการเมืองร่วมกัน

2.3การยึดถือกติกา หมายความว่าแนวความคิดของบุคคลที่ยอมรับและปฏิบัติตามระเบียบกฎหมายของสังคม

3. ความโน้มเอียงของบุคคลที่มีต่อกิจกรรมทางการเมืองแบ่งออกเป็น2ประเภทได้แก่

3.1 ความสามารถทางการเมืองหมายความว่าบุคคลได้เข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองในฐานะที่ตนเป็นพลเมืองบ่อยครั้งเพียงใดกล่าวคือบุคคลได้ใช้ทรัพยากรทางการเมืองที่เขามีอยู่เพื่อกิจกรรมทางการเมืองเพียงใดซึ่งในกรณีนี้หมายความถึงการประเมินคุณค่าความรู้ความสามารถของเขาในการใช้ทรัพยากรทางการเมืองด้วย

3.2 ความมีประสิทธิภาพทางการเมืองการมีความรู้สึกว่าการดำเนินการทางการเมืองของปัจเจกบุคคลส่งผลกระทบต่อระบบการเมืองหรือไม่ซึ่งหมายถึงความเชื่อที่ว่าการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองเป็นสิ่งที่เป็นไปได้และการเปลี่ยนแปลงนั้นๆสามารถทำให้สำเร็จได้โดยประชาชนซึ่งก็คือบุคคลมีสำนึกในประสิทธิภาพทางการเมืองของตนนั่นเอง

สรุปได้ว่าวัฒนธรรมทางการเมืองหมายถึงระบบทางความคิดความเชื่อทัศนคติและแนวคิดทางการเมืองที่สั่งสมมากับบุคคลแต่ละยุคแต่ละสมัยจนกลายเป็นแบบแผนแนวทางการปฏิบัติทางการเมืองโดยเป้าหมายคือการบรรลุผลประโยชน์ร่วมกันซึ่งวัฒนธรรมทางการเมืองจะมีความสำคัญต่อการพัฒนาการทางการเมืองของปัจเจกบุคคลอย่างมากแต่ถึงอย่างไรวัฒนธรรมทางการเมืองก็สามารถเปลี่ยนแปลงได้แตกต่างกันได้ขึ้นอยู่กับปัจเจกบุคคลที่ได้อบรมกล่อมเกลาทางการเมืองกลุ่มบุคคลเช่น

กลุ่มชนชั้นรากหญ้า(ล่าง) กลุ่มชนชั้นกลางและกลุ่มชนชั้นสูงจะมีแนวคิดวัฒนธรรมทางการเมืองที่แตกต่างกันไปทั้งนี้รวมถึงปัจจัยความโน้มเอียงที่มีต่อโครงสร้างทางการปกครองความโน้มเอียงที่มีต่อปัจจัยต่างๆในระบบการเมืองและความโน้มเอียงของบุคคลที่มีต่อกิจกรรมทางการเมืองด้วย

2.3.5 แนวคิดเกี่ยวกับค่านิยมพื้นฐานทางการเมืองแบบประชาธิปไตย

การเมืองการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยเป็นระบอบการเมืองที่มีมาตั้งแต่สมัยโบราณย่อมสามารถสะท้อนแนวคิดเกี่ยวค่านิยมอันเป็นพื้นฐานทางการเมืองแบบประชาธิปไตยไว้อย่างหลากหลายเพื่อให้เป็นแนวทางการยึดปฏิบัติของคนรุ่นหลังตลอดมาดังนั้นในหัวข้อนี้จึงสามารถอธิบายสาระสำคัญต่างๆของประชาธิปไตยอันสะท้อนถึงค่านิยมทางการเมืองได้ดังนี้

2.3.5.1 ความหมายของประชาธิปไตย

ธรรมเนียมการปกครองระบอบประชาธิปไตยของไทยที่กล่าวถึงกันทุกวันนี้เป็นการอ้างอิงของชาติตะวันตกที่ได้รับการถ่ายทอดวัฒนธรรมมากจากสมัยกรีกโบราณอีกต่อหนึ่งกล่าวคือราว2,500ปีมาแล้วนั่นเองซึ่งแม้แต่คำว่าประชาธิปไตยก็มาจากคำว่า “ประชา+อธิปไตย” ภาษาอังกฤษว่า Democracy ซึ่งมาจากภาษากรีกว่าDemokratia (Demos คือประชาชนและCratosคือการปกครอง) ความหมายดั้งเดิมตามอริสโตเติ้ล (Aristotle) ให้คำจำกัดความไว้ว่าประชาธิปไตยคือสภาวะที่คนที่เป็นไทยและคนยากจนซึ่งมีจำนวนข้างมากในสังคมได้รับมอบหมายให้กุมอำนาจของรัฐไว้ในมือประชาธิปไตยที่บริสุทธิ์ที่สุดได้รับการเรียกเช่นนั้นได้ก็เพราะมีสภาพแห่งความเสมอภาคปรากฏอยู่ในที่นั้นและกฎหมายของรัฐมุ่งรับรองความเสมอภาคนั้นและเพราะว่าคนยากจนจะไม่ต้องอยู่ภายใต้บังคับของกฎหมายต่ำต้อยกว่าคนร่ำรวยหรือว่าอำนาจสูงสุดจะไม่ต้องอยู่ในกำมือของฝ่ายใดแต่ทั้งสองฝ่ายจะมีส่วนใช้อำนาจนั้นด้วยกันถ้าตามที่คนส่วนใหญ่เห็นว่าเสรีภาพและความเสมอภาคจะมีอยู่ในประชาธิปไตยแล้วทุกแผนการของรัฐบาลก็จะต้องเปิดประตูให้แก่ทุกคนดังนั้นที่ใดที่เป็นประชาชนเป็นฝ่ายข้างมากและสิ่งที่พวกเขาลงคะแนนแล้วจะเป็นกฎหมายจึงเป็นข้อพิสูจน์ได้ว่าในสภาวะเช่นนั้นก็ควรจะเรียกได้ว่าเป็นประชาธิปไตย (อมรรักษาสัตย์และคณะ, 2543,หน้า 9-10) และทั้งนี้คนจำนวนไม่น้อยในโลกปัจจุบันที่เรียนรู้ความหมายของประชาธิปไตยจากสุนทรพจน์ของประธานาธิบดีอับราอัมลินคอล์น (Abraham Lincoln) ที่เก็ตติสเบอร์กเมื่อค.ศ. 1864 ที่กล่าวไว้ว่าประชาธิปไตยคือการปกครองของประชาชนโดยประชาชนและเพื่อประชาชน (Government Of The People, By The People And For The People) นอกจากนี้เอเลียต (Elyot) ได้นิยามไว้ในปีค.ศ. 1531 ว่าประชาธิปไตยคือรูปแบบการปกครองประเภทหนึ่งซึ่งใช้กันในหมู่ชาวเอเธนส์ซึ่งถือเอาความเสมอภาค (Equalitie) เป็นลักษณะสำคัญของประชาชนการปกครองในลักษณะนี้เรียกในภาษากรีกว่า Democratiaซึ่งเท่ากับความหมายในภาษาละตินว่าPopularis Potential และในภาษาอังกฤษเรียกว่าการปกครองของสามัญชน (Comminaltie) (สมเกียรติวันทะนะ, 2544,หน้า 175-176)

สรุปได้ว่าความหมายของคำว่าประชาธิปไตยหมายถึง “การปกครองเป็นของประชาชนส่วนใหญ่ของประเทศที่อยู่บนพื้นฐานของความเป็นธรรมและเสมอภาค”

2.3.5.2 หลักการสำคัญของประชาธิปไตย

การให้สัมภาษณ์ของ ศ.ดร.ลิขิตธีรเวคิน ในหนังสือพิมพ์ผู้จัดการออนไลน์วันที่ 26 เมษายน 2549 ซึ่งได้กล่าวถึงหลักการประชาธิปไตยไว้อย่างสนใจซึ่งหลักการนี้เหมาะสมกับนักการเมืองอย่างยิ่ง

โดยมีใจความว่า (ลิขิตธีรเวคิน, 2553,ออนไลน์)หลักการประชาธิปไตย 12 ประการที่นักการเมืองต้องเข้าใจและยึดถือ

1. อำนาจอธิปไตยเป็นของปวงชน (Popular Sovereignty) ระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตยคือระบบที่ประชาชนมีอำนาจอธิปไตยและมอบหมายให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่มาจากการเลือกตั้งทำหน้าที่แทนตนการเลือกตั้งจึงเป็นการแสดงออกถึงสิทธิและอำนาจของประชาชนจนมีคำกล่าวว่าเสียงของประชาชนคือเสียงของสวรรค์

2. สิทธิเสรีภาพ (Rights And Freedom) เป็นหัวใจสำคัญของระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตยสิทธิดังกล่าวต้องกำหนดในรัฐธรรมนูญและการบังคับกฎหมายเจ้าหน้าที่ของรัฐได้แก่ผู้ดำรงตำแหน่งบริหารและข้าราชการประจำที่มีอำนาจตามกฎหมายจะต้องยึดถือตัวบทกฎหมายอย่างเคร่งครัดไม่ละเมิดสิทธิเสรีภาพของประชาชนเพราะถ้ามีการกระทำดังกล่าวก็เท่ากับละเมิดเจ้าของอำนาจอธิปไตย

3. ความเสมอภาค (Equality) ความเสมอภาคภายใต้ระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตยถือว่าทุกคนเสมอภาคเท่ากันหมดหนึ่งคนมีสิทธิลงคะแนนเสียงได้หนึ่งเสียง (One Man One Vote) ความเสมอภาคดังกล่าวนี้หมายถึงความเสมอภาคทางการเมืองและความเสมอภาคต่อหน้ากฎหมาย (Equality Before The Law) การเลือกปฏิบัติด้วยเหตุผลอันใดก็ตามถือว่าขัดต่อหลักการประชาธิปไตย

4. หลักนิติธรรม (The Rule Of Law) ได้แก่การใช้กฎหมายในการบริหารประเทศโดยกฎหมายดังกล่าวนั้นต้องผ่านกระบวนการร่างกฎหมายอย่างถูกต้องและหลักของกฎหมายนั้นต้องเป็นกฎหมายที่คำนึงถึงสิทธิเสรีภาพและอำนาจอธิปไตยของประชาชนโดยกระบวนการยุติธรรม (Due Process Of Law) จะต้องเป็นไปตามครรลองหลักนิติธรรม (The Rule Of Law) จึงต่างจาก The Rule By Law ซึ่งหมายถึงการใช้กฎหมายเป็นเครื่องมือในการบริหารประเทศโดยไม่คำนึงถึงหลักการประชาธิปไตยและบ่อยครั้งก็กลายเป็นการบริหารงานโดยตัวบุคคล (The Rule By Men) มากกว่าหลักการ

5. ค่านิยมและจิตวิญญาณความเป็นประชาธิปไตย (The Democratic Ethos) ซึ่งหมายถึงค่านิยมที่ได้รับการอบรมตั้งแต่ครอบครัวสถาบันการศึกษาและทางสังคมให้มีความเชื่อและศรัทธาในระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตยมีพฤติกรรมที่เป็นประชาธิปไตยมองคนอื่นด้วยสายตาที่เสมอภาคทั้งหมดนี้ถือได้ว่าเป็นการพัฒนาจิตวิญญาณประชาธิปไตยซึ่งเป็นส่วนสำคัญอย่างยิ่งต่อความสำเร็จของการพัฒนาและธำรงไว้ซึ่งระบบประชาธิปไตย

6. ความอดทนอดกลั้น (Tolerance) ความใจกว้าง (Open-Mindedness) และความมีน้ำใจนักกีฬา (Sporting Spirit) ทั้งหมดนี้เป็นหัวใจสำคัญของสังคมประชาธิปไตยเพราะในสังคมประชาธิปไตยนั้นจะต้องยอมรับความแตกต่างทั้งในเชื้อชาติศาสนาภาษาขนบธรรมเนียมประเพณีจุดยืนและความคิดเห็นทางการเมืองของคนในสังคมการรู้แพ้รู้ชนะเปิดกว้างรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นโดยเฉพาะอย่างยิ่งนักปราชญ์ราชบัณฑิตและผู้มีประสบการณ์เพื่อนำมาประมวลใช้ให้เป็นประโยชน์ในการทำงานที่สำคัญอะไรที่ตนไม่ชอบและไม่พอใจแต่ตราบเท่าที่ไม่กระทบต่อสิทธิของตนก็ต้องยอมให้สิ่งนั้นปรากฏอยู่เพราะเป็นสิทธิส่วนบุคคลภายใต้ระบบที่มีความเสมอภาค

7. ระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตยคือกรรมวิธี (Means) เพื่อเป้าหมายทางการเมือง แต่ขณะเดียวกันระบบประชาธิปไตยก็เป็นเป้าหมายอันสูงส่ง (Noble End) ในตัวของมันเองการมองว่าระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตยเป็นเฉพาะกรรมวิธีหรือ Means จึงไม่ถูกต้องถึงแม้ว่า End คือผลประโยชน์จะตกต่อสังคมก็ตามเพราะถ้าทำลายกระบวนของความถูกต้องแม้จะส่งผลในทางบวกต่อสังคมแต่ถ้ามีผลกระทบในทางลบต่อระบบก็จะเป็นการทำลายเป้าหมายอันสูงส่งของระบบประชาธิปไตยอันเป็นสิ่งที่ไม่พึงปรารถนาอย่างยิ่งประชาธิปไตยจึงเป็นทั้งกรรมวิธี (Means) และเป้าหมาย (End) ในตัวของมันเองทั้งสองส่วนนี้ต้องไปด้วยกัน

8. ผู้ดำรงตำแหน่งบริหารระดับสูงทั้งในนิติบัญญัติบริหารและศาลรัฐธรรมนูญจะต้องตระหนักว่าตนเป็นผู้ซึ่งได้รับอาณัติจากประชาชนดังนั้นผลประโยชน์สูงสุดจะต้องเป็นผลประโยชน์ที่เอื้ออำนวยต่อผลประโยชน์ของประชาชนส่วนใหญ่การกระทำอันใดขัดต่อผลประโยชน์ของประชาชนซึ่งเป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตยการนั้นย่อมไม่ถูกต้องนอกจากนั้นยังต้องมีความรู้สึกว่าสิ่งที่ตนทำอยู่นั้นเป็นการประกอบภารกิจศักดิ์สิทธิ์ (Sacred Mission) หรือหน้าที่อันสูงส่ง (Noblesse Oblige) เพื่อประชาชนเพื่อชาติและแผ่นดิน

9. ผู้ซึ่งดำรงตำแหน่งบริหารระดับสูงทั้งในนิติบัญญัติบริหารตุลาการจำเป็นอย่างยิ่งต้องยึดถือหลักจริยธรรมทางการเมืองรวมตลอดทั้งมารยาททางการเมืองโดยจะต้องกระทำหน้าที่อย่างซื่อสัตย์สุจริตคำนึงถึงผลดีผลเสียที่จะเกิดต่อประชาชนชาติและบ้านเมืองเสียสละความสุขส่วนตัวเพื่อส่วนรวมเพราะงานการเมืองเป็นงานอาสาสมัครที่ได้รับมอบหมายจากประชาชน

10. ภายใต้ระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตยการกระทำอันใดก็ตามต้องคำนึงถึงหลักการใหญ่ๆดังต่อไปนี้คือความถูกต้องตามกฎหมาย (Legality) ความชอบธรรมทางการเมือง (Legitimacy) ความถูกต้องเหมาะสม (Decency) ความน่าเชื่อถือ (Credibility) ทั้งหลายทั้งปวงดังกล่าวจะทำให้งานที่รับผิดชอบอยู่นั้นประสบความสำเร็จการมุ่งเน้นไปที่ตัวบทกฎหมายตามลายลักษณ์อักษรแต่เพียงอย่างเดียวเป็นสิ่งที่ไม่พอเพียงการกระทำอันใดที่ไม่เหมาะสมแม้จะถูกต้องตามกฎหมายก็จะขาดความชอบธรรมทางการเมืองอันจะส่งผลถึงความน่าเชื่อถือของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองในที่สุด

11. การบริหารบ้านเมืองจะต้องอิงหลักธรรมรัฐาภิบาล (Good Governance) ซึ่งได้แก่ความชอบธรรมทางการเมือง (Legitimacy) ความโปร่งใส (Transparency) การมีส่วนร่วมของประชาชน (Participation) ความรับผิดชอบเปิดให้ไล่เบี้ยได้ (Accountability) และความมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล (Efficiency And Effectiveness) ซึ่งหมายถึงการกระทำนั้นต้องส่งผลในทางบวกทั้งในแง่ผลได้ (Output) และผลลัพธ์ (Outcome)

12. ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองโดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้บริหารระดับสูงซึ่งสามารถนำประเทศชาติและสังคมไปสู่ความเจริญหรือไปสู่ความเสียหายในด้านต่างๆทั้งในแง่การเมืองสังคมเศรษฐกิจอุดมการณ์ศรัทธาและความเชื่อในระบบฯลฯต้องเป็นบุคคลที่เปี่ยมไปด้วยคุณสมบัติอันได้แก่การมีอุดมการณ์ทางการเมือง (Political Ideology) การมีจริยธรรมทางการเมือง (Political Ethics) การมีความรู้ทางการเมือง (Political Knowledge) การมีประสาทสัมผัสทางการเมือง (Political Sense) และการเข้าใจอารมณ์ทางการเมือง (Political Mood) ของประชาชนอย่างถูกต้องนอกจากนั้นยังต้องบริหารประเทศโดยคำนึงถึงหลักนิติธรรมและคุณสมบัติอื่นๆที่กล่าวมา 11 ข้อ

เบื้องต้นเพื่อจะธำรงไว้ซึ่งความชอบธรรมที่จะดำรงตำแหน่งบริหารและการใช้อำนาจรัฐ (Moral Authority) ผู้ใดก็ตามที่ขาดหลักการข้อที่ 12 ดังกล่าวมานี้ย่อมจะเสียความชอบธรรมทางการเมืองในการดำรงตำแหน่งทางการเมือง

จากหลักการดังกล่าว **วรทิพย์ มีมาก**และ**คณะ** (2547,หน้า 47-49) ได้นำเสนอหลักการของประชาธิปไตยไว้อย่างน่าศึกษาอย่างมากเช่นเดียวกันดังนี้

1. หลักความเสมอภาคได้แก่

1.1 ความเสมอภาคทางการเมืองหมายถึงประชาชนทุกคนสามารถเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองได้อย่างเท่าเทียมกันเช่นการไปสมัครรับเลือกตั้งประชาชานที่มีคุณสมบัติครบถ้วนตามกฎหมายกำหนดสามารถไปลงสมัครรับเลือกตั้งได้หรือการไปใช้สิทธิเลือกตั้งประชาชนที่มีสิทธิออกเสียง1 คนไม่ว่าจะรวยจะจนไม่ว่ามีหรือไม่มียศฐาบรรดาศักดิ์ไม่ว่าจะมีสีผิวใดก็สามารถเลือกผู้แทนราษฎรได้1คนเหมือนกันไม่มีคนใดมีสิทธิออกเสียงได้มากกว่า1เสียงหรือออก1เสียงแต่เลือกผู้แทนราษฎรได้มากกว่า1คน

1.2 ความเสมอภาคทางเศรษฐกิจหมายถึงบุคคลไม่ว่าจะรวยหรือจนไม่ว่ามีหรือไม่มียศฐาบรรดาศักดิ์ไม่ว่าจะมีสีผิวใดต้องไม่ถูกกีดกันในการประกอบอาชีพหรือการทำงานไม่มีการให้อภิสิทธิ์แก่บุคคลใดบุคคลหนึ่งเป็นการเฉพาะและการแข่งขันในการประกอบการต้องเป็นไปอย่างเสรีและเป็นธรรมไม่มีการผูกขาดทางการเค้าหรือให้ประโยชน์เฉพาะพวกพ้องของคน

1.3ความเสมอภาคทางโอกาสหมายถึงบุคคลสามารถจะได้รับการศึกษาการรักษาพยาบาลและการให้บริการต่างๆจากรัฐอย่างเท่าเทียมกัน

2. หลักสิทธิและเสรีภาพสิทธิเป็นเรื่องของประโยชน์ที่บุคคลจะได้รับตามกฎหมายเช่นสิทธิในทรัพย์สินการศึกษาและการรักษาพยาบาลเป็นต้นเสรีภาพจะเป็นเรื่องของความเป็นอิสระในการกระทำกิจกรรมต่างๆตามที่บุคคลต้องการภายใต้ขอบเขตของกฎหมายเช่นการเขียนการพูดการพิมพ์การโฆษณาการจัดตั้งสมาคมและพรรคการเมืองเป็นต้น

3. หลักนิติธรรมหมายถึงการใช้กฎหมายเป็นหลักในการบริหารประเทศบุคคลทุกคนต้องอยู่ภายใต้กฎหมายเจ้าหน้าที่ของรัฐต้องใช้กฎหมายต่อทุกคนอย่างเท่าเทียมกันโดยไม่มีการเลือกปฏิบัติการดำเนินคดีกับบุคคลต้องกระทำผ่านทางกระบวนการยุติธรรมไม่ใช้ “ศาลเตี้ย” และ “กฎหมาย” ต้องอยู่เหนือ “กฎหมู่” ผู้กระทำผิดต้องได้รับการลงโทษตามความผิดที่ได้กระทำลงไป

4. หลักการยอมรับเสียงส่วนใหญ่และเคารพเสียงส่วนน้อยความคิดเห็นของบุคคลในสังคมย่อมแตกต่างกันได้แต่เมื่อมีการตัดสินใจเพื่อดำเนินการอย่างใดอย่างหนึ่งหลังจากการอภิปรายเพื่อแสดงความคิดเห็นกันแล้วบุคคลจะยอมรับมติของเสียงข้างมากที่มีพื้นฐานของเหตุและผลมิใช่ “พวกมากลากไป” แต่ขณะเดียวกันก็ยอมรับในเสียงส่วนน้อยโดยมไม่มองว่าความเห็นของเสียงส่วนน้อยเป็นสิ่งที่ไม่ถูกต้องหรือเยาะเย้ยถากถางหรือถือว่าสมาชิกเสียงส่วนน้อยเป็นศัตรู

5. การมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยการเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองถือเป็นสิ่งที่มีความสำคัญการเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองสามารถทำได้ในรูปแบบใดรูปแบบหนึ่งดังนี้

5.1 การมีส่วนร่วมในรูปแบบของกลุ่มผลประโยชน์

5.2 การมีส่วนร่วมในรูปแบบของพรรคการเมือง

5.3 การมีส่วนร่วมในรูปแบบของการไปใช้สิทธิเลือกตั้งซึ่งประเทศนั้นจะเป็นประชาธิปไตยอย่างแท้จริงการไปใช้สิทธิเลือกตั้งในรูปแบบของประชาธิปไตยที่แท้จริงนั้นต้องมีลักษณะดังนี้

- การใช้สิทธิโดยอิสระกล่าวคือการไปออกเสียงต้องเกิดจากความสมัครใจไม่ได้เกิดมาจากการบังคับหรือข่มขู่หรือสัญญาว่าจะให้ผลตอบแทนในการไปออกเสียง

- การเลือกตั้งโดยลับการออกเสียงต้องกระทำในคูหาเลือกตั้งแต่เพียงลำพังโดยไม่มีผู้อื่นอยู่ร่วมด้วยเฉพาะผู้กาบัตรเท่านั้นที่จะทราบว่าตนเองออกเสียงให้แก่ผู้สมัครคนใดการออกเสียงเลือกตั้งของบุคคลไม่สามารถประกาศให้ทราบเป็นการทั่วไปได้

- ความเสมอภาคในการเลือกตั้งบุคคลแต่ละคนมีสิทธิออกเสียงได้คนละหนึ่งเสียงเท่านั้นบัตรที่มีการกาหมายเลขมากกว่าหนึ่งหมายเลขถือเป็นบัตรเสียง

- ความเป็นกลางบุคคลที่เข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องในการเลือกตั้งทุกคนต้องปฏิบัติหน้าที่อย่างเที่ยงธรรมไม่ลำเอียงเข้าข้างฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง

5.4การมีส่วนร่วมในรูปแบบของการแสดงออกบุคคลมีเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นการเขียนการพูดการโฆษณาการพิมพ์ซึ่งการแสดงออกเหล่านี้อาจอยู่ในรูปแบบของการวิพากษ์วิจารณ์ตามสื่อต่างๆร้านกาแฟบ้านเรือนสถานที่สาธารณะฯลฯ

สำหรับการเข้าไปมีส่วนร่วมของประชาชนนี้ถือเป็นหัวใจสำคัญของการบริหารตามระบอบประชาธิปไตยประชาชนต้องตระหนักว่าตนเองเป็นเจ้าของประเทศและต้องเข้าไปรับผิดชอบในกิจการบ้านเมืองในทุกโอกาสที่สามารถกระทำได้ประชาชนต้องไม่ละเลยหรือเพิกเฉยการกระทำหน้าที่ในฐานะพลเมืองดีของสังคมหน้าที่สำคัญยิ่งของประชาชนคือการสร้างเสริมคนดีให้เข้ามาบริหารบ้านเมือง

สรุปได้ว่าหลักการที่สำคัญของประชาธิปไตยคือ จะต้องประกอบด้วยหลักความเสมอภาคเท่าเทียมและเป็นธรรมหลักสิทธิเสรีภาพหลักความเคารพซึ่งกันและกันหลักของการปกครองอย่างมีส่วนร่วมของประชาชนหลักการยอมรับอำนาจอธิปไตยเป็นของประชาชนการแสดงประชามติและหลักการยอมรับเสียงส่วนใหญ่เคารพเสียงส่วนน้อยนอกจากนี้ต้องยึดหลักของการร่วมรับผิดชอบในการเป็นเจ้าของประเทศของทุกคน

2.3.6 แนวคิดเกี่ยวกับอุดมการณ์ทางการเมืองแบบประชาธิปไตย

คำว่า “อุดมการณ์” (Ideology) ถูกกำหนดขึ้นมาใช้เป็นครั้งแรกโดยนักคิดชาวฝรั่งเศสชื่อ Antoine Destult De Tracy(1754-1836) ในช่วงปี 1796-8 ซึ่งตามความหมายดั้งเดิมของ De Tracy คำนี้เกิดจากการประกอบด้วยคำภาษากรีกคือ “Eidos” และ “Logos” เข้าด้วยกันโดยหมายถึงศาสตร์ที่ว่าด้วยความคิดของมนุษย์ De Tracy ก็เหมือนกับนักปราชญ์ในยุคแห่งความรู้แจ้ง (Enlightenment) คนอื่นๆอีกหลายคนที่เชื่อมั่นว่าเหตุผล (Reason) จะเข้ามามีบทบาทต่อชีวิตมนุษย์แทนที่ความศรัทธาทางศาสนา (Faith) ที่เคยครอบงำความคิดจิตใจของมนุษยชาติมาก่อนเป็นเวลายาวนานยิ่งกว่านี้เขามีความมั่นใจถึงขนาดที่ว่าศาสตร์ที่ชื่ออุดมการณ์นี้โดยเนื้อแท้แล้วก็เป็นสาขาหนึ่งของวิชาสัตววิทยา (Zoology) นั่นเองกล่าวคือเป็นวิชาที่เราสามารถศึกษาค้นคว้าได้ในเชิงประจักษ์ (Empirical Study) เพราะความคิดอ่านของมนุษย์ก็มีพื้นฐานมาจากลักษณะทางสรีระของมนุษย์นั่นเองในเมื่อเราสามารถวิจัยหากฎเกณฑ์ทางสรีรวิทยาได้เราก็ควรจะหากฎเกณฑ์ในการก่อกำเนิด

และเติบโตของของความคิดได้เช่นกันกล่าวในเชิงเทียบเคียงได้อีกอย่างหนึ่งว่าถ้าไอแซกนิวตัน (Isaac Newton, 1642-1727) สามารถค้นพบกฎแห่งความโน้มถ่วงซึ่งเป็นกุญแจสำคัญในการไขไปสู่ความลี้ลับของจักรวาลได้ทำไมมนุษย์เราจะค้นพบกฎที่บงการความคิดของมนุษย์บ้างไม่ได้สิ่งที่ De Tracy ต้องการและเขามองว่าตัวเขาเองกำลังแบกรับภารกิจอันนั้นอยู่ก็คือ “นิวตันในทางศาสตร์แห่งความคิด” และนี้คือความใฝ่ฝันและความหมายดั้งเดิมของคำว่า “อุดมการณ์” ซึ่งหมายถึงศาสตร์แห่งความคิดที่ศึกษาได้ในเชิงประจักษ์ (สมเกียรติ วันทะนะ, 2544,หน้า 1)

2.3.6.1 ความหมายของคำว่าอุดมการณ์ทางการเมือง

สมเกียรติ วันทะนะ (2544,หน้า 4) ได้กล่าวอ้างแนวคิดของเซลิเกอร์ (Seliger) ไว้ว่า อุดมการณ์คือชุดของความคิดที่มีความสอดคล้องกันซึ่งใช้เป็นรากฐานให้กับกิจกรรมทางการเมืองที่เกิดขึ้นโดยผ่านการจัดตั้ง (A Coherent Set of Ideas That Provides a Basis for Organized Political Action) อุดมการณ์ตามความหมายนี้จะมุ่งผดุงรักษาระบบการเมืองที่ดำรงอยู่หรือจะมุ่งแก้ไขปรับปรุงหรือแม้กระทั่งมุ่งโค่นล้มทำลายระบบนั้นๆก็ได้กล่าวอีกในหนึ่งว่าอุดมการณ์ทุกชนิดจะต้องมีลักษณะพื้นฐานร่วมกันบางประการดั้งนี้คือ

1) ต้องให้คำอธิบายได้ว่าสภาวะแห่งสังคมการเมืองที่ดำรงอยู่นั้นเป็นอย่างไรคำอธิบายนี้เรียกอีกอย่างหนึ่งว่า “โลกทัศน์” (World View)

2) ต้องเสนอตัวแบบ (Model) ของสังคมที่พึงปรารถนาในอนาคตว่าเป็นเช่นไรนั่นคือต้องให้ญาณทัศน์ (Vision: วิสัยทัศน์) ว่าสังคมที่ดีในอนาคตควรเป็นสังคมแบบไหน

3) ต้องชี้นำได้ว่าการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองในรูปใดจึงจะสามารถพาไปสู่สังคมที่พึงปรารถนาได้

4) ในตัวของมันเองอุดมการณ์ไม่ใช่ระบบความคิดที่ปิดตายแน่นอนแต่มีความยืดหยุ่นเคลื่อนไหวได้เมื่อสถานการณ์เปลี่ยนแปลงไปในระดับ “พื้นฐาน” อุดมการณ์ทางการเมืองจึงมีความคล้ายคลึงกับปรัชญาการเมืองในแง่ของการแสวงหาและอธิบายกฎเกณฑ์ทั่วไปทางการเมืองแต่ในระดับ “ปฏิบัติการ” อุดมการณ์ของการเมืองปรากฏตัวในรูปของความเคลื่อนไหวทางการเมืองซึ่งมีความหลากหลายตามกาลเทศะนอกจากนี้สมเกียรติวันทะนะยังได้สรุปคำว่าอุดมการณ์ทางการเมืองคือระบบคิดที่อธิบายถึงการดำรงอยู่ของสังคมการเมืองปัจจุบันสังคมการเมืองที่พึงปรารถนาและวิธีการในการปฏิบัติเพื่อให้ได้มาซึ่งสังคมการเมืองอันพึงปรารถนานั้น

อุดมการณ์นั้นยังหมายถึงความเชื่อแต่ความเชื่อโดยทั่วไปไม่ใช่อุดมการณ์ความเชื่อที่จะเรียกว่าอุดมการณ์ได้นั้นจะต้องเป็นความเชื่อที่ยึดถือร่วมกันและนำความเชื่อนั้นมาเป็นหลักเกณฑ์ในการประพฤติปฏิบัติตัวในหลายโอกาสและกรณีจากความหมายดังกล่าวพอจะทำให้เข้าใจได้ว่าอุดมการณ์มีลักษณะเกี่ยวข้องกับวิถีการดำเนินชีวิตและการเมืองเป็นอย่างมากเพื่อให้เข้าใจชัดเจนขึ้นจึงสรุปเป็นประเด็นไว้ 4 ประการดังต่อไปนี้ (ชัยอนันต์สมุทรวณิช, 2523ข,หน้า 8-10)

1. เป็นความเชื่อที่ได้รับการยอมรับร่วมในกลุ่มชน

2. ความเชื่อนั้นจะต้องเกี่ยวกับเรื่องที่มีความสำคัญต่อกลุ่มเช่นหลักเกณฑ์ในการประพฤติปฏิบัติตัวและการดำเนินชีวิต

3. ความเชื่อนั้นจะต้องเป็นความเชื่อที่คนหันเข้าหาและใช้เป็นแนวทางในกำหนดการประพฤติปฏิบัติตัวอย่างสม่ำเสมอและในหลายๆโอกาส

4. ความเชื่อนั้นต้องช่วยยึดเหนี่ยวคนในกลุ่มไว้ด้วยกันหรือช่วยสนับสนุนหรือให้คนนำมาใช้เป็นข้ออ้างในการทำกิจกรรมต่างๆ

วิสุทธิ์ โพธิแท่น(2524,หน้า 55) ส่วนคำว่า “อุดมการณ์ทางการเมือง” นั้นมีความหมายว่าระบบความเชื่อที่มุ่งอธิบายและสนับสนุนให้เห็นว่าระเบียบทางการเมืองอย่างใดอย่างหนึ่งเป็นที่พึงประสงค์สำหรับสังคมที่มีอยู่แล้วหรือเสนอให้มีขึ้นใหม่โดยมีแนวทางหรือวิธีการในการไปสู่วัตถุประสงค์ของอุดมการณ์นั้นไว้ด้วยนั่นคืออุดมการณ์ทางการเมืองมีลักษณะเป็นกฎเกณฑ์ทางการเมืองที่วางไว้เป็นแบบแผนเพื่อใช้เป็นแนวทางที่จะให้มีการปฏิบัติตามโดยมีเป้าหมายที่ต้องการบรรลุด้วย

ชัยอนันต์ สมุทรวณิช (2523 ข,หน้า 235-236) ได้อธิบายไว้ว่าอุดมการณ์ทางการเมืองต่างกับทฤษฎีหรือปรัชญาทางการเมืองในสองลักษณะใหญ่ๆด้วยกันกล่าวคือในระดับการจัดระเบียบความคิดและในความมุ่งหมายทั้งนี้ทฤษฎีหรือปรัชญาทางการเมืองนั้นมีความสลับซับซ้อนและกว้างขวางกว่าระดับความคิดของอุดมการณ์และมุ่งที่จะศึกษาลักษณะของระบบการเมืองความเป็นมาทางการเมืองในแง่ของการเสนอแนวความคิดที่เกี่ยวกับรัฐความสัมพันธ์ระหว่างคนกับรัฐและบทบาทของรัฐส่วนอุดมการณ์ทางการเมืองนั้นมีเป้าหมายในการที่จะนำเอาบางส่วนของทฤษฎีหรือปรัชญาทางการเมืองมาใช้เป็นข้ออ้างแนวทางเป็นการนำวิถีที่จะก่อให้เกิดการกระทำทางการเมืองซึ่งพฤติกรรมถูกกำหนดโดยหลักเกณฑ์ของอุดมการณ์ทางการเมืองอุดมการณ์ทางการเมืองจึงเป็นระบบความเชื่อหรือระบบความคิดที่อธิบายถึงบทบาทของคนในสังคมอธิบายความสัมพันธ์ระหว่างคนในสังคมคนกับรัฐและอธิบายสภาพความเป็นไปทางสังคมว่าเหตุใดจึงเป็นเช่นนั้นสภาพเช่นนั้นพึงปรารถนาหรือไม่ในความเห็นความเชื่อของอุดมการณ์ทางการเมืองนั้นมีว่าอย่างไรควรมีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงหรือไม่ถ้าเปลี่ยนแปลงจะมีวิธีการอย่างไรและมีการวาดภาพพจน์ของสังคมในอนาคตภายหลังการนำอุดมการณ์นั้นๆมาใช้แล้วว่าจะเป็นไปในวิถีทางใดดังนั้นอุดมการณ์จึงมีข้อเรียกร้องที่จะให้คนยอมรับเชื่อมศรัทธาเพื่อให้เกิดความร่วมมือกันในกลุ่มชนที่จะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงดังที่มุ่งไว้

แดน สว่างวัฒน์ (2546,หน้า 9) ได้สรุปไว้ว่าอุดมการณ์ทางการเมืองเป็นระบบความเชื่อของกลุ่มคนในทางการเมืองที่กลุ่มคนนั้นยอมรับและใช้เป็นหลักเกณฑ์ทางการเมืองเพื่อการอธิบายตัดสินและยึดถือปฏิบัติในทางการเมืองร่วมกันอุดมการณ์ทางการเมืองเป็นระบบความเชื่อที่มีลักษณะสำคัญคือเป็นที่ยอมรับของกลุ่มคนเป็นสิ่งที่กลุ่มคนใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติและช่วยให้กลุ่มคนนำมาเป็นข้ออ้างในการทำกิจกรรมทางการเมือง

สมเกียรติ วันทะนะ (2544,หน้า 178-179) ได้กล่าวถึงแนวคิดพื้นฐานของอุดมการณ์ทางการเมืองแบบประชาธิปไตยว่ามีพื้นฐานสำคัญมากที่สุด 7 ประการคือ

1. อำนาจของประชาชน (Popular Sovereignty)
2. สิทธิเสรีภาพและความเสมอภาคของปัจเจกบุคคล (Individual Rights, Liberty, Equality)
3. ฉันทานุมัติ (Consent)
4. การเป็นตัวแทน (Representation)
5. การปกครองโดยเสียงส่วนใหญ่ (Majority Rule)

6. รัฐบาลที่เปิดเผยและตรวจสอบได้ (Open And Accountable Government)

7. สาธารณะประโยชน์ (Public Interest)

สรุปได้ว่าอุดมการณ์ทางการเมืองหมายถึงความเชื่อที่มีระบบแบบแผนในการกำหนดแนวทางทางการเมืองของบุคคลสามารถใช้เป็นหลักการในการดำเนินงานตัดสินใจแต่มนุษย์ได้เพื่อเชื่อมความศรัทธาให้กับมนุษย์จนทำให้สามารถบรรลุวัตถุประสงค์ได้ในอนาคต

2.3.6.2 ประโยชน์ในการมีอุดมการณ์ทางการเมือง

ลิขิต ธีรเวคิน (2548,หน้า 210) ได้อธิบายอุดมการณ์ทางการเมืองมีประโยชน์และทำหน้าที่ไว้ดังนี้

1.มนุษย์ต้องการหลักเกณฑ์ที่จะอธิบายปรากฏการณ์พัฒนาสังคมและมนุษย์จำต้องมีเหตุผลอ้างอิงสำหรับความประพฤติและการปฏิบัติในชีวิตประจำวันและมนุษย์ยังต้องมีภาพอนาคตและจุดหมายปั้นปลายของชีวิตมนุษย์อาจหาคำตอบเหล่านี้ได้จากศาสนาความพอใจในทางโลกของมนุษย์ได้แก่ความยุติธรรมทางสังคมได้แก่การแจกแจงรายได้ที่เป็นธรรมการแจกแจงสถานะทางสังคมตามหลักเกณฑ์ใหม่และการมีส่วนร่วมในกลไกของระบบการเมืองเหล่านี้จะอาศัยคำสอนทางศาสนาแต่อย่างเดียวหาพอไม่ต้องอาศัยอุดมการณ์ทางการเมืองเพราะให้คำตอบที่เห็นชัดและใกล้กว่า(ในภาพนี้) คำสอนทางศาสนาอุดมการณ์ทางการเมืองยังกำหนดบทบาทของบุคคลในระบบสังคมและการเมืองพร้อมทั้งวางแนวทางประพฤติปฏิบัติในวิถีของระบบด้วยนอกจานี้อุดมการณ์ทางการเมืองยังทำหน้าที่นำมาซึ่งความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน(Integration) ของมวลสมาชิก

2. อุดมการณ์ทางการเมืองทำหน้าที่ให้ระบบการเมืองสังคมและเศรษฐกิจเป็นที่ยอมรับของสมาชิก (Legitimization Of The Social System) การคงอยู่ของระบบสังคมอยู่ที่การยอมรับของมวลสมาชิกอุดมการณ์ทางการเมืองจึงทำหน้าที่ดังกล่าว

3 อุดมการณ์ทางการเมืองทำหน้าที่เป็นเครื่องมือในการระดมพล (Mobilization) เพื่อจุดมุ่งหมายในทางการเมืองหรือการพัฒนาประเทศขณะเดียวกันก็อาจเป็นข้ออ้างการปฏิบัติหือการพยายามให้นโยบายของระบบการเมืองบรรลุผลเช่นการระดมพลให้พลเมืองทำงานล่วงเวลาเพื่อเพิ่มผลผลิตเป็นต้นนอกจานี้ยังเป็นการสร้างบูรณาการเพื่อให้มีฉันทานุมัติในจุดมุ่งหมายและวิธีการ

4. อุดมการณ์ทางการเมืองชี้ให้เห็นแนวโน้มสำหรับอนาคตของระบบการเมืองและสังคมซึ่งอาจเป็นไปได้จริงหรืออาจมีลักษณะยูโธเปีย(Utopia) เช่นมาร์กซ์กล่าวถึงสังคมที่อุดมไปด้วยวัตถุและปราศจากชนชั้นเป็นต้นพร้อมกับการมีสภาพและความมุ่งหวังของอนาคตนี้อุดมการณ์ทางการเมืองยังวางแนวไว้สำหรับการบรรลุถึงเป้าหมายด้วย

นอกจากนี้ยังได้อธิบายอุดมการณ์ทางการณ์เมืองเป็นแนวคิดที่เป็นนามธรรมซึ่งอยู่ด้วยตัวของมันเองได้ยากเช่นเดียวกับศาสนาที่จะต้องมีสถาบันหรือองค์การเช่นวัดโบสถ์และพระคอยถ่ายทอดและกำหนดการปฏิบัติอุดมการณ์ทางการเมืองจึงต้องควบคู่กับองค์การทางการเมืองด้วยเช่นอุดมการณ์ทางการเมืองของระบอบประชาธิปไตยก็มีรัฐสภาพรรคการเมืองและการเลือกตั้งเป็นองค์ประกอบที่สำคัญ

2.3.6.3 อุดมการณ์ทางการเมืองกับนักการเมืองไทย

อุดมการณ์ทางการเมืองในสมัยโบราณของไทยคือการใช้ความเชื่อทางศาสนาเพื่อประโยชน์ในทางการเมืองเช่นสมัยสุโขทัยใช้ไตรภูมิพระร่วงสมัยอยุธยาใช้มหาชาติคำหลวงพระมาลัยคำหลวง

เพื่อการกล่อมเกลาเรียนรู้สำหรบพลเรือนนอกเหนือจากนี้ยังเป็นการสร้างความชอบธรรมให้กับผู้ปกครองและชนชั้นสูงของสังคมโดยใช้หลักของกรรมและการสร้างสมบารมีทำให้เกิดการยอมรับว่าผู้อยู่ในอำนาจคือผู้ซึ่งมีกุศลบารมีมากพอและจากความเชื่อในแง่นี้เองกล่าวกันว่าการยึดอำนาจในสังคมไทยกลายเป็นสภาวะที่ปกติโดยเฉพาะถ้ากระทำได้สำเร็จเพราะความสำเร็จในการยึดอำนาจจะเป็นการบ่งชี้ในตัวเองว่าผู้กระทำมีบารมีพอดังนั้นจึงสมควรที่จะได้ตำแหน่งผลก็คืออำนาจเป็นธรรมถ้ากระทำได้สำเร็จ (ลิขิตธีรเวคิน, 2548,หน้า 41-42)

การเมืองเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับอำนาจเพื่อใช้อำนาจดังกล่าวแจกแจงสิ่งซึ่งมีคุณค่าต่อสังคมซึ่งได้แก่ผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจการแจกแจงฐานะทางสังคมและการกำหนดที่มาของอำนาจการปกครองบริหารรวมตลอดทั้งการควบคุมการใช้อำนาจและการเปลี่ยนแปลงตัวผู้นำเป็นที่ยอมรับว่ากันแล้วว่าอำนาจทำให้ผู้อยู่ในตำแหน่งอำนาจเกิดความหลงใหลและอาจลุแก่อำนาจได้ถ้าไม่ระมัดระวังดังนั้นระบบการเมืองการปกครองจึงต้องมีกลไกที่ควบคุมไม่ให้มีการใช้อำนาจกันอย่างผิดๆแต่ขณะเดียวกันการควบคุมด้วยระบบอย่างเดียวยังไม่พอจำเป็นต้องมีการสอดส่องตรวจสอบโดยสื่อมวลชนและประชาชนซึ่งเป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตยแต่สิ่งซึ่งมีความสำคัญๆพอกับการควบคุมดังกล่าวก็คืออุดมการณ์ซึ่งบางครั้งก็มีการพูดถึงจริยธรรมทางการเมืองแต่ในความเป็นจริงอุดมการณ์ทางการเมืองจะครอบคลุมทุกอย่างตั้งแต่ความชอบธรรมของระบบการเมืองวิสัยทัศน์ของการปกครองบริหารจริยธรรมและคุณธรรมฯลฯความรู้ในทางวิชาการและทางเทคนิคไม่สามารถจะประกันได้ว่าการกระทำหน้าที่ในฐานะผู้บริหารจะดำเนินไปด้วยดีซึ่งต้องอาศัยอุดมการณ์ทางการเมืองเป็นเหมือนกับการสร้างวิญญาณให้กับผู้ปกครองบริหารให้เกิดความมีชีวิตจิตใจและมีชีวิตชีวาดำเนินการปกครองบริหารไปในทางที่ถูกต้องทำให้การปฏิบัติตามหน้าที่นั้นเป็นไปในลักษณะของคนซึ่งมีจิตวิญญาณมีน้ำหล่อเลี้ยงด้วยปณิธานอันสูงส่งและความปรารถนาแรงกล้าที่จะทำประโยชน์ให้กับสังคมดังนั้นผู้ปกครองบริหารซึ่งได้แก่นักการเมืองและข้าราชการจึงเป็นบุคคลที่ควรมีความรู้ทั้งในแง่การเมืองการปกครองบริหารเศรษฐศาสตร์อันรวมถึงเศรษฐกิจและธุรกิจทั้งภายในและต่างประเทศในระดับกว้างมีความรู้ทางสังคมวิทยาการเมืองและจิตวิทยาสังคมโดยความรู้ทั้งหมดนั้นต้องอยู่ภายใต้การชี้แนะชี้นำการปฏิบัติด้วยปรัชญาทางการเมืองซึ่งทำหน้าที่เป็นอุดมการณ์ทางการเมืองหรือเป็นส่วนของดวงวิญญาณของนักปกครองบริหารซึ่งในประเทศไทยรอบ 20 ปีที่ผ่านมามีนักการเมืองที่มีอุดมการณ์ทางการเมืองนั้นน้อยมากนี้คือช่องว่างที่เกิดขึ้นในสังคมไทยและมีความจำเป็นอย่างเร่งด่วนที่จะต้องปิดช่องว่างดังกล่าวเพื่อให้อุดมการณ์ทางการเมืองอันมีพื้นฐานมาจากปรัชญาทางการเมืองและจริยธรรมทางการเมืองเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการพัฒนาระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตย (ลิขิตธีรเวคิน, 2548,หน้า 425-427)

สรุปได้ว่าอุดมการณ์ทางการเมืองของนักการเมืองไทยจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนจิตสำนึกและจิตวิญญาณใหม่เนื่องจากปัจจุบันอุดมการณ์ทางการเมืองแตกต่างจากในอดีตของประเทศไทยอย่างมากซึ่งในอดีตอุดมการณ์อยู่บนพื้นฐานของศาสนาเห็นประโยชน์ส่วนรวมของประเทศชาติเป็นสำคัญแต่ปัจจุบันอุดมการณ์กลับเปลี่ยนแปลงไปอย่างสิ้นเชิงอุดมการณ์ของนักการเมืองไปอยู่ที่วัตถุและผลตอบแทนอันเป็นประโยชน์ส่วนตัวมากกว่าดังนั้นอุดมการณ์ทางการเมืองจะเปลี่ยนได้หรือไม่ขึ้นอยู่กับตัวนักการเมืองและพรรคการเมืองนั่นเอง

2.4 ทฤษฎีการพัฒนาทางการเมือง

การพัฒนาทางการเมืองเป็นแนวคิดที่มีจุดเริ่มต้นของนักรัฐศาสตร์ได้ใช้กันในช่วงปี 1960 ซึ่งคำว่าการพัฒนาการทางการเมืองมีลักษณะที่สะท้อนถึงความเจริญก้าวหน้าความทันสมัยทางการเมืองให้มากขึ้นนี้จึงเรียกว่าพัฒนาการทางการเมืองซึ่ง Samuel P. Huntington (1969,P.34-39) ให้ความหมายคำว่าความทันสมัยหมายถึงการพัฒนาทางการเมืองทั้งด้านทฤษฎีและด้านปฏิบัติ

1) ในด้านทฤษฎีหมายถึงการเปลี่ยนแปลงระบบการเมืองแบบดั้งเดิมไปสู่ระบบการเมืองสมัยใหม่ซึ่งอาจจำแนกอธิบายได้3ลักษณะดังนี้

- เป็นระบบการเมืองที่ใช้อำนาจหน้าที่อย่างมีเหตุผลกิจกรรมทางการเมืองที่พัฒนาจะเปลี่ยนแปลงไปจากแบบดั้งเดิมที่ผูกพันติดอยู่กับความเชื่อทางศาสนาของระบบเครือญาติหรืออำนาจของเผ่าพันธุ์ไปสู่รัฐบาลแห่งชาติ

- มีการจำแนกแจกจ่ายหน้าที่ทางการเมืองออกไปสู่สถาบันต่างๆตามความสามารถและความชำนาญเฉพาะด้าน

- เป็นการเปิดโอกาสให้มวลชนได้เข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองในรูปแบบต่างๆ

2) ในด้านปฏิบัติความทันสมัยทางการเมืองฮันทิงตัน (Huntington) ได้กล่าวว่าเป็นกระบวนการที่สถาบันทางการเมืองแบบเก่าถูกทำลายลงและสถาบันทางการเมืองแบบใหม่ถูกสร้างขึ้นมาแทนที่แต่ระบบการเมืองใหม่คำนึงถึงการมีเสถียรภาพรัฐบาลของหลายประเทศโดยเฉพาะในประเทศโลกที่สามเมื่อมีปัญหาข้อขัดแย้งทางการเมืองก็จะมีการถ่ายเทอำนาจทางการเมืองโดยการปฏิวัติหรือรัฐประหารซึ่งฮันทิงตัน (Huntington) เรียกว่าเป็นความเสื่อมทางการเมือง (Political Decay) มากกว่าการพัฒนาทางการเมืองส่วนวิรัชวิรัชนิภาวรรณ (2553,ออนไลน์) ได้สรุปความทันสมัยทางการเมืองไว้ว่าหมายถึงกระบวนการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองจากระบบสังคมที่ก้าวหน้าน้อยไปสู่ระบบสังคมที่ก้าวหน้ามากโดยส่วนใหญ่ใช้เกณฑ์การวัดความทันสมัยจากประเทศทางตะวันตกเป็นตัวชี้วัดว่าทันสมัยมากน้อยเพียงใด

2.4.1 ความหมายของการพัฒนาทางการเมือง

จิรโชค (บรรพต) วีระสัยและคณะ (2542,หน้า 402-403) สราวุฒิแซ่เตี๋ยว (2546,หน้า 15-17) ได้แสดงแนวคิดในการพัฒนาทางการเมืองที่หลากหลาย(หรือวิเภทนาการ) ได้กำหนดไว้ 10 ข้อหรือทศมิติดังนี้

1. การพัฒนาการเมืองเป็นเรื่องของการเมืองอันจำเป็นต่อการปรับปรุงและพัฒนาทางเศรษฐกิจหมายถึงเป็นสภาพทางการเมืองอันช่วยสนับสนุนความเจริญทางเศรษฐกิจและอุตสาหกรรมหรือ “บุพลักษณะ”(Prerequisites) หรือรากฐานแห่งการพัฒนาทางเศรษฐกิจ

2. การพัฒนาการเมืองเป็นเรื่องของการเมืองในสังคมอุตสาหกรรมโดยมีความเชื่อว่าในสังคมอุตสาหกรรมไม่ว่าจะเป็นแบบประชาธิปไตยหรือเผด็จการจะมีมาตรฐานของพฤติกรรมและการดำเนินงานทางการเมืองที่มีลักษณะของการพัฒนาทางการเมืองอันเป็นตัวอย่างแก่ระบบอื่นๆเช่นการปกครองมีลักษณะที่มีเหตุผลมีความรับผิดชอบเน้นการให้สวัสดิการและการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนอย่างน้อยในระดับหนึ่งหรือการเมืองแบบที่มีอยู่ในประเทศอุตสาหกรรม

3. การพัฒนาทางการเมืองเป็นเรื่องของการเปลี่ยนแปลงให้เป็นสมัยใหม่เป็นความเชื่อที่ว่าการพัฒนาการเมืองเป็นลักษณะการเมืองในสังคมอุตสาหกรรมทั้งหลายเป็นผู้วางแผนและเป็นผู้

กำหนดความช้าเร็วของชีวิตทางเศรษฐกิจและทางสังคมรวมถึงขอบข่ายชีวิตทางการเมืองก็มีลักษณะเดียวกันหรือเท่ากับว่าการปฏิบัติของสังคมอุตสาหกรรมหรือสังคมตะวันตกเป็นมาตรฐานสากลสำหรับการเมืองทุกระบบหรือ “นวสมัยหรือความทันสมัยทางการเมือง”

4. การพัฒนาการเมืองเป็นเรื่องของการดำเนินงานของรัฐชาติมีลักษณะที่รัฐบาลมีอำนาจครอบคลุมทั้งประเทศประชาชนมีความรู้สึกเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันโดยอิทธิพลของรัฐชาตินิยมและมีความเป็นพลเมืองของรัฐอย่างแท้จริงสถาบันของรัฐจะต้องสามารถดำเนินนโยบายที่สะท้อนให้เห็นถึงลัทธิชาตินิยมและความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันในชาติกล่าวอีกนัยหนึ่งคือการพัฒนาทางการเมืองก็คือการสร้างชาติหรือสังคมเข้าสู่สภาพแห่งความเป็นรัฐประชาชาติหรือเป็นชาติ-รัฐ

5. การพัฒนาทางการเมืองเป็นเรื่องของการพัฒนาระบบบริหารและกฎหมายในความหมายที่หมายถึงการพัฒนาระบบราชการและระบบกฎหมายให้มีความก้าวหน้าทันสมัยกับสภาพทางสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปซึ่งดูจากประวัติศาสตร์จะพบว่าการสร้างองค์การหรือระบบราชการเป็นยุทธวิธีที่ชาญฉลาดของระบบอาณานิคมโดยเน้นที่ความเป็นระเบียบทางกฎหมายและความเป็นระเบียบทางการปกครองหรือการจัดการเรื่องสาธารณะอย่างได้ผลหรือการพัฒนาทางด้านบริหารและกฎหมาย

6. การพัฒนาการเมืองเป็นเรื่องของการระดมประชาชนให้มีส่วนร่วมทางการเมืองที่จำกัดอยู่แต่เฉพาะชนชั้นนำตามแบบของสังคมจารีตประเพณีสู่มวลชนโดยให้เห็นว่าในระบบการเมืองที่พัฒนาแล้วนั้นการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนเป็นสิ่งที่หลีกเลี่ยงไม่ได้หรือการเร่งระดมสรรพกำลัง (Mobilization) และการมีส่วนร่วมทางการเมืองของมวลชนคนจำนวนมาก

7. การพัฒนาการเมืองเป็นเรื่องของการพัฒนาระบอบประชาธิปไตยความคิดอันนี้คือมองว่าการพัฒนาการเมืองเหมือนหรือควรเหมือนการสร้างสถาบันและการปฏิบัติประชาธิปไตยเป็นแนวความคิดที่ถือว่ารูปแบบของการพัฒนาการเมืองนี้ถูกโจมตีว่าลำเอียงเพราะเท่ากับเห็นระบบการเมืองในรูปแบบในรูปอื่นที่ไม่ใช่ประชาธิปไตยไม่เป็นระบบที่พัฒนาหรือเป็นการมองการเมืองอย่างวัตถุวิสัยให้คุณค่าส่วนตัวซึ่งนิยมตะวันตกเข้าไปจึงไม่เป็นกลางอย่างแท้จริงหรือการสร้างการปกครองระบอบประชาธิปไตยนั่นเอง

8. การพัฒนาการเมืองเป็นเรื่องของความมีเสถียรภาพและการเปลี่ยนแปลงอย่างมีระเบียบหลายคนมีความเห็นว่าประชาธิปไตยขัดกับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและไม่สามารถรักษาเสถียรภาพทางการเมืองได้ฉะนั้นการพัฒนาทางการเมืองจึงเป็นเรื่องของความสามารถของระบบการเมืองในการรักษาเสถียรภาพและดูแลให้การเปลี่ยนแปลงเป็นไปอย่างมีระเบียบไม่วุ่นวายไม่ควรเป็นเรื่องของการพัฒนาการเมืองแต่ควรเป็นเรื่องของความเสื่อมทางการเมืองมากกว่าหรือการที่บ้านเมืองมีเสถียรภาพและการเปลี่ยนแปลงเป็นไปอย่างเป็นระเบียบร้อย(Stability And Orderly Change)

9. การพัฒนาการเมืองเป็นเรื่องของการระดมกำลังและอำนาจความหมายนี้เป็นการเน้นถึงประสิทธิภาพของระบบการเมืองในการทำงานระบบการเมืองใดสามารถระดมสรรพกำลังในการแก้ปัญหาของประเทศได้มีอำนาจในการดึงประชาชนให้ปฏิบัติตามความต้องการของระบบได้ถือว่าเป็นระบบที่มีการพัฒนาซึ่งความสามารถในการระดมสรรพกำลังรวมถึงความสามารถในการแบ่งสรรทรัพยากรและสิ่งที่มีคุณค่าทั้งหลายให้กับสมาชิกในระบบได้อย่างมีประสิทธิภาพด้วยหากพิจารณาในแง่นี้อาจสร้างดัชนีของการพัฒนาเพื่อวัดระดับการพัฒนาได้เช่นจำนวนและขอบเขตของสื่อมวลชนอัน

ประกอบด้วยจำนวนหนังสือพิมพ์และวิทยุกระจายเสียงพื้นฐานทางภาษีสังคมสัดส่วนของทรัพยากรที่จัดสรรเพื่อการศึกษาเพื่อการป้องกันประเทศและเพื่อสวัสดิการของสังคมหรือการเร่งระดมพลังและการมีประสิทธิภาพ

10. การพัฒนาการเมืองเป็นแง่หนึ่งของการเปลี่ยนแปลงสังคมการเปลี่ยนแปลงทางสังคมนั้นประกอบด้วยการเปลี่ยนในหลายๆด้านของมนุษย์และการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองถือว่าเป็นลักษณะอันหนึ่งของกระบวนการเปลี่ยนแปลงทั้งหลายและถือว่าการเปลี่ยนแปลงทั้งหมดรวมทั่งทางการเมืองด้วยกระบวนการที่เกี่ยวข้องกันการศึกษาเรื่องการพัฒนาของสังคมหรือการเปลี่ยนแปลงให้เป็นสมัยใหม่จะต้องพิจารณาทุกด้านการเปลี่ยนแปลงในด้านต่างๆของสังคมคือทางด้านเศรษฐกิจการเมืองและสังคมต่างมีความสัมพันธ์กันทั้งสิ้นการเปลี่ยนแปลงในด้านหนึ่งย่อมกระทบถึงการเปลี่ยนแปลงด้านอื่นๆได้หรือมิติหรือด้านหนึ่งของการเปลี่ยนแปลงทางสังคมโดยทั่วไปนั่นเอง

สิทธิพันธ์ พุทธหุน (2541,หน้า 48-49) ได้กล่าวอ้างถึงแนวคิดของ Fred R. Von Der Mehdenศึกษาลักษณะร่วมของประเทศที่ได้ชื่อว่าพัฒนาทางการเมืองแล้วและสรุปออกมาว่าภาวะของการพัฒนาทางการเมืองนั้นจะต้องมีปัจจัยรวม15ประการด้วยกันได้แก่

1. ความเห็นพ้องต้องกันในเป้าหมายพื้นฐานทางสังคมและการเมืองของชาติ
2. กลุ่มผู้นำกับประชาชนมีการติดต่อสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน
3. มีบูรณภาพแห่งชาติของชนกลุ่มน้อย
4. มีความเป็นเหตุเป็นผลทางการเมือง
5. อัตราการอ่านออกเขียนได้ของพลเมืองอยู่ในระดับสูง
6. จำนวนประชาชนที่สำเร็จการศึกษาชั้นสูงมีมาก
7. มีระบบข้าราชการพลเรือนที่มีประสิทธิภาพได้รับการฝึกฝนอย่างดี
8. มีระบบการเมืองที่มีการแข่งขันกัน
9. มีลักษณะความแตกต่างซับซ้อนในสถาบันทางการเมืองสูง
10. มีกิจกรรมทางการเมืองที่แพร่หลายไม่เฉพาะอยู่ในเขตเมืองหลวง
11. มีการนำเอาค่านิยมทางสังคมและการเมืองแบบตะวันตกมาใช้ในสังคม
12. มีกลุ่มผลประโยชน์ในลักษณะของสมาคมมากมาย
13. เปิดโอกาสให้มีการเคลื่อนไหวทางการเมือง
14. มีระบอบการปกครองโดยรัฐธรรมนูญและปราศจากอุปสรรคสำคัญๆมาก่อกวน
15. พลเรือนสามารถควบคุมทหารได้

ชัยอนันต์ สมุทรวณิช (2519,หน้า 103-104) ได้อธิบายการพัฒนาการเมืองไว้ว่าการพัฒนาการเมืองไม่ว่าจะเกิดขึ้นในประเทศใดมีการปกครองระบบใด (ประชาธิปไตยสังคมนิยมประชาธิปไตยสังคมนิยมมาร์กซิสม์) นั้นหมายถึงการที่สถาบันทางการเมืองของประเทศนั้นๆมีความคล่องตัวและมีความสามารถและอำนาจพอที่จะตอบสนองต่อความต้องการที่เกิดขึ้นและเปลี่ยนแปลงอย่างเสมอจากประชาชนภายในประเทศนั้นได้รัฐบาลของประเทศนั้นๆจักต้องมีความสามรถในการปฏิบัติหน้าที่และภารกิจใหม่ๆซึ่งเกิดขึ้นเพราะมีการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจสังคมหรือแม้แต่การเปลี่ยนแปลงทางการเมืองเองให้ลุล่วงไปด้วยดีอนึ่งความสามารถรถเช่นว่านี้จะต้องมีเพิ่มมากขึ้นเป็นปฏิภาคกับความต้องการหลายๆด้านของประชาชนด้วยการเปลี่ยนแปลงไม่ว่าจะเป็นในทางใดนั้นจะเกิดขึ้นภายใน

กรอบของระบบการเมืองนั้นๆโดยระบบการเมืองสามารถดำเนินไปได้โดยมีความต่อเนื่องหรือชะงักงันน้อยที่สุด

ซามูเอล ฮันทิงตันและ**จอร์จ ไอโดมินเกซ** (Samuel P. Huntington And Jorge I. Dominguez, 1975,P.3-5) ได้รวบรวมความหมายของการพัฒนาการเมืองที่บรรดานักวิชาการไว้เป็น 4 นัยที่สำคัญได้แก่

1. พัฒนาการเมืองโดยคำนึงเฉพาะปัจจัยเรื่องภูมิภาคเป็นหลักกล่าวคือมองกันว่าการศึกษาการเมืองในประเทศเอเชียแอฟริกาและลาตินอเมริกาเช่นศึกษาโครงสร้างทัศนคติและพฤติกรรมทางการเมืองในประเทศในแถบนี้จะถือว่าเป็นการศึกษาพัฒนาการเมืองแต่ถ้านำทฤษฎีและแนวการศึกษาเดียวกันไปศึกษาการเมืองในประเทศแถบอเมริกาเหนือและยุโรปจะไม่ถือว่าเป็นการศึกษาพัฒนาการเมืองโดยสรุปการพัฒนาการเมืองในความหมายนี้ก็คือสภาพการเมืองและทิศทางของการเมืองในประเทศกำลังพัฒนานั่นเอง

2. การพัฒนาการเมืองเป็นการทำให้การเมืองทันสมัยจึงเป็นผลประการหนึ่งจากกระบวนการเปลี่ยนแปลงให้สมัยใหม่ (Modernization) ซึ่งเป็นการเปลี่ยนแปลงที่กว้างขวางครอบคลุมไปทั้งสังคมเช่นการทำให้เป็นสังคมอุตสาหกรรม (Industrialization) การขยายตัวของเมืองมากขึ้น (Urbanization) การพัฒนาเศรษฐกิจ (Economic Development) และการระดมสรรพกำลังทางสังคม (Social Mobilization) เป็นต้นกระบวนการเปลี่ยนแปลงไปสู่ความเป็นทันสมัยนี้จะก่อให้เกิดผลกระทบทางการเมืองอย่างมากมายเช่นอาจนำไปสู่ความวุ่นวายทางการเมืองทำให้เกิดสภาพไร้เสถียรภาพทางการเมืองมีการปฏิวัติรัฐประหารซึ่งปรากฏการณ์ทางการเมืองเหล่านี้ถือเป็นประเด็นที่สำคัญในการศึกษาการพัฒนาการเมืองด้วย

3. การพัฒนาการเมืองเป็นกระบวนการที่จะนำสังคมไปสู่เป้าหมายใดๆของระบบการเมืองซึ่งอาจจะมีหลายเป้าหมายและขัดแย้งซึ่งกันและกันก็ได้เช่นถ้าเป้าหมายของสังคมถืออุดมการณ์ประชาธิปไตยรัฐบาลจะต้องส่งเสริมเสรีภาพและความเสมอภาคให้เกิดขึ้นอย่างกว้างขวางในหมู่ประชาชนในการนี้รัฐบาลก็จำต้องยอมเสียสมรรถภาพของระบบไปบ้างส่วนเป้าหมายอื่นๆที่นักวิชาการมักจะอ้างถึงบ่อยๆเช่นความชอบธรรมของระบบการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองเสถียรภาพทางการเมืองสมรรถภาพของระบบการเมืองการสร้างความเป็นสถาบัน (Institutionalization) เป็นต้น

4. การพัฒนาการเมืองเป็นเรื่องของกระบวนการที่จะนำไปสู่ลักษณะการเมืองตามแบบอย่างของประเทศอุตสาหกรรมนั่นคือนักวิชาการพากันมองว่ากระบวนการทางการเมืองในสังคมอุตสาหกรรมวัฒนธรรมทางการเมืองพฤติกรรมทางการเมืองและการดำเนินการทางการเมืองของประเทศอุตสาหกรรมมีลักษณะที่มีเหตุมีผลผิดไปจากลักษณะการเมืองในสังคมอื่นๆเช่นสังคมอุตสาหกรรมมีพรรคการเมืองกลุ่มผลประโยชน์และสถาบันทางการเมืองอื่นๆที่ทำหน้าที่เป็นตัวแทนของประชาชนในขณะที่สังคมอื่นๆไม่มีหรือมีแต่ไม่ทำหน้าที่อย่างสมบูรณ์

สมบัติ ธำรงธัญวงศ์ (2549,หน้า698) ได้สรุปความหมายของการพัฒนาทางการเมืองหมายถึงการเสริมสร้างให้ระบบการเมืองเอื้อหรือส่งเสริมต่อการพัฒนาทั้งทางเศรษฐกิจและสังคมและระบบการเมืองที่จะส่งเสริมการพัฒนาทั้งทางเศรษฐกิจและสังคมเพื่อสนองตอบความต้องการของประชาชนส่วนใหญ่ก็คือระบบการเมืองที่เปิดโอกาสให้ประชาชนมีบทบาทในการควบคุมกำกับและ

ตรวจสอบผู้บริหารอย่างใกล้ชิดเพื่อให้มั่นใจว่าการตัดสินใจต่างๆทางการเมืองจะต้องเพิ่มพูนประสิทธิภาพในการสนองตอบประโยชน์สุขของประชาชนและเราอาจสรุปได้ว่าระบบการเมืองที่มีคุณลักษณะดังกล่าวคือ “ระบอบประชาธิปไตย”

สุจิต บุญบงการ (2542,หน้า 21-22) ได้อธิบายว่าเรื่องการพัฒนาทางการเมืองนั้นได้ก้าวหน้ามากขึ้นจนเป็นที่ยอมรับกันในวิชารัฐศาสตร์และแม้จะมีปัญหาในด้านการให้คำจำกัดความอันใดได้รับความนิยมมากพอควรอย่างเป็นต้นว่าความหมายของการพัฒนาทางการเมืองเป็นเรื่องของผลของการเปลี่ยนแปลงให้เป็นสมัยใหม่การพัฒนาทางการเมืองเป็นเรื่องของความสามารถของระบบการเมืองในการรักษาเสถียรภาพทางการเมืองในขณะที่สังคมมีการเปลี่ยนแปลงการพัฒนาทางการเมืองเป็นเรื่องของการสร้างความเป็นสถาบันให้กับระบบการเมือง (Institutionalization) เป็นต้น

สรุปได้ว่า การพัฒนาทางการเมืองหมายถึงกระบวนการที่เปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางการเมืองสังคมและเศรษฐกิจอย่างเป็นระบบโดยมีพื้นฐานสำคัญอยู่ที่วัฒนธรรมทางการเมืองของประชาชนที่จำต้องตอบสนองความต้องการของสังคมด้วยความเสมอภาคเป็นธรรมรวมถึงการเพิ่มบทบาทการมีส่วนร่วมของประชาชนให้เป็นแกนสำคัญของการขับเคลื่อนระบบหรือองค์กรทางการเมืองด้วยและกระบวนการที่ดาเนินการไปนั้นสามารถตอบสนองประโยชน์ของส่วนรวมได้และมีความเป็นธรรมในการบริหารจัดการแล้วนั้นย่อมเป็นการพัฒนาทางการเมืองที่สมบูรณ์แบบอย่างแท้จริง

2.4.2 ลักษณะและองค์ประกอบของการพัฒนาทางการเมือง

สุจิต บุญบงการ (2547,หน้า 7-8) ยังได้สรุปลักษณะกว้างๆของการพัฒนาทางการเมืองไว้ใน 3 ประการได้แก่

1. ความเสมอภาค (Equality) หมายถึงการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองของมวลชนโดยร่วมกันกระทำกิจกรรมทางการเมืองระบบการเมืองจะต้องมีความครอบคลุมทั่วถึงเช่นการใช้กฎหมายกับทุกคนโดยเสมอหน้ากันการรับคนเข้าไปปฏิบัติงานของระบบการเมืองต้องคำนึงถึงความรู้ความสามารถในการทำงานให้สำเร็จผล

2. ความสามารถ (Capacity) หมายถึงระบบการเมืองจะต้องสามารถกำหนดนโยบายหรือบัญญัติกฎหมายให้ได้เหมาะสมถูกต้องสามารถบริหารหรือควบคุมการบริหารได้ดำเนินงานตามนโยบายจนบรรลุผลสำเร็จ

3. ความแตกต่างในบทบาทตามความรู้เฉพาะด้าน (Differentiation-Specialization) หมายถึงมีการกำหนดโครงสร้างและต้องทำงานให้มีความแตกต่างหรือแบ่งงานออกเป็นส่วนๆตามความรู้เฉพาะด้านในขณะเดียวกันก็ต้องมีการรวมงานที่แบ่งเข้าด้วยกันในรูปของการประสานงานเพื่อให้การทำงานเป็นกระบวนการตั้งแต่ต้นจนสำเร็จออกมาเป็นผลงาน

จอห์นดีมอนท์โกเมรี่และวิลเลี่ยมเจซิฟฟิน (John D. Montgomery And William J. Siffin, 1966,P.23) ได้นำเสนอแนวคิดของซามูเอลเอ็นไอเซนสเตดท์(Samuel N. Eisenstaedt) ไว้ว่าการพัฒนาการเมืองมีลักษณะที่สำคัญอยู่ 4 ประการได้แก่

1. มีการทำให้เกิดโครงสร้างทางการเมืองที่มีความแตกต่างในบทบาทและสถาบันการเมืองมากขึ้นมีจุดหมายทางการเมืองที่ชัดเจนเป็นศูนย์กลางที่คนส่วนใหญ่ยึดถือและขึ้นตรงต่อรัฐบาลเดียวกัน

2. มีขอบข่ายของกิจกรรมทางการเมืองการบริหารและการรักษาความสงบเรียบร้อยรวมถึงความปลอดภัยของประชาชนต้องเป็นไปอย่างทั่วถึงกัน

3. อำนาจทางการเมืองจะต้องขยายไปยังกลุ่มชนทุกกลุ่มอย่างทั่วถึง

4. มีผู้นำสมัยใหม่เข้าไปแทนผู้นำสมัยเก่าและเป็นที่ยอมรับอันถูกต้องตามกฎหมาย

สมบัติ ธำรงธัญวงศ์ (2549,หน้า 692-693) ได้อธิบายว่าการพัฒนาทางการเมือง (Political Development) มีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับวัฒนธรรมทางการเมืองและพฤติกรรมทางการเมือง จะเห็นได้อย่างชัดเจนว่าการพัฒนาทางการเมืองจะเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลเพียงใดย่อมขึ้นอยู่กับลักษณะวัฒนธรรมทางการเมืองของสังคมนั้นเป็นสำคัญสังคมที่ประชาชนมีวัฒนธรรมทางการเมืองแบบอำนาจนิยมกระบวนการพัฒนาทางการเมืองจะดำเนินไปด้วยความยากลำบากเพราประชาชนขาดความรู้ความเข้าใจและไม่เห็นคุณค่าของการพัฒนาทางการเมืองส่วนสังคมที่ประชาชนมีวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยการพัฒนาทางการเมืองจะดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพเพราะประชาชนตระหนักในคุณค่าของการเมืองที่มีต่อวิถีชีวิตของประชาชนทำให้ประชาชนเป็นความสำคัญในการเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนาทางการเมืองอย่างแข็งขันดังนั้นวัฒนธรรมทางการเมืองจึงเป็นรากฐานสำคัญของการพัฒนาทางการเมืองกล่าวคือลักษณะวัฒนธรรมทางการเมืองของคนในแต่ละสังคมจะเป็นดัชนีชี้ทิศทางการพัฒนาทางการเมืองของสังคมนั้นและยังนำเสนอคุณลักษณะสำคัญที่เป็นเสมือนองค์ประกอบของการพัฒนาทางการเมืองได้แก่ (สมบัติธำรงธัญวงศ์, 2549,หน้า 694-697)

1. ความเสมอภาค (Equality)

1) ประชาชนจะต้องมีความเสมอภาคในการมีส่วนร่วมทางการเมืองทั้งในการใช้สิทธิทางการเมืองและในการร่วมกิจกรรมทางการเมือง

2) ประชาชนจะต้องมีความเสมอภาคในทางกฎหมาย

3) ประชาชนจะต้องมีความเสมอภาคที่จะได้รับโอกาสในการคัดเลือกเข้าดำรงตำแหน่งหน้าที่ของรัฐฯโดยคำนึงถึงความสามารถที่เหมาะสมเป็นเกณฑ์

4) ประชาชนจะต้องได้รับสิทธิอย่างเท่าเทียมกันโดยเฉพาะสิทธิที่จะได้รับบริการจากรัฐบาลทั้งบริการด้านการศึกษาสาธารณสุขสวัสดิภาพและสวัสดิการ

2. ความสามารถของระบบการเมือง (Capacity)

1) ความสามารถของระบบการเมืองจะสนองตอบความต้องการของประชาชนทั้งทางการเมืองเศรษฐกิจและสังคม

2) ระบบการเมืองที่มีระดับการพัฒนาสูงจะสามารถผลักดันกระบวนการพัฒนาประเทศทั้งทางเศรษฐกิจและสังคมจากกระบวนการผลิตแบบดั้งเดิมไปสู่สังคมอุตสาหกรรม

3) สมรรถนะของระบบการเมืองยังมีความหมายครอบคลุมถึงการนำนโยบายของรัฐบาลไปปฏิบัติอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

4) สมรรถนะของระบบการเมืองจะต้องมีความสัมพันธ์กับความเป็นเหตุเป็นผลในการบริหารและกำหนดนโยบายสาธารณะ

3.การแบ่งโครงสร้างทางการเมืองให้มีความแตกต่างและมีความชำนาญเฉพาะ (Differentiation And Specialization) ซึ่งเป้าหมายของการพัฒนาระบบการเมืองจะต้องเสริมสร้าง

ให้โครงสร้างทางการเมืองมีความแตกต่างตามภารกิจและมีความชำนาญเฉพาะในการปฏิบัติภารกิจเพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชน

1) หน่วยงานและองค์กรต่างๆของรัฐจะต้องได้รับการจัดตั้งให้เหมาะสมกับภารกิจที่จะต้องรับผิดชอบ

2) การแบ่งแยกโครงสร้างทางการเมืองการปกครองตามความชำนาญเฉพาะไม่ได้หมายความว่าเป็นการแบ่งแยกองค์กรของรัฐให้เป็นอิสระโดยไม่เกี่ยวข้องกันแต่หมายถึงความเป็นอิสระที่มีการทำงานอย่างสอดคล้องประสานกัน

4. การเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองแบบมีเหตุผล (Secularization Of Political Culture)

1) สังคมแบบดั้งเดิมที่ปกครองแบบอำนาจนิยมมักจะปลูกฝังให้ประชาชนยึดมั่นในจารีตประเพณีแบบไม่มีเหตุผลยึดถือโชคลางปลูกฝังให้ประชาชนเห็นว่าผู้ปกครองเป็นผู้มีบารมีดังนั้นการพัฒนาทางการเมืองจึงมุ่งที่จะเสริมสร้างให้ประชาชนใช้เหตุผลในการดำรงชีวิต

2) สังคมที่ประชาชนได้รับการศึกษาและได้รับการฝึกฝนให้รู้จักคิดแบบมีเหตุผลซึ่งเรียกว่าเป็นความคิดเชิงวิทยาศาสตร์

ดังนั้นการเสริมสร้างให้ประชาชนมีวัฒนธรรมทางการเมืองแบบมีเหตุผลเป็นองค์ประกอบสำคัญของการพัฒนาทางการเมืองเพื่อการดำรงรักษาระบบการเมืองที่ดีให้มีเสถียรภาพมั่นคง

5. ความเป็นอิสระของระบบย่อย (Subsystem Autonomy)

ความเป็นอิสระของระบบย่อยได้แก่การให้อิสระแก่หน่วยการปกครองท้องถิ่นระบบพรรคการเมืองและกลุ่มผลประโยชน์เป็นต้น

1) ระบบการเมืองที่มีการรวมศูนย์อำนาจ (Centralization) เป็นระบบการเมืองที่ระบบย่อยมีความเป็นอิสระน้อยหรือไม่มีความเป็นอิสระเลยจึงขาดความผูกพันในการสนองตอบความต้องการของประชาชน

2) ระบบการเมืองที่มีการกระจายอำนาจ (Decentralization) จะทำให้ระบบย่อยมีความเป็นอิสระความเป็นอิสระจะรวมถึงความเป็นอิสระในการปกครองตนเองความเป็นอิสระในการพิจารณาปัญหาและความต้องการของตนตลอดจนความเป็นอิสระในการตัดสินใจเพื่อกำหนดทางเลือกที่เหมาะสมในการพัฒนาชีวิตและชุมชนของตน

จิรโชค (บรรพต) วีระสัยและคณะ(2542,หน้า 429-430) ได้กล่าวว่า การขาดเสถียรภาพอันเป็นลักษณะหนึ่งของการพัฒนาการเมืองมีสาเหตุ 12 ประการได้แก่

1. ประชาชนยากไร้เหลือแสน (Poverty)

2. เคืองแค้นรัฐบาล (Antipathy To Government)

3. ต่อต้านเป็นสันดาน (Oppositionism)

4. รัฐบาลใช้ระบบเผด็จการตลอดชาติ (Tradition Of Autocracy)

5. ประชาชนขาดประสบการณ์ด้านประชาธิปไตย (Limited Experience With Democracy)

6. รุนแรงเป็นนิสัย (Habits Of Violence)

7. ราชการไร้คนสามารถ (Shortage Of Civil Servants)

8. สังคมขาดชนชั้นกลาง (Small Middle Class)

9. ชาติขาดผู้นำตัวอย่าง (Leadership)

10. สังคมสร้างระบบพรรคพวกพ้อง (Party)

11. ขัดข้องด้วยแบ่งแยกแตกต่างจากสังคม (Social Heterogeneity)

12. พลเมืองไม่นิยมขันติธรรม (Lack Of Tolerance)

สาเหตุที่ทำให้ขาดเสถียรภาพนั้นเกี่ยวข้องทั้งในระดับบุคคล (จุลภาค) ระดับกลุ่มของบุคคล (มัชฌิมภาค) และระดับโครงสร้าง(มหภาค)

สรุปได้ว่าลักษณะและองค์ประกอบของการพัฒนาทางการเมืองจะต้องประกอบด้วยโครงสร้างการเมืองที่มีความแตกต่างและชำนาญเฉพาะมีความเป็นอิสระในการบริหารจัดการโดยยึดประโยชน์ของส่วนรวมประเทศชาติยึดหลักความเสมอภาคและเป็นธรรมสุดท้ายจะต้องเพิ่มบทบาทการมีส่วนร่วมให้กับประชาชนได้สามารถตรวจสอบได้

2.4.3 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาทางการเมือง

สิทธิพันธ์ พุทธหุน (2541,หน้า 57-59) ได้อธิบายไว้ว่าในการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองนั้นจะพบปรากฏการณ์ที่แตกต่างกันไปในแต่ละสังคมบางสังคมมีการเปลี่ยนแปลงในลักษณะที่ราบรื่นหรือใช้สันติวิธีแต่ในบางสังคมกลับใช้กำลังรุนแรงเข้าปะทะกันบางสังคมมุ่งที่จะเปลี่ยนแปลงไปสู่ระบอบประชาธิปไตยแต่ในอีกสังคมกลับมุ่งที่จะเปลี่ยนแปลงไปสู่ระบอบเผด็จการหลายสังคมที่มีรัฐบาลเป็นที่ยอมรับของประชาชนแต่มีอีกหลายรัฐบาลที่ไม่ได้รับการยอมรับจากประชาชนโดยทั่วไป นอกจากนี้ยังได้นำเสนอแนวคิดของฮันทิงตัน (Huntington) ไว้ 6 ประการดังนี้

1. ขั้นตอนของการเปลี่ยนแปลงของสังคมเขามองว่าในทุกๆสังคมจะต้องประสบกับการเปลี่ยนแปลงไปตามขั้นตอนหลายขั้นตอนเพื่อนำสังคมไปสู่ทันสมัยและสรุปว่าระบบการเมืองในสังคมที่ทันสมัยจะมีลักษณะอย่างไรนั้นส่วนหนึ่งขึ้นอยู่กับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในขั้นตอนของการเปลี่ยนแปลงของสังคมในอดีตเช่นระบบการเมืองของอังกฤษถือได้ว่าเป็นแบบอย่างของระบบการเมืองแบบประชาธิปไตยที่มีการพัฒนาแล้วเพราะในอดีตอังกฤษได้เปลี่ยนแปลงสังคมจากแบบจารีตประเพณีไปสู่สังคมที่ทันสมัยอย่างเป็นขั้นตอนและเป็นไปอย่างราบรื่นไม่รวดเร็วหรือใช้กำลังรุนแรงอย่างในแถบลาตินอเมริกา

2. สภาพการณ์ทางเศรษฐกิจสังคมการเมืองและวัฒนธรรมนักวิชาการหลายท่านได้ชี้ให้เห็นว่าปัจจัยทางเศรษฐกิจสังคมการเมืองและวัฒนธรรมมีอิทธิพลต่อการพัฒนาการเมืองในประเทศหนึ่งๆ เป็นอย่างยิ่งเช่น James Davies เสนอว่าการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองในรูปของการปฏิวัตินั้นจะเกิดขึ้นในช่วงที่มีการพัฒนาเศรษฐกิจก้าวหน้าไปอย่างต่อเนื่องแล้วตามด้วยวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจอย่างกะทันหันเป็นเหตุให้ช่องว่างระหว่างความคาดหวังของประชาชนกับความสามารถที่จะสนองตอบของระบบการเมืองขยายกว้างมากซึ่งประชาชนกับความสามารถที่จะสนองตอบของระบบการเมืองขยายกว้างมากซึ่งประชาชนจะอยู่ในฐานะที่ไม่สามารถทนต่อสภาพที่เป็นอยู่ได้อีกต่อไป

3. สภาพแวดล้อมภายนอกประเทศนอกจากการเปลี่ยนแปลงภายในประเทศและสภาพแวดล้อมนอกประเทศก็มีอิทธิพลต่อการพัฒนาการเมืองภายในเหมือนกันอิทธิพลจากต่างประเทศนี้ส่วนใหญ่จะอยู่ในรูปของแนวความคิดค่านิยมเทคโนโลยีรูปแบบโครงสร้างต่างๆที่นำเข้ามาผลที่ได้รับก็คือสังคมจะขาดความเป็นอิสระในตนเองและถูกครอบงำจากความคิดแบบตะวันตกซึ่ง

หลายประการที่ไม่อาจนำมาประยุกต์ให้เข้ากับสภาพการพัฒนาภายในได้นอกจากนี้การแทรกแซงของต่างชาติอาจจะอยู่ในรูปของการแทรกแซงทางการเมืองการทหารหรือการเศรษฐกิจก็เป็นได้ซึ่งเราอาจสรุปได้ว่าลักษณะของอิทธิพลจากต่างประเทศนี้มักจะเกิดขึ้นในช่วงหลังของการเปลี่ยนแปลงมากกว่าช่วงแรกๆ

4. ระยะเวลาที่เปลี่ยนแปลงระยะเวลาที่สังคมเริ่มเปลี่ยนแปลงก็มีอิทธิพลต่อการพัฒนาการเมืองในระยะต่อมาด้วยกล่าวคือเชื่อกันว่าสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงในระยะหลังๆรัฐจะมีบทบาทในการพัฒนาเศรษฐกิจสังคมมากในขณะที่ชนชั้นกลางไม่เข้มแข็งพอการพัฒนาประชาธิปไตยจึงเป็นไปด้วยความลำบากผิดกับรัฐที่พัฒนาในระยะแรกๆซึ่งค่อยๆแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นอย่างเป็นขั้นตอนไม่ประสบกับปัญหาทางเศรษฐกิจเช่นภาวะเงินเฟ้อภาวะไร้การจ้างแรงงานหรือปัญหาทางการเมืองเช่นการเข้ามีส่วนร่วมโดยทันทีทันใดซึ่งปัญหาเหล่านี้ทำให้เกิดภาวะไร้เสถียรภาพทางการเมืองได้ถ้าสถาบันทางการเมืองไม่มีประสิทธิภาพ

5. ลำดับขั้นตอนหรือทิศทางของการเปลี่ยนแปลงเราจะพบว่าบางประเทศเริ่มเปลี่ยนแปลงโดยการสร้างเอกลักษณ์ประจำชาติสร้างความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันให้เกิดขึ้นภายในสังคมก่อนแล้วจึงค่อนขยายอำนาจของรัฐบาลกลางยินยอมให้มีพรรคการเมืองให้ประชาชนเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองมากขึ้นในที่สุดสังคมก็จะพัฒนาสู่ระบอบประชาธิปไตยที่มั่นคงรัสเทาว์ (Dankwart A. Rustow) อ้างในลักษณะเดียวกันนี้โดยชี้ให้เห็นว่าการพัฒนาการเมืองจะเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพได้จะต้องมีเงื่อนไขของลำดับขั้นตอนการเปลี่ยนแปลงคือเริ่มต้นด้วยการสร้างความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันให้เกิดขึ้นในชาติก่อนตามมาด้วยการสร้างอำนาจอันชอบธรรมในการปกครองให้กับรัฐบาลแล้วจึงสร้างความเท่าเทียมหรือความเสมอภาคทางการเมืองที่หลังฮันทิงตัน (Huntington) ได้เสนอแนะขั้นตอนของการเปลี่ยนแปลงที่เป็นประโยชน์ต่อการพิจารณาโดยมองว่าถ้ามีการขยับขยายการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองออกไปก่อนที่สถาบันทางเมืองจะได้รับการพัฒนาแล้วจะมีผลให้เกิดภาวะไร้เสถียรภาพทางการเมืองได้

6. อัตราการเปลี่ยนแปลงหมายถึงความเร็วหรือช้าของการเปลี่ยนแปลงขององค์ประกอบต่างๆของการพัฒนาการเมืองการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจสังคมและการเมืองที่เป็นไปอย่างรวดเร็วจะมีผลทำให้เกิดความตึงเครียดขึ้นภายในสังคมอันจะนำไปสู่การวิกฤตทางการเมืองได้เช่นการสร้างเมืองอย่างรวดเร็วแต่ความเจริญทางอุตสาหกรรมอยู่ในระดับต่ำจะนำมาซึ่งความวุ่นวายในระบอบการเมืองได้การเปลี่ยนแปลงในค่านิยมที่รวดเร็วอาจเป็นผลให้ระบบการเมืองไม่สามารถปรับตัวได้ทันความวุ่นวายก็อาจเกิดขึ้นได้หรือการที่สังคมเมืองก้าวหน้าเติบโตเร็วกว่าสังคมชนบทก่อให้เกิดช่องว่างอันมหาศาลอันจะนำมาซึ่งวิกฤตการณ์ทางการเมืองได้เช่นกัน

สรุปได้ว่าปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาทางการเมืองจะต้องขึ้นอยู่กับการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคมการพัฒนาเทคโนโลยีความเจริญของอุตสาหกรรมรวมถึงระบอบการปกครองของประเทศนั้นๆด้วย

2.5 สภาพพื้นที่ที่ใช้ในการวิจัย

2.5.1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับอำเภอรัตนบุรี

อำเภอรัตนบุรี สร้างขึ้นตรงกับปลายสมัยของกรุงศรีอยุธยาเป็นราชธานี พระบาทสมเด็จพระที่นั่งสุริยามรินทร์ขึ้นครองราชย์ ประมาณปี พ.ศ. 2302 “หลวงศรีนครเตา” โปรดเกล้าให้ปกครองเมืองกุดหวาย และปกครองเมืองด้วยความสงบสุขประชาชนประกอบอาชีพทำไร่ทำนาและบ้านเมืองที่ตั้งขึ้นใหม่มีความอุดมสมบูรณ์ด้วยป่าไม้สัตว์ป่าและของป่าทุกปีเจ้าเมืองจะมีงาช้าง ม้า แก่นสน นอแรด งาช้างขี้ผึ้ง น้ำผึ้ง เต่าและหวายไปทูลเกล้าถวายเป็นการส่งส่วยตามพระราประเพณี เป็นการแสดงความจงรักภักดีจนได้รับบรรดาศักดิ์สูงขึ้นจากหลวงเป็นพระ และปกครองเมืองเดิม หลวงศรีนครเตา ได้พระราชทานบรรดาศักดิ์เป็น “พระศรีนครเตา” ต่อมาภายหลังได้เพิ่มชื่อต่อท้ายว่า “ท้าวเธอ” เป็น “พระศรีนครเตาท้าวเธอ”ได้เปลี่ยนชื่อเมืองเป็น“รัตนบุรี” ตามชื่อของห้วยแก้ว ซึ่งทั้งสองฝั่งมีดงแก้วขึ้นแน่นหนา คำว่า“รัตนแปลว่า แก้ว”บุรี แปลว่า เมือง” พระศรีนครเตาท้าวเธอปกครองบ้านเมืองด้วยความเรียบร้อยร่มเย็น ช่วยเหลือออกรปราบปรามกบฏเวียงจันทร์หลายครั้งมาจนถึงสมัยกรุงธนบุรีเมื่อปลายรัชกาลพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวเป็นระบอบเทศาภิบาลเรียกว่า สมุหเทศาภิบาล ปี พ.ศ. 2439 เมื่อยุบมณฑนครราชสีมาเป็นจังหวัดเมืองรัตนบุรีถูกยุบเป็นอำเภอขึ้นตรงต่อจังหวัดบุรีรัมย์ และเมื่อปี พ.ศ.2458 อำเภอรัตนบุรีเข้าเป็นอำเภอหนึ่งของจังหวัดสุรินทร์ตั้งแต่บัดนั้นและมีหลวงสรรพกิจโกศล2439 – 2442 เป็นนายอำเภอคนแรกมาเมื่อวันที่ 1 กรกฎาคม 2514 ทางราชการได้ตั้งกิ่งอำเภอสนม แยกเขตการปกครองจากรัตนบุรี 5 ตำบลคือ ตำบลโพนโกตำบลสนม ตำบลหนองระฆัง ตำบลแคน และตำบลนานวน และได้รับการยกฐานะเป็นอำเภอสนม เมื่อวันที่ 3 พฤษภาคม 2520และวันที่ 1 กรกฎาคม 2540 ทางราชการได้ตั้งกิ่งอำเภอโนนนารายณ์ โดยแยกเขตการปกครองจากอำเภอรัตนบุรี 4 ตำบล คือ ตำบลหนองหลวง ตำบลโนน ตำบลหนองเทพ และตำบลระเวียงออกกจากอำเภอรัตนบุรี

เจ้าเมืองรัตนบุรี เป็นบุคคลที่ชาวบ้านเคารพเลื่อมใสเป็นอย่างยิ่ง เมื่อท่านถึงแก่อสัญญกรรมชาวบ้านจึงได้ร่วมกันสร้างศาลเจ้าไว้กราบไหว้บูชา ริมฝั่งห้วยแก้วและถือว่าเป็นสถานที่อันศักดิ์สิทธิ์ของชาวอำเภอรัตนบุรีมาจนถึงทุกวันนี้เมื่อ พ.ศ. 2439 เมืองรัตนบุรี ได้รับการยกฐานะขึ้นเป็นอำเภอ ขึ้นอยู่กับจังหวัดสุรินทร์จนถึงปัจจุบัน

“คำขวัญประจำอำเภอ”เมืองพ่อศรีนครเตา พระเจ้าใหญ่วัดเหนือ งามเหลือพระโพธิ์ศรีธาตุใสสะอาดห้วยแก้ว เพริศแพร้วผ้าไหม ขนมจีนถูกใจ บุญบั้งไฟตระการตา ชาวประชาน้ำใจงาม”

2.5.2 พื้นที่ของอำเภอรัตนบุรี

อำเภอรัตนบุรีมีพื้นที่ 383,812ตร.กม.ตั้งอยู่ทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือของจังหวัดสุรินทร์ประมาณ 72กิโลเมตร มีอาณาเขตติดต่อกับเขตการปกครองข้างเคียงดังต่อไปนี้

ทิศเหนือ ติดต่อกับอำเภอสุวรรณภูมิ อำเภอโพนทราย (จังหวัดร้อยเอ็ด) และอำเภอราษีไศล (จังหวัดศรีสะเกษ)

ทิศตะวันออก ติดต่อกับอำเภอราษีไศล อำเภอบึงบูรพ์ และอำเภอโพธิ์ศรีสุวรรณ(จังหวัดศรีสะเกษ)

ทิศใต้ ติดต่อกับอำเภอเมืองจันทร์ (จังหวัดศรีสะเกษ) อำเภอโนนนารายณ์ และอำเภอสนม

ทิศตะวันตก ติดต่อกับอำเภอท่าตูม

2.5.3 ประชากร

ประชากรในเขตอำเภอรัตนบุรี ณ วันที่ 1 พ.ย. 2557 ทั้งสิ้น94,251คนแบ่งเป็นประชากรชาย รวม 35,018 คนประชากรหญิง 36,234คนมีความหนาแน่นเฉลี่ยต่อพื้นที่ประมาณ 245.48คน/ตร.กม.

2.5.4 สภาพทางเศรษฐกิจ

อาชีพหลัก ประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม ค้าขาย รับจ้างและรับราชการพืชเศรษฐกิจที่สำคัญ ลักษณะการประกอบเกษตรกรรมอาศัยน้ำฝนจากธรรมชาติ มีการปลูกพืชที่สำคัญ คือ ข้าว มันสำปะหลัง ยางพารา และพืชผักอื่นๆการปศุสัตว์ ประชากรส่วนใหญ่ มีการเลี้ยงสัตว์ เช่น โค กระบือ สุกร เป็ด ไก่

2.5.5 ทรัพยากรธรรมชาติที่สำคัญของอำเภอ

2.5.5.1 ด้านแหล่งน้ำ

1.ลำน้ำมูลไหลผ่านด้านทิศเหนือของอำเภอกั้นเขตแดนระหว่างอำเภอรัตนบุรีกับอำเภอโพนทราย อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ระยะทางประมาณ 80 กิโลเมตร

2.ลำห้วยทับทัน ไหลผ่านด้านตะวันออกของอำเภอ ระยะทางประมาณ 35 กิโลเมตร กั้นระหว่างอำเภอบึงบูรณ์ อำเภอโพธิ์ศรีสุวรรณ จังหวัดศรีสะเกษ

3.อ่างเก็บน้ำห้วยแก้ว ตั้งอยู่ที่บ้านผือใหญ่หมู่ที่5ตำบลรัตนบุรี อำเภอรัตนบุรีจังหวัดสุรินทร์ ห่างจากตัวอำเภอประมาณ2 กิโลเมตรไปทางทิศใต้ตามเส้นทางอำเภอรัตนบุรี กับอำเภอศรีขรภูมิ

2.5.5.2 .ด้านป่าไม้

มีพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ 3 แห่ง คือ (1) ป่าหินล้ม เนื้อที่ 43,962 ไร่ อยู่ในพื้นที่ตำบลรัตนบุรี ตำบลไผ่ ตำบลหนองบัวบาน ตำบลน้ำเขียว ตำบลเบิด และตำบลธาตุ (ในอดีตได้ถูกบุกรุกไม่เหลือสภาพป่าจึงปลูกเป็นสวนป่า ซึ่งดำเนินการไปแล้วประมาณ 22,930 ไร่) (2) ป่าฝั่งซ้ายแม่น้ำมูล เนื้อที่ 13923ไร่ อยู่ในพื้นที่ตำบลดอนแรด (ไม่มีสภาพป่าเป็นน้ำท่วมเป็นส่วนมาก)และ (3) ป่าที่จัดสรรห้วยทับทัน เนื้อที่ 10,137ไร่ อยู่ในพื้นที่ตำบลเบิด ตำบลยางสว่าง และตำบลหนองหลวง อำเภอโนนนารายณ์

2.5.6 หน่วยการปกครอง

อำเภอรัตนบุรี แบ่งออกเป็น 12 ตำบล 163 หมู่บ้าน คือ

ตำบลรัตนบุรี	17 หมู่บ้าน	ตำบลเบิด	17 หมู่บ้าน
ตำบลดอนแรด	16 หมู่บ้าน	ตำบลแก	15 หมู่บ้าน
ตำบลหนองบัวบาน	15 หมู่บ้าน	ตำบลไผ่	14 หมู่บ้าน
ตำบลธาตุ	14 หมู่บ้าน	ตำบลน้ำเขียว	13 หมู่บ้าน
ตำบลกุดขาคีม	11 หมู่บ้าน	ตำบลยางสว่าง	11 หมู่บ้าน
ตำบลทับใหญ่	10 หมู่บ้าน	ตำบลหนองบัวทอง	9 หมู่บ้าน

2.5.6.1 การปกครองส่วนท้องถิ่น

ท้องที่อำเภอรัตนบุรีประกอบด้วยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 13 แห่ง ได้แก่

1. เทศบาลตำบลรัตนบุรี ครอบคลุมพื้นที่บางส่วนของตำบลรัตนบุรีและบางส่วนของตำบลไผ่

2. องค์การบริหารส่วนตำบลรัตนบุรี ครอบคลุมพื้นที่ตำบลรัตนบุรี (เฉพาะนอกเขตเทศบาลตำบลรัตนบุรี)

3. องค์การบริหารส่วนตำบลธาตุ ครอบคลุมพื้นที่ตำบลธาตุทั้งตำบล

4. องค์การบริหารส่วนตำบลแก ครอบคลุมพื้นที่ตำบลแกทั้งตำบล

5.องค์การบริหารส่วนตำบลดอนแรด ครอบคลุมพื้นที่ตำบลดอนแรดทั้งตำบล

6.องค์การบริหารส่วนตำบลหนองบัวทอง ครอบคลุมพื้นที่ตำบลหนองบัวทองทั้งตำบล

7.องค์การบริหารส่วนตำบลหนองบัวบาน ครอบคลุมพื้นที่ตำบลหนองบัวบานทั้งตำบล

8.องค์การบริหารส่วนตำบลไผ่ ครอบคลุมพื้นที่ตำบลไผ่ (เฉพาะนอกเขตเทศบาลตำบลรัตนบุรี)

9.องค์การบริหารส่วนตำบลเบิด ครอบคลุมพื้นที่ตำบลเบิดทั้งตำบล

10.องค์การบริหารส่วนตำบลน้ำเขียว ครอบคลุมพื้นที่ตำบลน้ำเขียวทั้งตำบล

11.องค์การบริหารส่วนตำบลกุดขาคีม ครอบคลุมพื้นที่ตำบลกุดขาคีมทั้งตำบล

12.องค์การบริหารส่วนตำบลยางสว่าง ครอบคลุมพื้นที่ตำบลยางสว่างทั้งตำบล

13.องค์การบริหารส่วนตำบลทับใหญ่ ครอบคลุมพื้นที่ตำบลทับใหญ่ทั้งตำบล

2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

อรอนงค์ มั่นคง (2551,บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่อง“การมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชนในตำบลข้าวงาม อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา”ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชนในตำบลข้าวงาม อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยาโดยรวมอยู่ในระดับปานกลางเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับปานกลางหกด้านและอยู่ในระดับต่ำหนึ่งด้านเรียงจากด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง,ด้านการติดตามข่าวสารทางการเมือง,ด้านการอภิปรายพูดคุยในประเด็นทางการเมือง,ด้านการติดต่อกับนักการเมืองท้องถิ่น,ด้านการเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมือง,ด้านการรณรงค์หาเสียง, และด้านการเข้าร่วมประชุม ตามลำดับ

ผลการเปรียบเทียบ พบว่า ประชาชนในตำบลข้าวงาม อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยาที่มีเพศ อายุ สถานภาพการสมรส และการศึกษา ต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่น ไม่แตกต่างกัน แต่ประชาชน ที่มีอาชีพ และรายได้ ต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ครองชัย ภูริเมธางกูร(2555,บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่อง“การมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยระดับท้องถิ่นของประชาชนเทศบาลตำบลหนองโก อำเภอกระนวน จังหวัดขอนแก่น” ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยระดับท้องถิ่นของประชาชนเทศบาลตำบลหนองโก อำเภอกระนวน จังหวัดขอนแก่นโดยรวมอยู่ในระดับปานกลางเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดหนึ่งด้าน อยู่ในระดับปานกลางหนึ่งด้าน และอยู่ในระดับน้อยสองด้าน เรียงจากด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมในการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง,

ด้านการมีส่วนร่วมเป็นผู้นำชักชวนผู้อื่นสนทนาด้านการเมือง,ด้านการมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นทางการเมือง, และด้านการมีส่วนร่วมในการรวมกลุ่มดำเนินกิจกรรมทางการเมือง ตามลำดับ

ผลการเปรียบเทียบ พบว่า ประชาชนประชาชนในเขตเทศบาลตำบลหนองโก อำเภอกระนวน จังหวัดขอนแก่น ที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ธนกฤตบุปผาโชติ (2556,บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่อง“การมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสวนจิก อำเภอศรีสมเด็จ จังหวัดร้อยเอ็ด”ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสวนจิก อำเภอศรีสมเด็จ จังหวัดร้อยเอ็ดโดยรวมอยู่ในระดับปานกลางเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากหนึ่งด้าน และอยู่ในระดับปานกลางสามด้าน เรียงจากด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการเลือกตั้ง, ด้านการเข้าร่วมกิจกรรม,ด้านการติดตามและตรวจสอบการทำงานขององค์การบริหารส่วนตำบล, และด้านการมีส่วนร่วมในการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล ตามลำดับ

ผลการเปรียบเทียบ พบว่า ประชาชนประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสวนจิก อำเภอศรีสมเด็จ จังหวัดร้อยเอ็ดที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา และการประกอบอาชีพต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่น ไม่แตกต่างกัน

ประไพ พินดง (2556,บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลเชียงขวัญ อำเภอเชียงขวัญ จังหวัดร้อยเอ็ด” ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลเชียงขวัญ อำเภอเชียงขวัญ จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทั้งสามด้าน เรียงจากด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านติดตามข่าวสารทางการเมือง, ด้านการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง, ด้านการตรวจสอบและประเมินผลทางการเมือง ตามลำดับ

ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลเชียงขวัญ อำเภอเชียงขวัญ จังหวัดร้อยเอ็ด” ที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา และประกอบอาชีพ ต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมือง ทั้งโดยรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน ไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

นงลักษณ์ บุสดีวงศ์(2557,บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่อง“การมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชนในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลหนองใหญ่ อำเภอศรีสมเด็จ จังหวัดร้อยเอ็ด” ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลหนองใหญ่ อำเภอศรีสมเด็จ จังหวัดร้อยเอ็ดโดยรวมอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทั้งห้าด้านเรียงจากด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย ได้แก่ด้านความสนใจกิจกรรมทางการเมือง,ด้านการแสดงออกซึ่งความต้องการต่างๆ,ด้านการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง, ด้านการแสดงความคิดเห็นต่อสาธารณะ, และด้านการรวมกลุ่มผลประโยชน์ ตามลำดับ

ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ประชาชนในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลหนองใหญ่ อำเภอศรีสมเด็จ จังหวัดร้อยเอ็ดที่มีเพศ อายุ และระดับการศึกษา ต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่น ทั้งโดยรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน

ธนวรรธน์ มาศฉมาดล(2557,บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลรอบเมือง อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด”ผลการวิจัยพบว่า

การมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลรอบเมือง อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากหนึ่งด้าน และอยู่ในระดับปานกลางสามด้าน เรียงจากด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง, ด้านร่วมกิจกรรมทางการเมืองท้องถิ่น, และด้านการร่วมพัฒนาการเมืองท้องถิ่น, และด้านติดตามตรวจสอบทางการเมืองท้องถิ่น ตามลำดับ

ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ประชาชนในเขตตำบลรอบเมือง อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด ที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ ต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่น ไม่แตกต่างกัน

วันนา อ้อคำ(2557,บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลอุ่มเม้าอำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด”ผลการวิจัยพบว่า

การมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลอุ่มเม้า อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากหนึ่งด้าน และอยู่ในระดับปานกลางสองด้าน เรียงจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง, ด้านการแสดงความคิดเห็นทางการเมือง, และด้านร่วมกิจกรรมทางการเมือง ตามลำดับ

ผลการทดสอบสมมติฐานของการวิจัย พบว่า ประชาชนที่มีเพศ อายุ และระดับการศึกษาต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นในเขตเทศบาลตำบลอุ่มเม้า อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน

ศศิกานต์ คำใจ(2557,บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลธงธานี อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด”ผลการวิจัยพบว่า

การมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลธงธานี อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากหนึ่งด้าน และอยู่ในระดับปานกลางสามด้าน เรียงจากด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง, ด้านร่วมกิจกรรมทางการเมืองท้องถิ่น, และด้านการร่วมพัฒนาการเมืองท้องถิ่น, และด้านติดตามตรวจสอบทางการเมืองท้องถิ่น ตามลำดับ

ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลธงธานี อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด ที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ ต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่น ไม่แตกต่างกัน

ยุวดี ถนอมแสง(2557,บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด อำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด” ผลการวิจัยพบว่า

การมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นในเขตเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด อำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากสองด้าน และอยู่ในระดับปานกลางสองด้าน เรียงจากด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการเลือกตั้ง, ด้าน

การร่วมกิจกรรมทางการเมือง, ด้านการร่วมพัฒนาการเมือง, และด้านติดตามตรวจสอบทางการเมือง ตามลำดับ

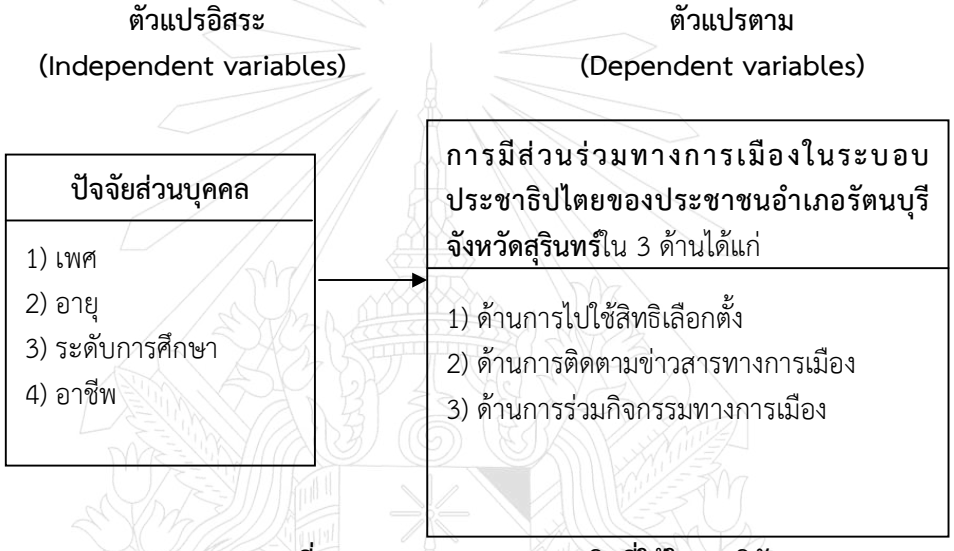
ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ประชาชนในเขตเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด อำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด ที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นโดยรวม และรายด้าน ไม่แตกต่างกัน

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สรุปได้ว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น เกิดขึ้นจากประชาชนที่ให้ความร่วมมือร่วมใจกันแก้ไขปัญหา แสดงความคิดเห็นได้อย่างอิสระภายในกรอบของกฎหมาย การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการปกครองส่วนท้องถิ่นหรือการพัฒนาประชาคมในแต่ละด้านนั้น มีความแตกต่างกัน รวมถึงปัจจัยส่วนบุคคลทั้งด้าน เพศ อายุ อาชีพ ระดับการศึกษา สถานภาพ และรายได้ต่อเดือน ที่มีความสัมพันธ์กับระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนแตกต่างกันบ้างแล้วแต่สภาพพื้นที่ในแต่ละแห่ง

2.7 สรุปกรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

การศึกษาเรื่อง “การมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนอำเภอรัตนบุรี จังหวัดสุรินทร์”ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดของ**Lester W. Milbrath**(1965,P.18)ที่ได้จัดเรียงลำดับ

การมีส่วนร่วมทางการเมืองจากน้อยไปมาก14 ลำดับ แต่เนื่องจากมีข้อจำกัดบางประการที่ไม่สามารถศึกษาให้ครบทุกลำดับได้ ดังนั้นในการวิจัยครั้งนี้จึงนำมาใช้เป็นกรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัยเพียงสองลำดับ ได้แก่1)การติดตามข่าวสารทางการเมือง และ 2) การไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้งและได้นำแนวคิดของ**Norman H. Nie&Sidney Verba**(1975,PP.9-12)ที่ได้จำแนกรูปแบบและกิจกรรมในการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองไว้ในข้อที่ว่า “การร่วมในกิจกรรมบางอย่างขององค์กรหรือกลุ่มเกี่ยวกับปัญหาการเมืองและสังคมเป็นกิจกรรมที่บุคคลกระทำร่วมกับผู้อื่นซึ่งอาจจะกระทำร่วมกันในองค์กรที่เป็นทางการหรือไม่เป็นทางการก็ได้...”มาประยุกต์เป็นกรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ดังปรากฏในภาพที่ 2.1

ภาพที่ 2.1 แสดงสรุปกรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

บรรณานุกรม

กระทรวงมหาดไทย.(2548).

การปกครอง, กรม. (2548).*กฎหมายปกครองว่าด้วยการจัดระเบียบราชการบริหาร*. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

กิจฏิภันส์ ยศปัญญา. (2547).*การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในชุมชนเมือง : ศึกษากรณีประชาชนในหมู่บ้านสินธนา 1 เขตบึงกุ่ม กรุงเทพมหานคร*. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยบูรพา.

เกรียงศักดิ์ เรืองสังข์. (2544).*การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน : ศึกษาเฉพาะกรณีการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลตำบล จังหวัดพัทลุง*. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

โกวิทย์ พวงงาม และปรีดี โชติช่วง. (2539).*เอกสารโครงการส่งเสริมสตรีเข้ามีส่วนร่วมใน อบต. พ.ศ. 2539*. เชียงใหม่ : ศูนย์ศึกษาเพื่อพัฒนาสตรีล้านนา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

โกวิทย์ พวงงาม. (2546).*การปกครองท้องถิ่น*.กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์วิญญูชน.

คำสอน ทำนา. (2558, 1 มิถุนายน).ส.อบต.บ้านดงเค็ง. สัมภาษณ์.

จริยา ผลกล้า. (2551).*การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองหัวหิน อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์*.ภาคนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต.

จริยา ผลกล้า. (2551).*การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองหัวหิน อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์*.ภาคนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัย ราชภัฏสวนดุสิต.

จรูญ สุภาพ และ พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว. (2527).*รายงานการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดมุกดาหาร 14 สิงหาคม 2526*.กรุงเทพฯ : กรมเจ้าพระยาการพิมพ์.

จันทนา สุทธิจารี. (2544).*การเมืองการปกครองไทยตามรัฐธรรมนูญฉบับประชาชน*.กรุงเทพมหานคร : สมาคมรัฐธรรมนูญเพื่อประชาชน

_____. (2544). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการเมืองการปกครองไทยตามรัฐธรรมนูญฉบับประชาชน*.กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์วีเจพริ้นติ้ง.

ชลัช จงสืบพันธุ์. (2546).*การบริหารท้องถิ่น*.นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

ไชยสิทธิ์ พรหมอนุมัติ. (2548).*การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนต่อการปกครองท้องถิ่นพิเศษ : ศึกษาเฉพาะกรณี เมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี*. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยบูรพา.

ณรงค์ สินสวัสดิ์. (2539).*จิตวิทยาการเมือง*.กรุงเทพมหานคร : วัชรินทร์การพิมพ์ จำกัด.

ดำเกิง ลักษณะโยธิน. (2552).*การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลนครลำปาง. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต*. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

ติน ปรัชญพฤทธิ์. (2545).*การบริหารการพัฒนา : ความหมาย เนื้อหา แนวทาง และปัญหา*. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 2545.

ธเนศวร์ เจริญเมือง และวรรณภา ลีระศิริ. (2550).*รับหรือไม่รับการเมืองเรื่องการลงประชามติ*. กรุงเทพมหานคร: หจก. ดาราวรรณการพิมพ์.

ธรรมรส โชติกุญชร. (2540).*การบริหารแบบมีส่วนร่วม*.นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

ธานินทร์ ศิลป์จารุ. (2550).*การวิจัยและวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วย SPSS*.พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพมหานคร : บริษัท วี.อินเตอร์ พริ้นท์ จำกัด.

นรนิติ เศรษฐบุตร. (2541).*การมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาประชาธิปไตย*.กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

_____. (2541).*การมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองท้องถิ่น*.กรุงเทพมหานคร : ศูนย์ศึกษาการพัฒนาประชาธิปไตย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

นัฏฐิกาล ศรีจันทร์โท. (2552).*การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลนาภู อำเภอยางสีสุราช จังหวัดมหาสารคาม*.วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.

นิรันดร์ จงวุฒิเวทย์. (2527).*กลวิธีแนวทางวิธีการเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา*.กรุงเทพมหานคร : ศูนย์การศึกษานโยบายสาธารณสุข มหาวิทยาลัยมหิดล.

บุญชม ศรีสะอาด. (2553).*การวิจัยเบื้องต้น ฉบับแก้ไขปรับปรุง*. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพมหานคร : สุวีริยาสาส์น.

บุญเชิด สุขอภิรมย์. (2541).*บทบาทของคณะกรรมการศึกษาประจำโรงเรียนกับการมีส่วนร่วมแก้ปัญหาการดำเนินงานโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานประถมศึกษา จังหวัดราชบุรี*. วิทยานิพนธ์ ปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยสุโขทัย.

บุษบา ด้ามพรหม. (2539).*ทัศนคติของชาวเทศบาลเมืองอุบลราชธานีต่อการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาล พ.ศ. 2539 :ศึกษาเฉพาะกรณีเขตเลือกตั้งที่ 3*. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. อุบลราชธานี : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี.

ประสม สุขโนนจารย์.(2557, 22 พฤษภาคม).ผู้ใหญ่บ้านบ้านดงเมือง.สัมภาษณ์.

ประเสริฐ สะภา. (2554).*การมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชน ในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลมหาไชย อำเภอสมเด็จ จังหวัดกาฬสินธุ์*.สารนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ.

ปรัชญา ศรีภา. (2540).*ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในการพัฒนาหมู่บ้าน : ศึกษาเฉพาะกรณี อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น*. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

พนอม ทิพย์สนเท่ห์. (2557, 22 พฤษภาคม).ผู้ใหญ่บ้านบ้านกระยอม. สัมภาษณ์.

พรชัย สายโรจน์. (2557, 22 พฤษภาคม).ผู้ใหญ่บ้านบ้านโนนสามัคคี. สัมภาษณ์.

พวงทอง โยธาใหญ่. (2545).*การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น : กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดเชียงใหม่*. การศึกษาแบบอิสระรัฐศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

ไพรัตน์ เตชะรินทร์. (2527).*นโยบายและกลวิธีการมีส่วนร่วมของประชาชนในยุทธศาสตร์การพัฒนาปัจจุบันในการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชนบท*.กรุงเทพมหานคร : ศักดิ์โสภาการพิมพ์.

มรุต วันทนากร. (2549).*การเลือกตั้งผู้บริหารท้องถิ่นโดยตรงกับเทศบาลไทย : บทสรุปสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไทยในภาพรวม*. กรุงเทพมหานคร : บริษัท มิสเตอร์ก๊อปปี้ ประเทศไทย จำกัด.

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. (2545).*การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชนบท*.รายงานการวิจัย. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

ยุทธ ไกยวรรณ์, .และ.กุสุมา ผลาพรม. (2553).*พื้นฐานการวิจัย*.กรุงเทพมหานคร : ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพ.

ยุทธไกยวรรณ์. (2545).*พื้นฐานการวิจัย*. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพมหานคร : สุวีริยาสาส์น.

รัชดาภรณ์ ทองถนอม. (2551).*ความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของประชาชนในเขตอำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรี*.วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยบูรพา.

ราชัน โคตะหา.(2557, 22 พฤษภาคม).ผู้ใหญ่บ้านบ้านด่านใต้.สัมภาษณ์.

รุ่งโรจน์ เรืองทรัพย์. (2540).*ทัศนคติของประชาชนที่มีต่อโครงสร้างอำนาจการบริหารส่วนท้องถิ่น : ศึกษากรณีเทศบาลนครเชียงใหม่*. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

ลิขิต ธีระเวคิน. (2533).*วิวัฒนาการเมืองการปกครองของไทย*.กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

วสันต์ สุวรรณ. (2552).*การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในองค์การบริหารส่วนตำบล : ศึกษาเฉพาะกรณีตำบลหนองจ๊อม อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่*. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

วรทิพย์ มีมาก และคณะ.(2547). *หน้าที่พลเมือง ในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข*. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง.

วัชรา ไชยสาร. *การมีส่วนร่วมในทางการเมืองกับการเมืองภาคประชาชน*. รัฐสภาสาร. ปีที่ 3 ฉบับที่ (2 กรกฎาคม 2545) : 4.

วิโรจน์ มุขภักดี. (2557, 22 พฤษภาคม).ผู้ใหญ่บ้านบ้านค้อพัฒนา. สัมภาษณ์.

ศรัณยา ดีพูน. (2546).*การมีส่วนร่วม หลักการพื้นฐาน เทคนิค และกรณีตัวอย่าง*. กรุงเทพมหานคร : ศูนย์หนังสือจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ศิริเพชร อมาตยานนท์. (2548).*การมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของประชาชนในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลหนองแวงโสกพระ*.การศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

ศิริเพ็ญ อัตไพบูลย์. (2538).*ความไม่สอดคล้องระหว่างทัศนคติกับพฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งของชาวชุมชนเมือง : กรณีเปรียบเทียบระหว่างผลการสำรวจฐานคะแนนนิยมกับการลงคะแนนเลือกตั้งซ่อม สมาชิกสภาจังหวัดในเขตอำเภอเมือง และกิ่งอำเภอดอนมดแดง จังหวัดอุบลราชธานี เมื่อวันที่ 20 กุมภาพันธ์ 2537*. วิทยานิพนธ์พัฒนบริหารศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

สมเกียรติ วันทะนะ. (2544).*อุดมการณ์ทางการเมืองร่วมสมัย*.กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

สมบัติ ธำรงธัญวงศ์. (2542). *การเมือง : แนวความคิดและการพัฒนา. พิมพ์ครั้งที่ 8.* กรุงเทพมหานคร : สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

สิทธิพันธ์ พุทธหุน. (2547).*ทางเลือกของมวลประชา*.พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

สุขกิจ สารปรัง ร.น., น.อ. (2549).*การมีส่วนร่วมของกำลังพลในการป้องกันปัญหายาเสพติดในหน่วย : กรณีศึกษา กองรักษาความปลอดภัย กรมสรรพาวุธทหารเรือ.* วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยบูรพา.

สุจิต บุญบงการและพรศักดิ์ผ่องแผ้ว. (2527).*พฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งของคนไทย*. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สุจินตนา โสภาเวทย์. (2552).*การมีส่วนร่วมในการใช้สิทธิทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลหนองสองห้อง อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย*.การศึกษาค้นคว้าอิสระรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

สุพงศ์ สิงถาวรทรัพย์. (2544).*การมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่น : ศึกษากรณีคณะกรรมการชุมชนในเขตเทศบาลเมืองอุทัยธานี.* วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัย มหาสารคาม.

อคิน ระพีพัฒน์. (2527).*การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา*.กรุงเทพมหานคร : ศักดิ์โสภาการพิมพ์.

อาทร นุ่มนวล. (2550).*การมีส่วนร่วมของชุมชนในสภาพสังคมและวัฒนธรรมไทยในการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา*.กรุงเทพมหานคร : ศักดิ์โสภาการพิมพ์.

อำพร สุคนรัตนสุข. (2544).*การมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงในจังหวัดขอนแก่น*.วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

อุทัย คุ้มนาเรียง. (2557, 22 พฤษภาคม).ผู้ใหญ่บ้านบ้านนาเรียง.สัมภาษณ์.

Alastair T. (1971) *Why Community Participation?. A Discussion of the Argument go*. New York: Praeger Publishers.

Camming and White.(1976) *Organization Development and Change3rd Minnesota west Publishing*. Cambridge : Harvard University Press.

Cohen. J. M. and Uphoff. N.T. (1980) *Participation's Place in Rural Development : Seeking Clarity through Specificity*. New York: World Developments.

Huntington S.P. and Dominguez G.L. (1975) *Political Development*.in Handbook of Political Science: Macro Political Theory. Reading. Mass.: Addison-Wesley.

Huntington S.P. and Nelson J.M. (1982) *Participation and Political Study*.Cambridge : Cambridge University Press.

McClosky. Herbert. (1995) *Political Participation*.in The International Encyclopedia of the Social Science. Vol. 26

Milbrath L. W. (1988) *Political Participation*. New York : University of buffalo Press.

Myron. Weiner.(1976) *Political Participation : Crisis of The Political Process*. Cambridge : Harvard University Press.

Nie.Norman H. and Verba. Sidney.(1975)*Political Participation*. New Jersey :Addison Wesley Publishing Company.

Norman H. Nie and Sidney Verba.(1975)*Participation in America : Political Democracy and Social Equality. In The Handbook of Political Science*. New Jersey :Addison Wesley Publishing Company.

Roth D.F. and Wilson F.L. (1980)*An Introduction to Politics*. 2nd ed. Engle Wood Cliffs. New York : Prentice-Hall.

William. (1976) *Participation Management : Concept. Theory and Implementation*. Atlanta G. :Georgia State University.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือเพื่อการวิจัย

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือเพื่อการวิจัย

1) ดร.สุวัฒน์ จิตต์จันทร์

วุฒิการศึกษา : น.บ.(นิติศาสตร์),พ.ม.(รัฐประศาสนศาสตร์),
ปร.ด. (วัฒนธรรมศาสตร์)

ตำแหน่ง : อาจารย์ประจำหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชารัฐศาสตร์การปกครอง บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด

2) ดร.ประพิศ โบราณมูล

วุฒิการศึกษา : กศ.ม. (สังคมศึกษา), ปร.ด. (วัฒนธรรมศาสตร์)

ตำแหน่ง : หัวหน้าฝ่ายบริหารทั่วไปและบริการวิชาการ
ศูนย์บริการวิชาการ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตร้อยเอ็ด

3) นางเทียบนภา เห็นจงชม

วุฒิการศึกษา : ร.บ.(รัฐศาสตร์), ร.ม. (รัฐศาสตร์)

ตำแหน่ง : ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลธาตุ อำเภอรัตนบุรี
จังหวัดสุรินทร์

ภาคผนวก ข
หนังสือขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือเพื่อการวิจัย

ภาคผนวก ค
หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูล

ภาคผนวก ง
แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

แบบสอบถาม

เรื่อง การมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนอำเภอรัตนบุรี จังหวัดสุรินทร์

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามชุดนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนอำเภอรัตนบุรี จังหวัดสุรินทร์

2. แบบสอบถามชุดนี้แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ (Check List)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนอำเภอรัตนบุรี จังหวัดสุรินทร์

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนอำเภอรัตนบุรี จังหวัดสุรินทร์

3. ขอความกรุณาให้ผู้ตอบแบบสอบถามได้ให้ข้อมูลตามความเป็นจริงและตอบให้ครบทุกข้อ คำตอบของท่านจะไม่มีผลใด ๆ ต่อตัวท่านหากแต่เพื่อประโยชน์ต่อการนำผลการศึกษาวิจัยไปใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนอำเภอรัตนบุรี จังหวัดสุรินทร์ ต่อไป

เจริญพรขอบคุณที่ให้ความร่วมมือ

พระครูปลัดสุพัฒ ผาสุโก (แก้วประเสริฐ)
นักศึกษาปริญญาโท สาขารัฐศาสตร์การปกครอง
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย / ลงในช่องว่าง ที่กำหนดให้ตรงกับข้อเท็จจริงเกี่ยวกับตัวท่านมากที่สุด

1. เพศ

☐ ชาย
☐ หญิง

2. อายุ ☐ 18-32 ปี
☐ 33-47 ปี

☐ 48 ปีขึ้นไป

3. ระดับการศึกษา

☐ ประถมศึกษา
☐ มัธยมศึกษา
☐ สูงกว่ามัธยมศึกษา

4. อาชีพ

☐ เกษตรกร/รับจ้าง
☐ ค้าขาย/อาชีพส่วนตัว
☐ ข้าราชการ/พนักงานของรัฐ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนอำเภอรัตนบุรี จังหวัดสุรินทร์

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย / ลงในช่องระดับการมีส่วนร่วมให้ตรงกับความเป็นจริงเพียงคำตอบเดียวและกรุณาตอบให้ครบทุกข้อ โดยกำหนดคะแนนเป็น 5 ระดับ ดังนี้

หมายเลข 5 หมายถึง มีส่วนร่วมระดับมากที่สุด
หมายเลข 4 หมายถึง มีส่วนร่วมระดับมาก
หมายเลข 3 หมายถึง มีส่วนร่วมระดับปานกลาง
หมายเลข 2 หมายถึง มีส่วนร่วมระดับน้อย
หมายเลข 1 หมายถึง มีส่วนร่วมระดับน้อยที่สุด

ข้อ	**การมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนอำเภอรัตนบุรี จังหวัดสุรินทร์**	ระดับการมีส่วนร่วม				
		มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
	1.ด้านการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง					
1	การช่วยหาเสียงให้กับผู้สมัครรับเลือกตั้ง ท่านมีส่วนร่วมอยู่ในระดับใด?					
2	การตรวจบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิลงคะแนนก่อนไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ท่านมีส่วนร่วมอยู่ในระดับใด?					
3	การไปใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิกและผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ท่านมีส่วนร่วมอยู่ในระดับใด?					
4	การไปใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา ท่านมีส่วนร่วมอยู่ในระดับใด?					
5	การเป็นกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง ท่านมีส่วนร่วมอยู่ในระดับใด?					

6	การแจ้งเบาะแสการซื้อสิทธิ์ขายเสียงในการเลือกตั้งแก่เจ้าหน้าที่ท่านมีส่วนร่วมอยู่ในระดับใด?					
7	การติดตามผลการนับคะแนนของการเลือกตั้งทั้งระดับท้องถิ่นและระดับชาติท่านมีส่วนร่วมอยู่ในระดับใด?					
8	การรณรงค์ประชาสัมพันธ์ต่อต้านการซื้อสิทธิขายเสียงท่านมีส่วนร่วมอยู่ในระดับใด?					
9	การรณรงค์ประชาสัมพันธ์เผยแพร่ข่าวสารข้อมูลการเลือกตั้งทั้งระดับท้องถิ่นและระดับชาติเพื่อกระตุ้นให้ผู้อื่นไปใช้สิทธิลงคะแนนเลือกตั้ง ท่านมีส่วนร่วมอยู่ในระดับใด?					
10	การชักชวนเพื่อนบ้านไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้งทั้งระดับท้องถิ่นและระดับชาติท่านมีส่วนร่วมอยู่ในระดับใด?					
	2.ด้านการติดตามข่าวสารทางการเมือง					
1.	การติดตามข่าวสารความเคลื่อนไหวทางการเมืองทั้งระดับท้องถิ่นและระดับชาติก่อนการเลือกตั้งท่านมีส่วนร่วมอยู่ในระดับใด?					
2.	การสนทนาแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารทางการเมืองทั้งระดับท้องถิ่นและระดับชาติกับเพื่อนบ้าน ท่านมีส่วนร่วมอยู่ในระดับใด?					
3.	การสนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับนโยบายทางการเมืองกับนักการเมืองทั้งระดับท้องถิ่นและระดับชาติ ท่านมีส่วนร่วมอยู่ในระดับใด?					
4.	การติดตามข่าวสารการดำเนินงานของนักการเมืองทั้งระดับท้องถิ่นและระดับชาติ ท่านมีส่วนร่วมอยู่ในระดับใด?					
5.	การสนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานของนักการเมืองทั้งระดับท้องถิ่นและระดับชาติกับเพื่อนบ้านท่านมีส่วนร่วมอยู่ในระดับใด?					
6.	การติดตามฟังการปราศรัยหาเสียงของนักการเมืองทั้งระดับท้องถิ่นและระดับชาติ ท่านมีส่วนร่วมอยู่ในระดับใด?					
7.	การเฝ้าสังเกตการณ์การใช้สิทธิ์ลงคะแนนเสียงเลือกตั้งทั้งระดับท้องถิ่นและระดับชาติ ท่านมีส่วนร่วมอยู่ในระดับใด?					
8	การเฝ้าสังเกตการณ์การนับคะแนนการเลือกตั้งทั้งระดับ					

	ท้องถิ่นและระดับชาติ ท่านมีส่วนร่วมอยู่ในระดับใด?					
9	การวิพากษ์วิจารณ์ผลการเลือกตั้งหลังจากทราบผลอย่างเป็นทางการกับบุคคลที่รู้จัก ท่านมีส่วนร่วมอยู่ในระดับใด?					
10	การติดตามข่าวสารทางการเมืองทั้งระดับท้องถิ่นและระดับชาติหลังการเลือกตั้ง ท่านมีส่วนร่วมอยู่ในระดับใด?					
	3.ด้านการร่วมกิจกรรมทางการเมือง					
1.	การรณรงค์ส่งเสริมความรู้ความเข้าใจการปกครองระบอบประชาธิปไตย ท่านมีส่วนร่วมอยู่ในระดับใด?					
2.	การรณรงค์ต่อต้านการทุจริตเลือกตั้งทุกรูปแบบ ท่านมีส่วนร่วมอยู่ในระดับใด?					
3.	การแสดงความคิดเห็นทางการเมืองและลงประชามติในเวทีสาธารณะท่านมีส่วนร่วมอยู่ในระดับใด?					
4.	การสนับสนุน โครงการ/กิจกรรมเกี่ยวกับการพัฒนาชุมชนที่หน่วยงานท้องถิ่นได้ดำเนินการ ท่านมีส่วนร่วมอยู่ในระดับใด?					
5.	การชุมนุมคัดค้านในกรณีที่หน่วยงานท้องถิ่นไม่ได้ดำเนินงานตามนโยบายที่แถลงไว้ ท่านมีส่วนร่วมอยู่ในระดับใด?					
6.	การชุมนุมคัดค้าน กฎ ระเบียบหรือข้อบัญญัติของหน่วยงานท้องถิ่นที่ไม่ชอบธรรมหรือไม่ยุติธรรม ท่านมีส่วนร่วมอยู่ในระดับใด?					
7.	กิจกรรมต่างๆ เช่นการรณรงค์ต่อต้านยาเสพติดทุกชนิดที่หน่วยงานท้องถิ่นได้ขอความร่วมมือ ท่านมีส่วนร่วมอยู่ในระดับใด?					
8	การร้องเรียนปัญหาต่างๆ ของส่วนรวม ที่ได้รับความเดือดร้อนจากการทำงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ท่านมีส่วนร่วมอยู่ในระดับใด?					
9	การลงชื่อเพื่อถอดถอนนักการเมืองระดับชาติที่มีพฤติกรรมส่อไปในทางทุจริต ท่านมีส่วนร่วมอยู่ในระดับใด?					
10	การชุมนุมทางการเมืองของกลุ่มสีเสื้อต่างๆ ท่านมีส่วนร่วมอยู่ในระดับใด?					

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนอำเภอรัตนบุรี จังหวัดสุรินทร์

คำชี้แจง เพื่อข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนอำเภอรัตนบุรี จังหวัดสุรินทร์ มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ขอความกรุณาได้เขียนข้อเสนอแนะตามความคิดเห็นของท่านในที่กำหนดไว้ทั้งสามด้าน

1. ด้านการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง

.....

.....

.....

2. ด้านการติดตามข่าวสารทางการเมือง

.....

.....

.....

3. ด้านการร่วมกิจกรรมทางการเมือง

.....

.....

.....

ภาคผนวก จ
ค่าอำนาจจำแนก และค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

Item-Total Statistics

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
A1	134.00	356.345	.456	.818

A2	134.37	350.516	.419	.815
A3	134.47	346.878	.483	.813
A4	134.40	348.248	.471	.814
A5	134.50	349.638	.447	.814
A6	134.57	347.495	.498	.813
A7	134.50	346.397	.469	.813
A8	134.57	344.530	.537	.812
A9	134.50	347.776	.484	.813
A10	134.63	337.620	.750	.807
B1	134.53	337.361	.710	.808
B2	134.67	342.437	.625	.810
B3	134.10	349.610	.520	.814
B4	134.47	342.809	.596	.811
B5	134.43	343.564	.571	.811
B6	134.37	345.344	.649	.812
B7	134.40	343.421	.579	.811
B8	134.50	341.017	.660	.809
B9	133.10	290.990	.670	.955
B10	134.47	344.326	.579	.811
C1	134.53	336.809	.638	.808

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
C2	134.60	343.421	.619	.811
C3	134.50	345.914	.458	.813
C4	134.53	340.257	.649	.809
C5	134.47	341.154	.656	.810
C6	134.43	342.944	.560	.811
C7	134.53	341.085	.658	.809
C8	134.47	345.568	.624	.812

C9	134.60	351.697	.363	.815
C10	134.47	344.120	.632	.811

Reliability

Scale: ALL VARIABLES

Case Processing Summary

		N	%
Cases	Valid	30	100.0
	Excluded[a]	0	.0
	Total	30	100.0

a. Listwise deletion based on all variables in the procedure.

Reliability Statistics

Cronbach's Alpha	N of Items
.819	30

ภาคผนวก ฉ
แบบประเมินค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถาม

แบบประเมินค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถาม

โดยใช้ดัชนีความสอดคล้อง (IOC : Item-objective Congruence Index) มีเกณฑ์ ดังนี้

+1 หมายถึง แน่ใจว่าข้อคำถามหรือข้อความนั้นสอดคล้องกับวัตถุประสงค์

0 หมายถึง ไม่แน่ใจ

- 1 หมายถึง แน่ใจว่าข้อคำถามนั้นหรือข้อความนั้นไม่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์

ลำดับ	ประเด็นคำถาม	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ				
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	รวม	ค่า IOC
	1. ด้านการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง					
1	การช่วยหาเสียงให้กับผู้สมัครรับเลือกตั้ง ท่านมีส่วนร่วมอยู่ในระดับใด?	+ 1	+ 1	+ 1	+ 3	1
2	การตรวจบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิลงคะแนนก่อนไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ท่านมีส่วนร่วมอยู่ในระดับใด?	+ 1	+ 1	+ 1	+ 3	1
3	การไปใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิกและผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ท่านมีส่วนร่วมอยู่ในระดับใด?	+ 1	+ 1	+ 1	+ 3	1
4	การไปใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา ท่านมีส่วนร่วมอยู่ในระดับใด?	+ 1	+ 1	+ 1	+ 3	1
5	การเป็นกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง ท่านมีส่วนร่วมอยู่ในระดับใด?	+ 1	+ 1	+ 1	+ 3	1
6	การแจ้งเบาะแสการซื้อสิทธิ์ขายเสียงในการเลือกตั้งแก่เจ้าหน้าที่ท่านมีส่วนร่วมอยู่ในระดับใด?	+ 1	+ 1	+ 1	+ 3	1
7	การติดตามผลการนับคะแนนของการเลือกตั้งทั้งระดับท้องถิ่นและระดับชาติท่านมีส่วนร่วมอยู่ในระดับใด?	+ 1	+ 1	+ 1	+ 3	1
8	การรณรงค์ประชาสัมพันธ์ต่อต้านการซื้อสิทธิขายเสียงท่านมีส่วนร่วมอยู่ในระดับใด?	+ 1	+ 1	+ 1	+ 3	1
9	การรณรงค์ประชาสัมพันธ์เผยแพร่ข่าวสารข้อมูลการเลือกตั้งทั้งระดับท้องถิ่นและระดับชาติเพื่อกระตุ้นให้ผู้อื่นไปใช้สิทธิลงคะแนนเลือกตั้ง ท่านมีส่วนร่วมอยู่ในระดับใด?	+ 1	+ 1	+ 1	+ 3	1
ลำดับ	**ประเด็นคำถาม**	**ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ**				
		คนที่ 1	**คนที่ 2**	**คนที่ 3**	**รวม**	**ค่า IOC**
10	การชักชวนเพื่อนบ้านไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้งทั้งระดับท้องถิ่นและระดับชาติท่านมีส่วนร่วมอยู่ในระดับใด?	+ 1	+ 1	+ 1	+ 3	1
	2.ด้านการติดตามข่าวสารทางการเมือง					
1	การติดตามข่าวสารความเคลื่อนไหวทางการเมืองทั้งระดับท้องถิ่นและระดับชาติก่อนการเลือกตั้งท่านมีส่วนร่วมอยู่ในระดับใด?	+ 1	+ 1	+ 1	+ 3	1

2	การสนทนาแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารทางการเมืองทั้งระดับท้องถิ่นและระดับชาติกับเพื่อนบ้าน ท่านมีส่วนร่วมอยู่ในระดับใด?	+ 1	+ 1	+ 1	+ 3	1
3	การสนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับนโยบายทางการเมืองกับนักการเมืองทั้งระดับท้องถิ่นและระดับชาติ ท่านมีส่วนร่วมอยู่ในระดับใด?	+ 1	+ 1	+ 1	+ 3	1
4	การติดตามข่าวสารการดำเนินงานของนักการเมืองทั้งระดับท้องถิ่นและระดับชาติ ท่านมีส่วนร่วมอยู่ในระดับใด?	+ 1	+ 1	+ 1	+ 3	1
5	การสนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานของนักการเมืองทั้งระดับท้องถิ่นและระดับชาติกับเพื่อนบ้าน ท่านมีส่วนร่วมอยู่ในระดับใด?	+ 1	+ 1	+ 1	+ 3	1
6	การติดตามฟังการปราศรัยหาเสียงของนักการเมืองทั้งระดับท้องถิ่นและระดับชาติ ท่านมีส่วนร่วมอยู่ในระดับใด?	+ 1	+ 1	+ 1	+ 3	1
7	การเฝ้าสังเกตการณ์การใช้สิทธิ์ลงคะแนนเสียงเลือกตั้งทั้งระดับท้องถิ่นและระดับชาติ ท่านมีส่วนร่วมอยู่ในระดับใด?	+ 1	+ 1	+ 1	+ 3	1
8	การเฝ้าสังเกตการณ์การนับคะแนนการเลือกตั้งทั้งระดับท้องถิ่นและระดับชาติ ท่านมีส่วนร่วมอยู่ในระดับใด?	+ 1	+ 1	+ 1	+ 3	1
9	การวิพากษ์วิจารณ์ผลการเลือกตั้งหลังจากทราบผลอย่างเป็นทางการกับบุคคลที่รู้จัก ท่านมีส่วนร่วมอยู่ในระดับใด?	+ 1	+ 1	+ 1	+ 3	1
10	การติดตามข่าวสารทางการเมืองทั้งระดับท้องถิ่นและระดับชาติหลังการเลือกตั้ง ท่านมีส่วนร่วมอยู่ในระดับใด?	+ 1	+ 1	+ 1	+ 3	1
	3. ด้านการร่วมกิจกรรมทางการเมือง					
1	การรณรงค์ส่งเสริมความรู้ความเข้าใจการปกครองระบอบประชาธิปไตย ท่านมีส่วนร่วมอยู่ในระดับใด?	+ 1	+ 1	+ 1	+ 3	1
2	การรณรงค์ต่อต้านการทุจริตเลือกตั้งทุกรูปแบบ ท่านมีส่วนร่วมอยู่ในระดับใด?	+ 1	+ 1	+ 1	+ 3	1
3	การแสดงความคิดเห็นทางการเมืองและลงประชามติในเวทีสาธารณะท่านมีส่วนร่วมอยู่ในระดับใด?	+ 1	+ 1	+ 1	+ 3	1
4	การสนับสนุน โครงการ/กิจกรรมเกี่ยวกับการ	+ 1	+ 1	+ 1	+ 3	1

	พัฒนาชุมชนที่หน่วยงานท้องถิ่นได้ดำเนินการ ท่านมีส่วนร่วมอยู่ในระดับใด?					
5	การชุมนุมคัดค้านในกรณีที่หน่วยงานท้องถิ่นไม่ได้ดำเนินงานตามนโยบายที่แถลงไว้ ท่านมีส่วนร่วมอยู่ในระดับใด?	+ 1	+ 1	+ 1	+ 3	1
6	การชุมนุมคัดค้าน กฎ ระเบียบหรือข้อบัญญัติของหน่วยงานท้องถิ่นที่ไม่ชอบธรรมหรือไม่ยุติธรรม ท่านมีส่วนร่วมอยู่ในระดับใด?	+ 1	+ 1	+ 1	+ 3	1
7	กิจกรรมต่างๆ เช่นการรณรงค์ต่อต้านยาเสพติดทุกชนิดที่หน่วยงานท้องถิ่นได้ขอความร่วมมือท่านมีส่วนร่วมอยู่ในระดับใด?	+ 1	+ 1	+ 1	+ 3	1

ลำดับ	**ประเด็นคำถาม**	**ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ**				
		คนที่ 1	**คนที่ 2**	**คนที่ 3**	**รวม**	**ค่า IOC**
8	การร้องเรียนปัญหาต่างๆ ของส่วนรวม ที่ได้รับความเดือดร้อนจากการทำงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ท่านมีส่วนร่วมอยู่ในระดับใด?	+ 1	+ 1	+ 1	+ 3	1
9	การลงชื่อเพื่อถอดถอนนักการเมืองระดับชาติที่มีพฤติกรรมส่อไปในทางทุจริต ท่านมีส่วนร่วมอยู่ในระดับใด?	+ 1	+ 1	+ 1	+ 3	1
10	การชุมนุมทางการเมืองของกลุ่มสีเสื้อต่างๆ ท่านมีส่วนร่วมอยู่ในระดับใด?	+ 1	+ 1	+ 1	+ 3	1

ภาคผนวก ช
แบบสัมภาษณ์

แบบสัมภาษณ์
เรื่อง
การมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนอำเภอรัตนบุรี
จังหวัดสุรินทร์

ชื่อ/นามสกุล.....
ตำแหน่ง.....วันที่.....

ประเด็นสำคัญในการสัมภาษณ์

1) ด้านการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง

“ท่านมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนอำเภอรัตนบุรี จังหวัดสุรินทร์ ด้านการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง อย่างไร?” และ “ท่านมีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนอำเภอรัตนบุรี จังหวัดสุรินทร์ ด้านการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง อย่างไร?”

ความคิดเห็น.....
.....
.....
.....
.....

ข้อเสนอแนะ.....
.....
.....
.....
.....

2) ด้านการติดตามข่าวสารทางการเมือง

“ท่านมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนอำเภอรัตนบุรี จังหวัดสุรินทร์ ด้านการติดตามข่าวสารทางการเมืองอย่างไร?” และ “ท่านมีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนอำเภอรัตนบุรี จังหวัดสุรินทร์ ด้านการติดตามข่าวสารทางการเมืองอย่างไร?”

ความคิดเห็น.....
.....
.....
.....

.....

ข้อเสนอแนะ.....

.....

.....

.....

.....

3) ด้านการร่วมกิจกรรมทางการเมือง

ผู้วิจัยได้สร้างแบบสัมภาษณ์ไว้ว่า “ท่านมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนอำเภอรัตนบุรี จังหวัดสุรินทร์ ด้านการร่วมกิจกรรมทางการเมืองอย่างไร?” และ “ท่านมีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนอำเภอรัตนบุรี จังหวัดสุรินทร์ ด้านการร่วมกิจกรรมทางการเมืองอย่างไร?”

ความคิดเห็น.....

.....

.....

.....

.....

ข้อเสนอแนะ.....

.....

.....

.....

.....

ขออนุโมทนาขอบคุณทุกท่านที่กรุณาให้ข้อมูลสำคัญ

ภาคผนวก ซ
ภาพประกอบการสัมภาษณ์

สัมภาษณ์ นางกิตติยา ธัญกิติชัย กำนันตำบลธาตุ อำเภอรัตนบุรี จังหวัดสุรินทร์
เมื่อวันที่ วันที่ 28 มิถุนายน พ.ศ. 2558

สัมภาษณ์ นายสุพิน นามพรหม กำนันตำบลนำเขียว อำเภอรัตนบุรี จังหวัดสุรินทร์
เมื่อวันที่ วันที่ 28 พฤษภาคม พ.ศ.2558

สัมภาษณ์ นายอุทัย ศรีษะธาตุ กำนันตำบลหนองบัวทอง อำเภอรัตนบุรี จังหวัดสุรินทร์ เมื่อวันที่ วันที่ ๒๘ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๕๘

สัมภาษณ์ นางรำพรรณ ศรีทะโร กำนันตำบลดอนแรด อำเภอรัตนบุรี จังหวัดสุรินทร์ เมื่อวันที่ 28 พฤษภาคม พ.ศ. 2558

สัมภาษณ์ นายวิชัย ศรีงาม ผู้ใหญ่บ้านเหล่าม่วง หมู่ที่ ๑๑ อำเภอรัตนบุรี จังหวัดสุรินทร์ เมื่อวันที่ วันที่ 28 มิถุนายน พ.ศ. 2558

สัมภาษณ์ นางสาวอุทัย ภักดิ์ใส ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านเหล่าม่วง หมู่ที่ ๑๑ อำเภอรัตนบุรี จังหวัดสุรินทร์ เมื่อวันที่ วันที่ 28 มิถุนายน พ.ศ. 2558

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ / ฉายา / ชื่อสกุล	พระครูปลัดสุพัฒ ผาสุโก (แก้วประเสริฐ)
วัน เดือน ปี เกิด	27 กันยายน พ.ศ. 2515
สถานที่เกิด	เลขที่ 93 หมู่ที่ 5 บ้านหนองหอย ตำบลพลงตาเอี่ยม อำเภอวังจันทร์ จังหวัดระยอง
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	วัดทุ่งสามัคคี เลขที่ 100 หมู่ที่ 11 ตำบลธาตุ อำเภอรัตนบุรี จังหวัดสุรินทร์
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2556	พุทธศาสตรบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์ (การเมืองการปกครอง) มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย